P III 315
L
(18)

BIBLION

"HABENT SUA FATA LIBELLI"

PUBLICAȚIE DE BIBLIOLOGIE • APARE SEMESTRIAL • ANUL IV NR. 1 - 2 1996

BMN CONSTANȚA EX LIBRIS

BIBLIOTECA MĂRII NEGRE

Încă de la înființare, cu 65 de ani în urmă, Biblioteca Județeană Constanța (bibliotecă municipală, pe atunci) și-a propus programatic (la sugestia unor personalități ca M. Ionescu-Dobrogeanu, Constantin Brătescu, I.N. Roman și alții), ca în afara serviciilor de lectură adresate cetățenilor fostului Tomis (în fapt, principala sa misiune), să se constituie, în timp, prin realizarea unei solide baze documentare, într-o **bibliotecă a Dobrogei**, izvor informațional pentru toți cei ce vor să se aplece asupra studiului celei mai vechi provincii românești. Acest program, după un efort considerabil, a fost împlinit, și azi putem spune, fără a exagera, că după Biblioteca Academiei Române (care s-a bucurat permanent de facilitățile de completare a colecțiilor sale oferite de Legea Depozitului Legal), Biblioteca Județeană Constanța dispune de cel mai substanțial fond de publicații privind Dobrogea. Evident, fiind vorba de o provincie care, prin poziția sa de-a lungul litoralului pontic, reprezintă deschiderea României spre mapamond, fondul documentar privind **Marea Neagră** s-a îmbogățit și el continuu, cuprinzând piese de mare importanță bibliofilă și informațională. Întregul material documentar privind Dobrogea și Marea Neagră este reflectat în instrumente de referință (fișiere ori bibliografii tipărite) care stau la dispoziția cercetătorilor, a marelui public. Această preocupare a bibliotecii constănțene vine și în întâmpinarea interesului, tot mai pronunțat în ultimii ani, pentru cooperarea economică între țările din zona bazinului pontic prin inițierea (1990) a C.E.M.N. (Albania, Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Gruzia, Grecia, Moldova, România, Federația Rusă, Turcia și Ucraina), precum și a **Universității Mării Negre** (înființată la inițiativa Academiei Române, în colaborare cu alte instituții), organisme ce se dovedesc active, viabile. Neîndoielnic, ținând seama de această nouă realitate, biblioteca tomitană trebuie să-și reevalueze politica de completare a colecțiilor de publicații, extinzându-și aria de interes nu numai asupra litoralului românesc ci și asupra întregului bazin al Mării Negre, pentru a-și construi o bancă de date de valoare internațională. Desigur, Biblioteca Județeană nu trebuie să-și suprapună demersul cultural pe cel al unor așezăminte științifice specializate (institute de cercetări oceanografice, muzee, instituții de învățământ superior etc.) ci să se orienteze în direcția unei informări globale, de solicitare largă și de viziune interdisciplinară privind zona bazinului pontic (literatură, artă, istorie, etnografie, drept, politologie, marketing, management, navigație) care să sprijine documentarea celor ce se ocupă de colaborarea în cele mai diverse probleme ale statelor riverane Mării Negre. Se impune, totodată, o conlucrare sistematică, intensă, continuă cu marile biblioteci din orașele-porturi și din alte centre ale țărilor membre ale C.E.M.N., concretizată în primul rând, în schimb de publicații. Dotările noului local al Bibliotecii Județene, aflat în construcție, vor trebui să aibă în vedere (pe lângă cerințele moderne ale lecturii publice în municipiul Constanța) și ridicarea acestei instituții la nivelul unui centru de informare internațională, de care vor profita, în primul rând, întreprinderile, instituțiile și organizațiile românești. Într-o asemenea perspectivă, cred că biblioteca tomitană, care nu are încă un nume, ar putea căpăta titulatura (acoperită de pe acum de colecții și preocupări) de "BIBLIOTECA MĂRII NEGRE"

"BIBLION"

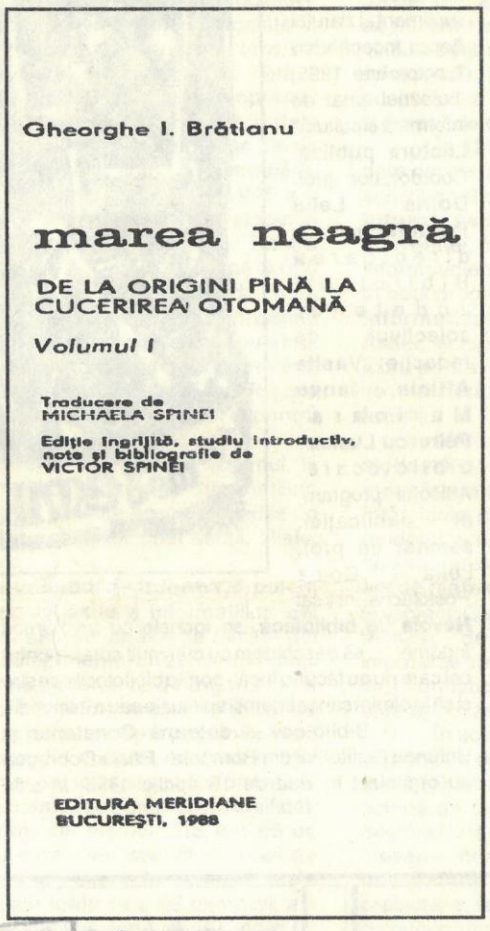

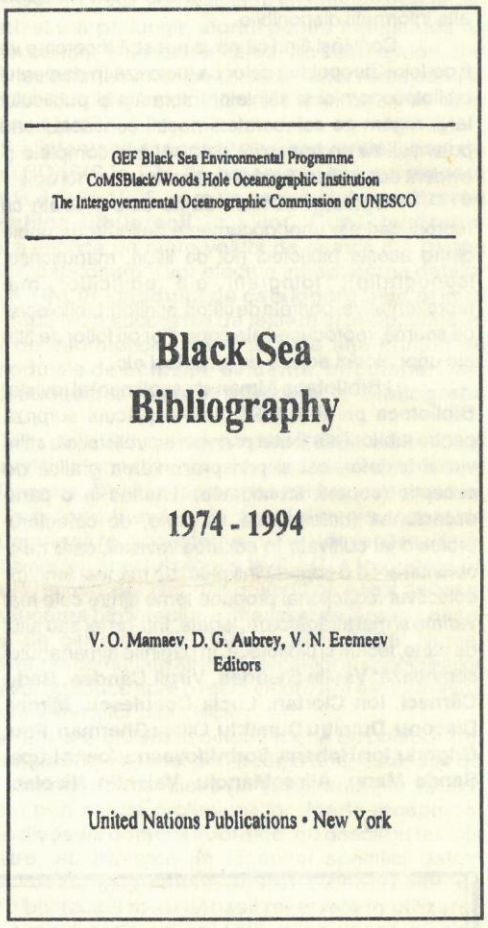

Biblioteca Jud. C-ța Nr. Inv. 65137/97

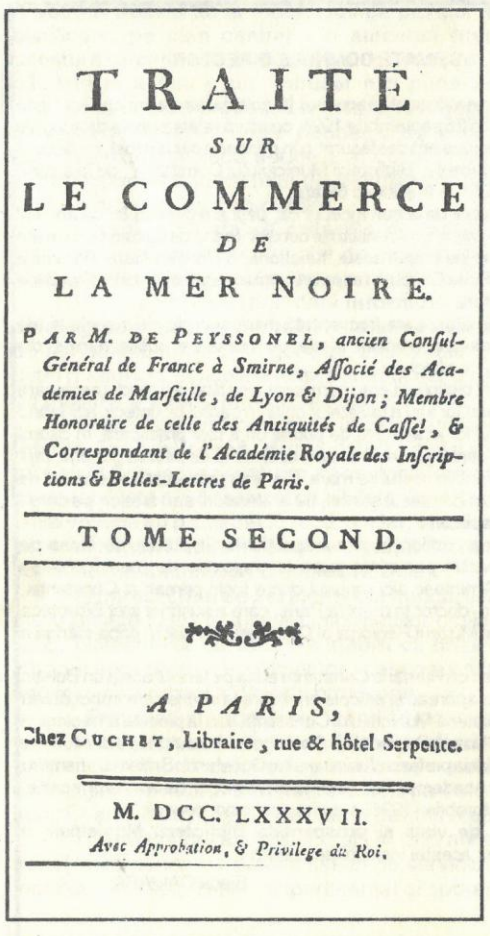

TRAITÉ
SUR
LE COMMERCE
DE
LA MER NOIRE.

PAR M. DE PEYSSONEL, *ancien Consul-Général de France à Smirne, Associé des Académies de Marseille, de Lyon & Dijon; Membre Honoraire de celle des Antiquités de Cassel, & Correspondant de l'Académie Royale des Inscriptions & Belles-Lettres de Paris.*

TOME SECOND.

A PARIS,
Chez CUCHET, Libraire, rue & hôtel Serpente.

M. DCC. LXXXVII.
Avec Approbation, & Privilege du Roi.

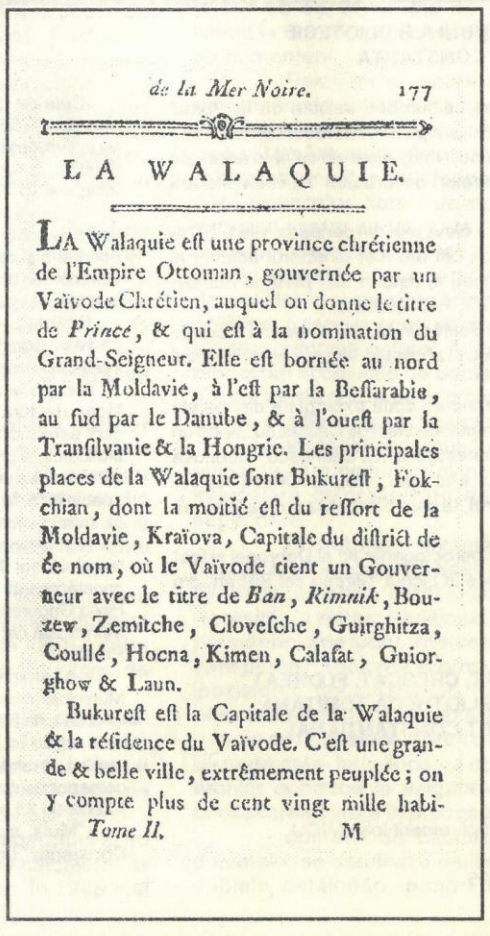

de la Mer Noire. 177

LA WALAQUIE.

LA Walaquie eſt une province chrétienne de l'Empire Ottoman, gouvernée par un Vaïvode Chrétien, auquel on donne le titre de *Prince*, & qui eſt à la nomination du Grand-Seigneur. Elle eſt bornée au nord par la Moldavie, à l'eſt par la Beſſarabie, au ſud par le Danube, & à l'oueſt par la Tranſilvanie & la Hongrie. Les principales places de la Walaquie ſont Bukureſt, Fokchian, dont la moitié eſt du reſſort de la Moldavie, Kraïova, Capitale du diſtrict de ce nom, où le Vaïvode tient un Gouverneur avec le titre de *Ban*, *Rimnik*, Bouzew, Zemitche, Cloveſche, Guirghitza, Coullé, Hocna, Kimen, Calafat, Guiorghow & Laun.

Bukureſt eſt la Capitale de la Walaquie & la réſidence du Vaïvode. C'eſt une grande & belle ville, extrêmement peuplée; on y compte plus de cent vingt mille habi-

Tome II. M

BIBLIOGRAFIE PONTICĂ

O primă bibliografie românească asupra Mării Negre, intitulată "**Bibliographie roumaine de la mer Noire**", cuprinzând 980 titluri, a fost publicată de M.C. Băcescu, prin Comisia Națională pentru UNESCO, la București, în 1965 (122 pp).

Dar singura bibliografie, deși incompletă în ciuda celor 4.058 titluri citate începând din 1890, asupra întregii Mări Negre, a fost până de curând "**The Black Sea. Its Geology, Chemistry, Biology. A Bibliography**", publicată de P.N. Laking, la Woods Hole Oceanographic Institution (WHOI), Massachusetts, SUA, în 1974 (368 pp).

La inițiativa autorului în cadrul Programului Internațional de Cercetări Marine pentru Marea Neagră (CoMSBlack), a fost propusă continuarea lucrării amintite mai sus, prin completarea bibliografiei Mării Negre din toate țările riverane și aducerea ei la zi.

Astfel, "**Black Sea Bibliography**", cuprinzând 4.542 referințe din Bulgaria, Georgia, România, Rusia, Turcia și Ucraina, pentru perioada 1974-1994, a fost publicată de către V.O. Mamaev, D.G. Aubrey, V.N. Eremeev, în Black Sea Environmental Series, vol. 1, United Nations Publications, New York (364 pp).

Pentru România, bibliografia compilată de A.S. Bologa și T.M. Cristescu, cu precădere din contribuțiile Institutului Român de Cercetări Marine (IRCM), precum și ale altor instituții de cercetare, învățământ superior și muzeale de la care s-a primit răspuns, a totalizat 930 de lucrări (din care au fost reținute de către editori cele începând din 1974). Acestea aparțin unui număr de 200 de autori români și 15 autori străini și vizează mai ales sectorul marin românesc, dar și alte zone ale Mării Negre. Citările sunt în ordine alfabetică și cronologică pentru perioada menționată, cu titlurile din limbile neinternaționale traduse (din limba română) și transliterate / traduse (din limbile rusă, ucraineană, bulgară, georgiană, turcă) în limba engleză.

Bibliografia Mării Negre, completă în măsura importanței acordate acestei lucrări de către contribuabilii din cele șase state riverane, ca și altele nepontice, editată de către Uniunea de Coordonare (PCU) a Programului de Mediu pentru Marea Neagră (BSEP) al Facilității Globale pentru Mediu (GEF), CoMSBlack și Comisia Oceanografică Interguvernamentală (IOC)/UNESCO, va fi pusă și la dispoziția bibliografiei "**CIESM Bibliographic Marine Data Base/Mediterranean Sea, Black Sea (1984-1995)**" produsă în anul precedent de Comisia Internațională pentru Exploatarea Științifică a Mării Mediterane.

Bineînțeles autorii care nu se regăsesc complet în cele două bibliografii recente sunt invitați să transmită editorilor titlurile lucrărilor care lipsesc și cuvintele cheie (descriptorii), pentru includerea în versiuni viitoare mai cuprinzătoare, tipărite sau disponibile sub formă de dischete compatibile PC cu interfața "user-friendly".

Alexandru BOLOGA

breviar

□ A apărut **Ghidul Bibliotecilor din România**, editat (1996) de A.B.B.P.R. și Biblioteca Națională a României. Spicuim din "Cuvântul înainte", semnat de Gheorghe-Iosif Bercan, președintele A.B.B.P.R.: "Noul ghid al bibliotecilor conține date referitoare la 282 de biblioteci publice: naționale (1), județene (40), municipale (28), orășenești (113); 163 de biblioteci de învățământ: universitare (19), pedagogice (13), ale caselor corpului didactic (20), gimnaziale și liceale (121); biblioteci academice; 20 de biblioteci specializate și 7 biblioteci străine de pe teritoriul României.

Informațiile referitoare la o anumită bibliotecă sunt structurate astfel: denumirea unității, adresa, număr telefon, orarul de funcționare, numărul de publicații pe care îl deține, serviciile oferite publicului, subordonarea administrativă, numele directorului (responabilului), anul înființării bibliotecii și în final alte informații disponibile.

Convinși fiind că noua noastră încercare va fi de folos deopotrivă celor ce lucrează în domeniul biblioteconomiei și științelor informării și publicului larg, rugăm pe colaboratorii noștrii consacrați sau potențiali să ne transmită date cât mai complete și evident actualizate pentru realizarea unei noi ediții."

Regretăm că lucrarea nu este ilustrată cu reproduceri ale unor documente deținute de unele dintre aceste biblioteci (foi de titluri, manuscrise, iconografie), fotografii ale edificiilor mai reprezentative, portrete de ctitori, scriitori, bibliotecari de seamă, reproduceri ale coperților ori foilor de titlu ale unor lucrări editate de biblioteci etc.

□ **Biblioteca Almanah**, supliment al revistei **Biblioteca** pe anul 1996, este o plăcută surpriză pentru iubitorii cărții atât prin verva publicistică, stilul viu al textelor, cât și prin prezentarea grafică de excepție (coperți, iconografie). Lăsând la o parte uscăciunea (determinată, în parte, de caracterul profesional cultivată în editarea revistei, care ne-a obișnuit și cu o copertă insipidă, de manual tehnic), colectivul redacțional propune teme dintre cele mai variate și mai atrăgătoare, legate, într-un fel sau altul de carte, lecturi și bibliotecă. În paginile almanahului semnează: **Vasile Blendea**, **Virgil Cândea**, **Radu Cârneci**, **Ion Ciortan**, **Lucia Coculescu**, **Mircea Diaconu**, **Dumitru Dumitriu**, **Oliviu Gherman**, **Paul Grigoriu**, **Ion Hobana**, **Sorin Ilfoveanu**, **Ioana Lupa**, **Sanda Manu**, **Alice Mănoiu**, **Valentin Nicolau**, **Dana Olteanu**, **Hildegard Puwak**, **Ion Rațiu**, **Nicolae Săcăliș**, **Dinu Săraru**, **Valentin Silvestru**, **Dionisie Șincan**, **Mihai Șora**, **Răzvan Theodorescu**, **Gabriel Țepelea**, **Ion Țugui**, **Doina Uricariu**, **Emil Vasilescu**, **Ileana Vulpescu**. Observăm însă că din almanah lipsesc numele bibliotecarilor din marile biblioteci din țară, care ar fi putut veni cu contribuții inedite privind colecțiile de publicații din provincie, mai puțin cunoscute marelui public.

□ Biblioteca Județeană "Panait Cerna" din Tulcea editează, ca supliment al ziarului **Acum**, începând cu 1 octombrie 1995, "buletinul lunar de informare și cultură" **Lectura publică**. Coordonator: prof. **Doina Lelia Postolache** - directoarea Bibliotecii Județene; colectivul de redacție: **Vasile Aftinia**, **Iancu Marioara**, **Petrescu Lucica** - bibliotecare. Articolul "program" al publicației, semnat de prof. Lelia Doina Postolache, intitulat **Nevoia de bibliotecă**, se încheie cu un frumos îndemn: "... să deschidem cu mai mult curaj - pentru cei care nu au făcut-o încă - porțile bibliotecii noastre și să le oferim șansa tinereții spirituale sau a întineririi".

□ Biblioteca Județeană Constanța și Uniunea Scriitorilor din România - Filiala Dobrogea au organizat în ziua de 18 aprilie 1996, în sala Bibliotecii Britanice, medalionul **Pericle Martinescu**, poet, prozator, memorist și publicist originar din Dobrogea. Cu acest prilej a fost lansat volumul **Excursie în Ciclade** (Constanța, Editura Europolis, 1996), de P. M. Despre viața și opera scriitorului și despre noua sa carte - apărută cu sprijinul Consiliului Local al Primăriei Constanța - au vorbit: prozatorul **Constantin Novac**, secretar executiv al Filialei Dobrogea a U.S.R., redactor șef al revistei **Tomis**; conf. univ. dr. **Enache Puiu** - Universitatea "Ovidius"; poeta și prozatoarea **Aurelia Lăpușan**, redactor la ziarul **Cuget liber**. Au citit versuri de P. M. **Clara Giuvelechian**, **Alice Cojocaru**, **Gabi Duțu** și **Marian Bucur**, actori de la Teatrul Dramatic Constanța.

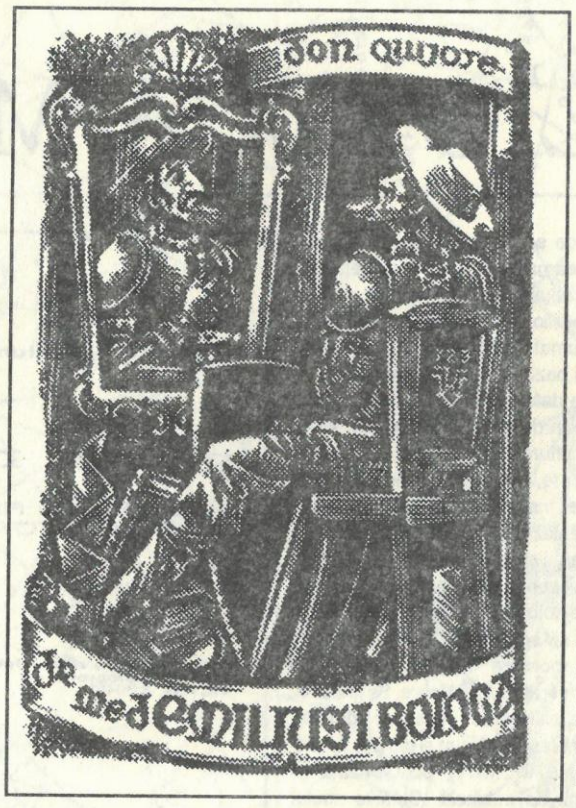

Din partea scriitorului a participat nepoata sa, doamna **Coca Martinescu**.

Cu acest prilej, au fost donate Bibliotecii Județene Constanța două caiete cuprinzând manuscrisul volumului **Excursie în Ciclade**.

□ Noi apariții editoriale tomitane: Dumitru Badea, Camelia Badea, Elisabeta Brânză. **Limba română pentru clasa a II-a**. Constanța, Europolis, 1996; Gherghina Barbu, Dumitru Ciurea. **Povestiri despre plante și animale**. Constanța, Europolis, 1996; Ion Bordeianu, Noela-Elena Ionescu. **Infecțiile mâinii**. Constanța, Editura Fundației Andrei Șaguna, 1996; Traian Brătianu. **Politica, în recital**. Constanța, Muntenia, 1996; Anatol Covali. **Destin**. (versuri) Constanța, Europolis, 1996; Nicolae Cușa. **Aromânii (macedonenii) în România**. Constanța, Muntenia, 1996; Dan Doman. **Hoinar în munți. A Wanderer in the Mountains**. Constanța, Europolis, 1996; Anca Dragu. **Studii de psihologie sportivă**. Constanța, Tipografia Universității "Ovidius", 1996; Aurel Dumitrescu. **Frontul și Ea**. Constanța, Europolis, 1996; Ion Faiter. **Monografia Liceului "Mircea cel Bătrân"**, Constanța, Muntenia, 1996; **Getic**. Ghidul litoralului. /București, 1996/; Radu Gyr. **Calendarul meu**. Constanța, Ex Ponto, 1996; Sabin Ivan. **Pe urmele adevărului**. Constanța, Ex Ponto, 1996; Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan. **Medgidia. Carasu**. Constanța, Muntenia, 1996; Victor Loghin. **Dedublarea**. Roman. Constanța, Leda, 1996; Pericle Martinescu. **Excursie în Ciclade**. Constanța, Europolis, 1996; Marin Mincu. **Poezia italiană** (Interviuri). Constanța, Pontica, 1995; Dumitru Miu. **Frumoasa Maria**. Constanța, Dobrogea /1996/; Nicolae Necula. **Inspecția**. / Povestiri/. Constanța, Europolis, 1996; H.F. Noyes, **Between Two Waves**. Între două valuri. Constanța, Leda, 1996; Maria Pop. **Roz radar de violet amar**. Nuvele și schițe. Constanța, Europolis, 1996; Vasile Sârbu, Marta Bratu. **Sistemul hemostatic al organismului**. Constanța, 1994 (Universitatea "Ovidius", Facultatea de Medicină). Valeria Stroia-Grigoraș. **Puericultura**. Constanța, Muntenia, 1996; Iosif Șerb. **O secundă de iubire**. (Versuri) Constanța, Mondograf, 1996; Tudor Costache. **Nurie**. (Povestiri) Constanța, Dobrogea, 1996; Victoria Ulmeanu. **Semiologie medicală**. Constanța, Ex Ponto, 1996; Florea Voinea. **Hepatologie practică**. Constanța, Ex Ponto, 1996.

□ Am primit de la Editura Fundației Culturale Aromâne "Dimândarea părintească": Sirma Guci. **Caftă-mi**. /Versuri/. București, 1995; Zahu Pană. **Avnânghipsiri**. /Versuri/. București, 1996; St. Romanski. Macedoromânii. Ediția 2. București, f.a.; Nida Boga. **La stani**. /Versuri/. București, 1996. Hristu Cândroveanu. **Cinci balade aromâne**. București, 1996; Liliana Grădinaru. **Imnele câmpiei**. /Versuri/. București, 1996; Atanasie Nasta. **Armâname, armâname...** București, 1996.

Mihai Eminescu

ODA IN RHYTMO SAPHICO

Non credebam discere unquam mori
semper tener, pallio circumdato,
meis oculis quaerebam ad solitudinis -
tudinis stellam.

Quando simul tu mihi adiisti,
dolor tu qui es adeo mi dulcis...
Penitus bibi poculum libenter
immitis mortis.

Luyens ardesco vivus sicut Nessus
seu ut Hercules venenatus veste ;
ignem hunc exstinguere iam non possunt
aequora maris.

Exustus visu proprio me fleo,
meo rogo ecce tabesco in flammis...
Possum ex illis reviviscere sicut
volucris Phoenix ?

Turbidi ocelli pereant de calle,
reverte in sinum lentitudo tristis ;
ut mori quietus possim, me mihi
denuo redde !

Versiune latină de
Ioan MICU

CORESPONDENȚĂ • CORESPONDENȚĂ • CORESPONDENȚĂ

ONORATEI DIRECȚIUNI A BIBLIOTECII JUDEȚULUI CONSTANȚA

Mulțumesc pentru "cele mai călduroase salutări de la Pontul Euxin" pe care mi le-ați trimis în post-scriptum-ul adresei oficiale către sora mea, Elena Cămară, cum și pentru măgulitoarele cuvinte adresate "distinsului poet și latinist deschizător de drumuri în viața literară constănțeană".

Și aici, la Onești, am scos, cu elevii mei din perioada 1961-1974, revista CONFLUENȚE, în perioada cât am fost directorul adjunct al Liceului nr. 1, pe atunci singurul liceu onești an, azi purtând numele omului de științe matematice GRIGORE C. MOISIL.

Pentru activitatea didactică desfășurată, dar și pentru lucrările publicate în domeniul filologiei clasice și al creației literare am primit titlul de profesor emerit în anul 1970.

Vă trimit, alături de aceste rânduri, două exemplare din revista JURNALUL LITERAR, editată pe timpuri de George Călinescu, iar de un număr de ani de către FUNDAȚIA onești eană "G. Călinescu", condusă de profesorul Const. Th. Ciobanu. Mai apar, aici, la Onești revista **Sburătorul** și săptămânalul **Curierul**, la care colaborez cu dragă inimă de câte ori sunt solicitat.

Primiți, vă rog, salutul unui hiperoctogenar fiu al Dobrogei și fost elev, apoi și profesor de limbi clasice la Liceul "Mircea cel Bătrân" din Constanța.

VIVAT, CRESCAT, FLOREAT
BIBLIOTHECA TOMITANA
ET CONSTANTIANA!

Prof. emerit Ioan MICU

Constanța, 16 octombrie 1995

STIMATE DOMNULE DIRECTOR

Cele ce urmează sunt răspunsul la solicitarea ce mi-ați făcut prin adresa nr. 703 din 28 septembrie 1995, ca să vă relatez unele date legate de activitatea pe care am desfășurat-o în perioada cât am fost, cu decenii în urmă, la conducerea "Bibliotecii Municipiului Constanța", de la a cărei înființare, în 1996, se împlinesc 65 ani.

Țin să vă relatez de la bun început că, deși am depășit 86 de ani, îmi amintesc cu drag de această instituție constănțeană de cultură pe care am condus-o și care, pe timpul acela, funcționa în clădirea fostei Primării a Constanței, din Piața Ovidiu, în aripa dreaptă a respectivei instituții publice și anume la parter.

Biblioteca pe atunci era frecventată îndeosebi de elevi și eleve, de cadrele didactice ale orașului și de un numeros public format din intelectualitatea municipiului.

Frecventatorii bibliotecii erau numeroși, unii fiind din rândul celor care făceau lectura cărților sau a revistelor chiar în cadrul bibliotecii, alții luând cărți pentru cititul lor acasă. Nu de puține ori a fost practicată, în cadrul bibliotecii, și prezentarea unor noi cărți apărute și de interes general, fapt care atrăgea un public destul de mare. Ele erau prezentate de oameni de specialitate fie din domeniul științei, fie al literaturii sau artelor, pe care-i invitam în mod special.

Achiziționarea cărților, în ritmul apariției lor în librării, se făcea pe temeiul unor fonduri pecuniare puse la dispoziție de municipalitatea constănțeană. Amintesc aici pe unul dintre foștii primari ai Constanței, Horia Grigorescu, doctor în drept la Paris, care a susținut atât Biblioteca Municipală cât și Muzeul Regional al Dobrogei, instalat în aripa stângă a Primăriei.

Țin să amintesc că Primăria Constanța edita pe timpul acela un Buletin Municipal în care apăreau și articole privitoare la cărțile care îmbogățeau lună de lună Biblioteca Municipiului Constanța sau la piesele arheologice care intrau în Muzeul Regional al Dobrogei. Muzeul respectiv fusese realizat prin strădania profesorului universitar Constantin Brătescu, membru corespondent al Academiei Române, fiu al Dobrogei, de la a cărui moarte, în ziua de 23 octombrie (1995) s-au împlinit cinci decenii.

"**Mulți ani de viață și prosperitate Bibliotecii Municipale a Constanței**" urez acestei instituții de cultură

Elena CĂMARĂ

automatizare

CATALOGAREA PRIMUL SERVICIU DE BIBLIOTECĂ INFORMATIZAT

În societatea sfârșitului de secol și mileniu, cu caracter pregnant informațional, opțiunea pentru informatizarea serviciilor instituției bibliotecare este fără îndoială necesară, dar mai cu seamă urgentă în situația decalajului prezent față de instituțiile similare din lumea dezvoltată.

După Revoluție mai ales, după anularea diverselor bariere culturale, biblioteca a receptat rapid și fidel "foamea" de informații a vechilor ei beneficiari, a câștigat noi categorii de cititori, a înregistrat mutațiile în interesele de lectură și noile exigențe de informare, exigențe cantitative, dar și calitative prin diversitate, specializare, exactitate, promptitudine. Era evident că oferta bibliotecii prin serviciile ei tradiționale nu se mai ridica la nivelul cererii, exigenței utilizatorilor.

Anul 1990 a găsit **bibliotecile românești** cu un bilanț modest pe linia informatizării. Câteva experimente la nivel de biblioteci naționale (BCS, actuala Bibliotecă Națională: bibliografia națională - cărți, albume, hărți; tezele de doctorat din 1982, extrasele privind cartea tehnică destinată INID-ului din 1983, indexurile catalogului colectiv - cărți străine și articole din 1987; BCU: baza de date BU-INFOMAT pentru informarea documentară în matematică, o bază de date pentru psihologie etc.).

Față de bibliotecile lumii dezvoltate, cu o infrastructură modernă, constituită deja în consorții și rețele de informare cu performanțe superioare în valorificarea și accesul la informații, biblioteca românească are un decalaj greu de recuperat chiar în condițiile unei situații financiare normale.

După un început modest, dar pentru noi, promițător, concretizat în dotarea unor biblioteci mari de nivel național și chiar județene cu calculatoare mai mult sau mai puțin performante, s-a pus problema selectării unui soft specializat și a dezvoltării bazei informatice.

Dar, în condițiile unei crize financiare progresive, șansa achiziționării unui soft de biblioteci modern, aplicabil apoi în bibliotecile sistemului național nu s-a materializat, realitatea impunând soluții diferite în funcție de posibilități proprii (VUBIS la BCU, VTLS la Biblioteca Municipală "M. Sadoveanu", TINLIB la Biblioteca Națională, ISIS sau alte diverse programe la biblioteci județene).

În absența unui program uniform de informatizare, întrebările de genul: ce servicii se pot aborda, care sunt prioritățile, ce forme de inițiere în utilizarea calculatorului se vor aplica, ce specialiști informaticieni se pot angaja în condițiile unor salarii nestimulatoare, își căutau răspunsurile potrivite. Specialiștii din bibliotecile mari și informatică au oferit recomandări de principiu, au dat soluții practice, au finalizat în primă fază formatul de înregistrare a datelor în mediu ISIS, apoi formatul ROMARC (adapatarea românească a formatului UNIMARC, la elaborarea căruia a contribuit și specialistul informatician al B.J.C.).

În Biblioteca Județeană Constanța, problema informatizării s-a pus practic în 1991, anul achiziționării primului calculator IBM PC-260. Interesul conducerii bibliotecii pentru problematica modernizării prin informatizare s-a concretizat prin contactarea unor specialiști de la Centrul de Calcul Constanța, care au testat un format de înregistrare, obținut ca model de la Centrul de Informatică și Memorie Culturală și prin instruirea în utilizarea calculatorului a doi catalogatori. A fost **prima fază** a experimentului - colaborarea externă. A **doua fază** a constituit-o decizia trecerii de la incertitudinea poziției de așteptare, de clarificare, pe plan central - la atacarea practică, frontală a acestui experiment la nivelul bibliotecii noastre. Timpul a dovedit că decizia a fost justă, întrucât nici până acum clarificările așteptate nu s-au produs. Concret, a fost angajat un specialist informatician, care, după perioada de inițiere în specificul activităților de bibliotecă, s-a implicat efectiv în testarea, adaptarea și perfecționarea formatului de înregistrare a datelor în mediu ISIS pentru catalogarea cărților.

Inițial, s-au stabilit **criteriile metodologice**, frontul de lucru organizându-se în funcție de aceste criterii, fiind permanent adaptat si dirijat pe măsura situațiilor concrete ivite.

- S-a considerat prioritară **informatizarea operațiilor de catalogare a cărților** întrucât, în ierarhia cererilor cititorilor față de serviciile bibliotecii în general, informațiile privitoare la cărți dețin primul loc. În același timp, această bază este utilă ca punct de plecare și pentru abordarea altor servicii.

- S-a decis introducerea în calculator a **datelor cărților intrate în bibliotecă după 1990**, având-se în vedere probabilitatea mare de cerere a acestor informații. (Din literatura de specialitate s-a constatat că bibliotecile deja informatizate din țările vestice au procedat în mod similar, stabilind un reper, de la care sistemul tradițional este înghețat și dezvoltat sistemul informatizat, amândouă completându-se).

- Întrucât **fișa de serviciu** (fișa matcă, fișa bază) acoperă într-o unitate fizică totalitatea informațiilor bibliografice, indicilor CZU, elementelor adresă, s-a stabilit ca bază de lucru pentru introducerea datelor în calculator - catalogul alfabetic intern, de serviciu, cu anexa sa, fișierul provizoriu.

Prin testări succesive, luând în considerație cazuri diverse de catalogare, cu nivele de dificultate diferită, cu respectarea exigențelor standardelor de specialitate, s-a elaborat un format de înregistrare mult îmbunătățit și extins parțial și la activitățile de achiziții și evidența cărții (atât cât a permis mediul CD/ISIS).

Catalogatorii au fost instruiți în utilizarea aparaturii și au trecut la introducerea datelor fișelor de serviciu pe calculator, la început - în 1992-1994 - experimental și sporadic, în 1995 mai susținut, 1996 efectiv. Începutul a fost timid, dar cu perseverență bibliotecarii și-au asumat operațiunile specifice. În iulie 1993 a început introducerea de către informaticieni a stocurilor curente de carte pe baza fișelor de catalogare, iar în anul următor s-a trecut la introducerea fișelor cărților din anii anteriori - 1990-1993, operație de mare efort, paralelă cu cea de înregistrare curentă. Pentru introducerea retrospectivă au fost necesare operații de selectare și completare a fișelor deja intercalate în cataloage și fișiere de lucru diverse cu date suplimentare, ce decurgeau din exigențele formatului de înregistrare. Fără a intra în detalii de lucru, enumerăm câteva din aceste operații: selectarea reperelor necesare pentru evidența cărților (datele stocurilor), suplimentarea cu date noi, inexistente pe fișele anterioare: format, preț, limba originală, limba intermediară, limba traducerii, țara editoare, descriptori. În iulie 1995 s-a încheiat acțiunea de introducere a informațiilor din stocurile anterioare, cca 7.000 titluri (perioada 1990-1992). Pentru stocurile curente s-au operat, până la 1 mai 1996, cca 9.000 titluri. La acestea se adaugă cca 3.000 titluri mai vechi de 1990, pentru care s-au primit alte exemplare prin donații sau anticariat. În total s-au înregistrat cca **20.000 titluri**, ceea ce reprezintă aproximativ 15% din totalul titlurilor de cărți existente în prezent.

Avantajele informatizării operațiilor de catalogare sunt de evidentă importanță atât pentru utilizatori cât și pentru bibliotecari.

Pentru utilizatori, avantajele se referă la volumul, la timpul de obținere și la aria de cuprindere a informațiilor. Sintetizând, un sistem informatizat permite accesul rapid la un volum superior de informații ale colecțiilor unei secții, filiale, biblioteci, rețele de biblioteci etc.

- Referindu-ne numai la **volumul de informații**, putem compara cele două sisteme de regăsire a informațiilor: **cel tradițional** - oferă prin sistemul său de cataloage (limitat din considerente practice la câteva componente) un set de informații redus, în funcție de câteva criterii importante de organizare a datelor; **cel informatizat** - prin performanțele tehnice de procesare a datelor introduse permite valorizarea în mod practic a întregului potențial informativ; concret, orice informație introdusă poate fi și regăsită. În acest fel, sistemul informatizat poate fi considerat un sistem de cataloage complet, diversificat, integrat. Formatul de înregistrare din mediul ISIS are 65 de câmpuri și subcâmpuri pentru care s-au stabilit 45 chei de căutare. Presupunând că avem un exemplu complet, ideal desigur, pentru care am completa toate cele 65 câmpuri, am avea posibilitatea regăsirii informațiilor după chei simple de căutare (47). Transpunând în sistem tradițional, ar fi necesare 45 componente, cataloage cu diverse criterii de ordonare a informației. Biblioteca noastră are un sistem de cataloage destul de dezvoltat față de alte biblioteci similare, dar este limitat la 6-8 componente mari. Comparația nu mai are nevoie de comentarii.

- Relevăm și facilitatea elaborării unor bibliografii la cerere sau de anticipare a unor teme sau genuri de lucrări mai frecvent solicitate (ex.: culegeri și manuale pentru toate nivelurile de învățământ, manualele de discipline, lucrări pentru admiterea în liceu sau învățământul superior). Acestea pot fi ușor selectate după descriptori (formă de indexare a subiectelor abordată de serviciul nostru cu un mare risc, neavând modele la nivel de biblioteci mai mari). Conștienți de imperfecțiunile rezolvărilor date în această acțiune de pionerat, am putea spune, constatăm deja utilitatea și eficiența ei în regăsirea rapidă a informațiilor de conținut, uneori la concurență cu indexarea CZU (deși teoretic ele sunt complementare). Anticipăm o utilizare intensă a acestei modalități accesibile de depistare a informațiilor pe domenii în viitorul foarte apropiat, prin conectarea serviciului de informare pentru public la baza deja creată.

Facilitățile sistemului de lucru pentru bibliotecari sunt evidente. În principal, se elimină operațiile cronofage, erorile de intercalare, de organizare, rigoarea informațiilor furnizate fiind superioară.

- Primul mare avantaj, odată introduse datele, este organizarea automată a acestora după diversele criterii cerute: alfabetic, numeric, cronologic. Aceste operații de organizare necesită, în sistem tradițional, un mare volum de muncă, forțe permanente de lucru, intervenind, inevitabil, erori de ordonare, care pentru regăsirea informațiilor sunt adesea echivalente cu inexistența documentelor. Beneficiind de această facilitate, prin care se disponibilizează timp și forță de lucru, bibliotecarul trebuie să intensifice efortul de introducere corectă a datelor în baza de date. Introducerea corectă și permanenta corectare a erorilor conduce la asigurarea unor indexuri riguroase, din consultarea cărora în procesul de lucru decurg și alte avantaje:

- operația de căutare pentru stabilirea unicatelor și dubletelor se derulează mult mai rapid și sigur, eliminându-se dublele catalogări, pentru rezolvarea cărora, în practica tradițională, erau necesare migăloase și obositoare operații;

- posibilitatea interogării calculatorului pentru stabilirea vedetei uniforme, a indicilor CZU pentru subiecte asemănătoare, pentru rezolvarea unitară a edițiilor acelorași opere etc. (pentru efectuarea acestor operații în sistemul tradițional era necesară consultarea unor cataloage și fișiere de lucru diverse, situate în spații diferite);

- vizualizarea finală pe monitor permite depistarea greșelilor și corectarea lor facilă și rapidă;

- imprimanta calculatorului permite multiplicarea titlurilor pentru care se consideră că nu se primesc fișe tipărite standard prin abonament; astfel, au fost multiplicate, în numărul necesar pentru componentele sistemului de cataloage, cca **3.500** titluri.

Dificultățile întâmpinate constau, în principal, în volumul mare de muncă, în pregătirea prealabilă a fișelor, pregătire constând în completări, corecturi, confruntări cu depozitul, consultarea materialelor de referință, toate acestea sub imperiul urgenței. Aceste greutăți sunt specifice unei perioade de început, de formare a bazei de date. Paralelismul sistemului tradițional cu cel informatizat s-a prelungit, efortul pentru menținerea lui fiind deosebit în condițiile aceluiași număr de catalogatori, dar se explică prin necesitatea funcționării sistemului vechi până la posibilitatea punerii la dispoziția cititorilor unei baze de date suficient de consistentă.

În 1996 a intervenit și necesitatea conversiei bazei de date din mediul CD/ISIS în TINLIB, programul integrat modern achiziționat de B.J.C. în 1995, care va permite **informatizarea tuturor serviciilor bibliotecii** în viitor. După realizarea conversiei, care implică un mare volum de muncă din partea informaticienilor, catalogatorii vor efectua introducerea datelor în noul program TINLIB - **modulul de catalogare fiind primul informatizat**, după faze succesive de testare și perfecționare. Astfel, echipa de informaticieni va deschide alte fronturi de lucru pentru modulele de **achiziții**, **evidență**, **circulație**. Deja se testează introducerea datelor privitoare la **bibliografia locală**.

Mărturisim că, deși visam înainte de 1989 o bibliotecă modernă cu servicii informatizate, perspectivele realizării erau îndepărtate și incerte. Deși am semnalat numeroase greutăți, întârzierile care puteau fi evitate în acest demers recent de modernizare, trebuie să recunoaștem că visul a devenit realitate, că asumarea abordării acestui proces la B.J.C. a fost poate un act de mare curaj și risc, dar timpul a dovedit că a fost necesar și eficient. Conducerea bibliotecii s-a interesat de lărgirea bazei tehnice - de la un calculator în 1991 la 18 în 1996. Numai implicarea și eforturile conjugate ale bibliotecarilor și specialiștilor din informatică vor conduce spre o reală valorizare a informației, spre optimizarea serviciilor bibliotecii.

În acești ani, s-a dezvoltat o nouă formă de colaborare, la granița a două profesiuni, una, prin tradiție umanistă, alta de înaltă tehnică. Astfel, informaticienii (în 1992, unul - în 1996 o echipă de șase) prin natura profesiunii lor, foarte receptivi și deschiși față de divesele domenii abordate, au descifrat tainele meseriei noastre, au transpus în algoritmi specifici datele tradiționale pe baza exigențelor tuturor standardelor de prelucrare, iar bibliotecarii și-au depășit rezervele în utilizarea calculatorului, considerând azi această miraculoasă mașină de neînlocuit în practica profesională zilnică.

Catalogatorii au motive de satisfacție profesională, **modulul de catalogare fiind primul operabil**. După conversia amintită se va asigura o modalitate perfecționată, cotidiană de lucru, fiind depășită etapa tranzitorie de experiment. Procesul informatizării, demarat cu serviciul catalogării, va continua cu alte servicii, module și etape, fiind necesară și conectarea în circuitul informațional național pentru realizarea dezideratului urmărit, de circulație, de transfer a informației.

Georgeta PETRE

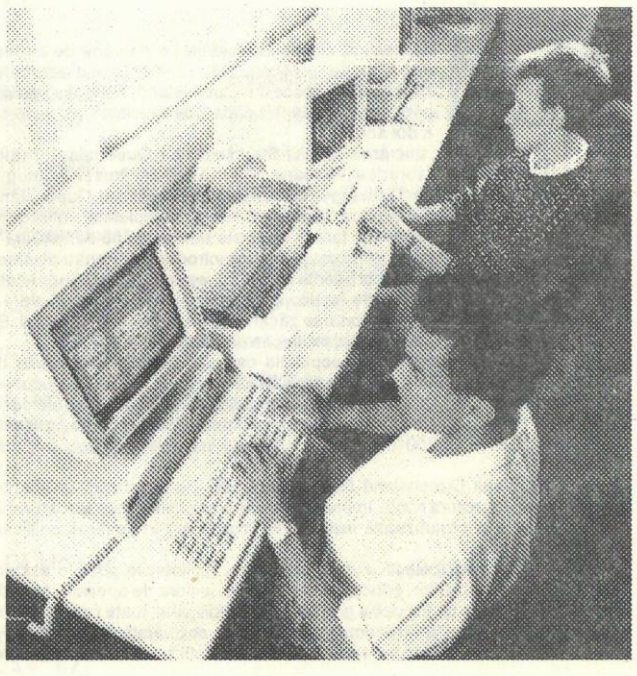

biblioteconomie

BIBLIOTECA PENTRU COPII DE LA DEZIDERAT LA REALITATE

Secția pentru copii a Bibliotecii Județene Constanța pune la dispoziția celor mici documente de informare și studiu necesare instruirii și formării lor intelectuale. Considerăm ca firesc și necesar să testăm opiniile beneficiarilor, să le aflăm părerile, cerințele și dorințele de lectură, de informare.

Ne-am propus, deci un sondaj de opinii ale cititorilor copii și adolescenți care au frecventat biblioteca în perioada 15 noiembrie-15 decembrie 1995.

A fost chestionat un eșantion de 150 de cititori, din care 8 elevi din clasele I-IV; 102 din clasele V-VIII și 40 elevi din clasa a IX-a de la diferite licee teoretice sau cu alt profil, care frecventează biblioteca pentru copii.

Din cei 150 cititori chestionați au răspuns: 108 fete și 41 băieți (1 subiect nu a completat chestionarul).

Cei 110 cititori din clasele I-VIII sunt elevi ai diferitelor școli din oraș: Șc. 2-7; Șc. 5-2; Șc. 6-1; Șc. 12-2; Șc. 13-2; Șc. 14-1; Șc. 15-3; Șc. 16-10; Șc. 17-2; Șc. 18-2; Șc. 19-5; Șc. 21-1; Șc. 23-1; Șc. 24-4; Șc. 25-4; Șc. 28-7; Șc. 29-3; Șc. 31-3; Șc. 34-5; Șc. 36-1; Șc. 37-8; Șc. 39-6; Șc. 41-25.

Se observă o frecvență mai mare a elevilor de la școlile nr. 16, 28, 37, 41.

La jumătatea anului 1995, făcând o situație statistică a numărului de cititori copii înscriși la bibliotecă de la fiecare școală cu clasele I-VIII, am constatat: 1. Între **50-100** de elevi cititori provin de la școlile nr. 2, 12, 18, 30, 34, 39 și Colegiul Pedagogic; 2. Peste **100** de la școlile: 16, 24, 25, 28, 37; 3. - Școala cu cei mai mulți elevi înscriși la bibliotecă este Șc. nr. 41, cu 300 de cititori.

Absența cititorilor-elevi ai altor școli - cum ar fi: 7, 8, 9, 10, 38, 29, 40 se explică prin existența filialelor bibliotecii în cartierele respective, care, alăturându-se bibliotecilor școlare, reușesc să acopere în măsură mai mare cerințele de lectură ale elevilor. Ne apare remarcabil faptul că, în pofida distanței enorme între cartierul Școlii nr. 41 (Poarta 6) și centrul orașului (sediul Bibliotecii pentru copii) această școală înregistrează **cel mai mare număr de elevi înscriși la bibliotecă**, în vreme ce din școli foarte apropiate, provin cititori mai puțini. Numărul mare de cititori de la Șc. nr. 41 se explică, desigur și prin interesul insuflat, pentru bibliotecă, elevilor de către cadrele didactice (dar mai pot fi și alte explicații: lipsa unei biblioteci în școală, inexistența unei biblioteci publice în cartier, distanță mare față de Biblioteca pentru copii etc.). Întrebarea nr. 4 din chestionar încearcă a elucida cine îi îndreaptă spre biblioteca publică pe elevi: "**Cine te-a îndrumat spre biblioteca publică?**" Din 149 de subiecți 61 răspund: învățătorii și profesorii; 56: părinții, 32: colegii.

Deci, primul loc în orientarea elevilor spre biblioteci îl dețin cadrele didactice, apoi familia și, în ultimul rând colegii. Dar mai putem presupune că Biblioteca pentru copii nu-și mediatizează suficient serviciile de lectură. Având un fond de carte diversificat și adaptat cerințelor celor mici, cu posibilități multiple de pregătire și completare a cunoștințelor, firesc ar fi ca "reclama" să ocupe un loc important în activitatea acesteia.

Biblioteca pentru copii a înregistrat în anul 1995 un număr de **3.800** de cititori, 4% dintre ei fiind elevi de liceu. Majoritatea acestor elevi au o continuitate în frecventarea bibliotecii încă din primii ani de școală. Chestionarea continuității este cuprinsă în întrebarea nr. 5 "De cat timp frecventezi biblioteca?" 64 subiecți răspund: din clasele primare; 53, de putină vreme (1-2 ani); - 32, din primii ani de gimnaziu.

Dintr-o statistică anterioară am constatat "fidelitatea" cititorilor copii față de bibliotecă: jumătate din totalul noilor înscriși pe 1995 au o vechime de 3-4 ani și chiar mai mult.

Cifra de 3.800 de cititori ar putea părea la prima vedere mică pentru un municipiu cum e Constanța, dar trebuie să precizăm că filialele Bibliotecii Județene deservesc, la rândul lor, cam tot atâția cititori copii. Dar să vedem de ce totuși nu s-au înscris mai mult de 3.800 de cititori elevi la bibliotecă. Întrebarea nr. 6 din chestionar "**Când poți veni la Bibliotecă?**" încearcă a elucida această problemă. Din eșantionul de 149 de cititori, 87 răspund: numai sâmbăta; 50, în timpul săptămânii; 12, numai în vacanță.

Apare evidentă lipsa de timp liber a elevilor. Să vedem, deci, de ce elevii nu pot frecventa biblioteca mai des. Răspunsurile la întrebarea nr. 8 "**Ce te împiedică să vii mai des la Bibliotecă?**" sunt lămuritoare; 110 subiecți răspund: din cauza ocupațiilor școlare; 20, din cauza distanței între cartierul unde locuiesc și sediul bibliotecii; 11, din cauza lipsei titlurilor necesare din biblioteca; 8, motivează prin scumpirea transportului în comun.

Corectitudinea acestor răspunsuri este dovedita de statistica zilnică a frecvenței cititorilor: **moderată în timpul săptămânii**, deși biblioteca este deschisă 12 ore pe zi, și **foarte mare sâmbăta**. De asemenea, în vacanțe, frecvența cititorilor este mai mare deoarece ei au timp liber pentru a-și procura cărțile de pe listele de lecturi și pentru a participa la diverse activități atractive ale bibliotecii (vizionări de filme, audiții, întâlniri cu scriitori etc.).

Este interesantă motivația lecturii reieșită din răspunsurile la întrebarea 7 din chestionar: "**De ce frecventezi biblioteca pentru copii?**"; din 149, 60 răspund, pentru pregătirea lecțiilor; 51, pentru a citi și alte cărți; 24, pentru a petrece timpul liber; 14, răspund că vin din toate aceste motive.

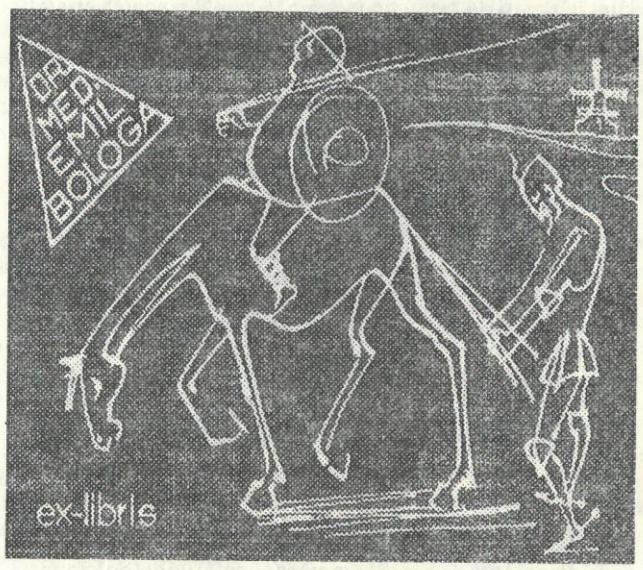

La întrebarea nr. 13: "**Ce alte activități (în afara lecturii) ai vrea să organizeze Biblioteca pentru copii?**", 70 preferă concursurile literare; 65, întâlnirile cu scriitorii; 40, audițiile muzicale; 40 proiecțiile de filme; 38, jocurile electronice; 31, jocurile de îndemânare.

Deci concursurile organizate, periodic, în Biblioteca pentru cei mici sunt mult apreciate de copii și ei propun ca desfășurarea acestora să se facă pe diverse teme: istorie, geografie, literare, S.F., limbi străine, ghicitori, desen.

Alte propuneri ale copiilor privesc organizarea unor cercuri: "al iubitorilor de literatură", "de jocuri și distracții", "de jurnalistică", "de informatică". După cum se vede copiii au multe idei, în întâmpinarea cărora biblioteca poate să vină prin diversificarea paletei de activități, din care să nu lipsească mijloacele moderne (audiții, proiecții video, jocuri electronice etc.). Deja biblioteca organizează manifestări culturale apreciate de micii abonați (**Clubul de sâmbătă** - proiecții video, **Lumea cărților pe disc și peliculă**). Și lectura presei îi pasionează pe copii, cum aflăm din răspunsurile la întrebarea nr. 10 din chestionar: "**Ce reviste pentru copii citești?**". 97 subiecți citesc reviste pentru copii (52 susțin că citesc numai reviste). În cele 97 de răspunsuri sunt indicate câteva titluri de periodice pentru copii: 30, citesc revista **Salut** (există în bibliotecă); 20 citesc revista **Micky-Mouse** (biblioteca nu are abonament);16 citesc revista **Universul copiilor** (există în bibliotecă); 15 citesc revista **Bravo** (biblioteca nu are abonament); 15 citesc revista **Ecran Magazin** (există în bibliotecă), 10 preferă **Ariel** (există în bibliotecă).

Biblioteca pentru copii oferă și periodice de mare interes pentru pregătirea școlară și pentru informare în general: **Tehnium, Star 2001, Limbă și literatură română, Licurici**.

Întrebarea nr. 11 a chestionarului se referă la titlurile de cărți preferate. 113 dintre subiecți preferă **cartea de literatură**, ceilalți preferă cărți de **aventură și polițiste, istorie, călătorii, sport, știință, psihologie**. În general, sunt preferați scriitori învățați la școală: **Eminescu, Ispirescu, Slavici, Al. Mitru, G. Șovu, M. Preda, Gr. Băjenaru**. Din literatura universală: **Selma Lagerlöf, J. Verne, R. Kipling, H. Malot, M. Twayn, A. Dumas, C.H. Andersen, Frații Grimm**. Putem observa că preferințele nu depășesc granițele literaturii prevăzute de programa școlară. Însă un număr însemnat dintre cei ce au răspuns chestionarului solicită și teme ca: **secretele piramidelor, cele 7 minuni ale lumii, din viața Romei antice, istoria culturii și civilizației, curente artistice în artă, S.F., astronomie, cosmos, informatică**.

Sala de lectură are în fond lucrări interesante care pot oferi informațiile cerute; mai mult, lucrările cerute pe o anumită temă sunt constituite în bibliografii. În Biblioteca pentru copii există și un important fond de carte în limbi străine. Răspunsurile la întrebarea nr. 12 ("**Te interesează cărțile în limbi străine?**" relevă următoarea situație: 132 subiecți doresc carte în limbi străine; 15 nu sunt interesați; 2 nu răspund la întrebare.

Majoritatea preferințelor sunt pentru cartea în limba engleză (85), în limba franceză (30), în limba italiană (30), în limba germană (23).

În urma răspúnsurilor celor 149 de cititori copii chestionați am obținut o imagine reală a dorințelor lor de lectură, a condițiilor de care depinde frecventarea bibliotecii și ceea ce așteaptă cititorii în general de la Biblioteca pentru copii.

Se impun o serie de măsuri ca: 1. O mai bună popularizare a activității și colecțiilor prin: fluturași sau pliante, articole în ziarele locale, emisiuni radio, T.V., anunțuri (nu toți cititorii copii știu că în fondul bibliotecii există: enciclopedii, dicționare, atlase și albume de artă, lucrări de critică literară, reviste etc.); 2. Confecționarea unor legitimații atractive pentru sala de lectură, sala de audiții sau Clubul de sâmbătă; 3. Difuzarea unor cărți de vizită ale bibliotecii cu adresa, telefonul, programul de activitate; 4. Facilitarea prelungirii termenului de împrumut a cărților; 5. Înzestrarea bibliotecii cu bază materială: discuri, diafilme, casete video pe teme documentare, jocuri distractive și de îndemânare etc.

Iată și unele păreri ale copiilor:

Subiectul 107: "Biblioteca să fie mai mare, să aibă mai multe cărți și cât mai multi autori; să fie mai curată și să fie mai multe bibliotecare".

Subiectul 95: "Să se organizeze activități cu ajutorul cărora să putem cunoaște și copii de la alte școli".

Subiectul 43: "Biblioteca Județeană îmi place așa cum este, are multe secții frumoase și importante".

Subiectul 38: "Bibliotèca să fie dotată cu cărți mai multe și necesare nouă".

Subiectul 146: "Mie mi se pare că activitățile organizate de bibliotecă sunt suficiente".

Subiectul 124: "Cred că biblioteca are destule activități organizate pentru copii".

Maria MANEA

NORME DE BIBLIOTECĂ

Bibliotecii Județene Constanța i-a parvenit de curând, prin donație, un Proiect de norme privind activitatea bibliotecilor publice din Queensland, Australia, realizat prin consultarea unui cerc larg de specialiști, pe parcursul a doi ani.

Lucrarea cu titlul **Standards for Queensland Public Libraries** (Brisbane, 1996), a fost distribuit și unui număr de 120 corpuri administrative locale din Queensland, urmând ca versiunea finală, completată cu sugestii venite din țară și de peste hotare, să fie definitivată în luna ianuarie 1997, cum se anticipează în nota introductivă. Pentru plasarea în context, câteva elemente pot orienta cititorii. Queensland, stat în nord-estul Australiei, are trei milioane de locuitori, răspândiți pe o suprafață de 1,7 milioane km². Zona deține importante zăcăminte de cupru, argint, petrol. Se cultivă pe scară largă banane, cafea, trestie de zahăr, tutun ș.a.

Capitala, Brisbane, cu populația cea mai densă, este locuită de 750.000 persoane. Alte câteva orașe importante au în jur de 100.000 locuitori. Restul populației, de 75%, este distribuit în unități administrative locale ce nu depășesc 10.000 locuitori. Cea mai mică localitate sub aspect demografic este Diamantina Shire, cu 250 locuitori și o suprafață aproximativ egală cu a Marii Britanii.

În statul Queensland funcționează 350 biblioteci publice. Pentru bunul mers al acestora statul, împreună cu administrațiile locale alocă fonduri impresionante și organizează instituții de învățământ în vederea calificării biblioteconomice.

În accepția colectivului de redactare, bibliotecile publice asigură informarea beneficiarilor, educația permanentă, lectura de specialitate și de agrement. Ele pun la dispoziția grupurilor sau indivizilor, toate categoriile de documente solicitate, fără discriminare în funcție de sex, vârstă, etnie, cetățenie, nivel de studii. Bibliotecile sunt concepute ca instituții în continuă schimbare, adaptându-se la complexitatea vieții sociale. În funcție de comunitățile și grupurile servite, bibliotecile publice organizează servicii și colecții speciale pentru copii, tineri, bătrâni, bolnavi, persoane cu handicap fizic sau psihic.

Structurate în 17 capitole, Normele de activitate pentru bibliotecile publice acoperă, în formulări succinte, întreaga tematică biblioteconomică, de la obligațiile forurilor administrației publice locale și manageri, la proiectarea și construcția localurilor, orar de funcționare, rețeaua de biblioteci filiale și mobile, colecții de documente speciale, clasificare, catalogare, dotare tehnică, împrumut interbibliotecar.

Răspunderi deosebite în politica bugetară și de achiziții revine directorului. El redactează programele de perspectivă și informează consiliile locale asupra deciziilor importante privind dezvoltarea serviciilor și modernizarea tehnologică.

"Directorul colaborează cu alte categorii de biblioteci și agenții de informare pentru ca resursele la nivel local să fie valorificate la maximum:

- asigură accesul instituției la rețeaua de biblioteci și centre de informare, preluând informații de la biblioteci naționale, universitare, școlare, ale colegiilor, intră în relații de schimb informațional cu alte biblioteci publice;
- analizează resursele, serviciile, personalul și oferă statistici pentru stabilirea criteriilor de performanță și luarea corectă a deciziilor;
- se implică în programele de perfecționare profesională pentru menținerea unei activități manageriale competente și flexibile" (p. 2)

Capitolul rezervat personalului din biblioteci publice specifică:

Bibliotecarii sunt profesioniștii care selectează, achiziționează, organizează și disemineză informațiile și supraveghează desfășurarea serviciilor pentru public.

Urmează cursuri de calificare care să le permită accesul în Asociația bibliotecarilor profesioniști. Aceste cursuri pot fi:

a) 3-4 ani de studii în cadrul unei universitrăți sau o diplomă postuniversitară în biblioteconomie și știinta informării;

b) studii postuniversitare pentru obținerea unei diplome în biblioteconomie și știința informării pentru cei care au deja o diplomă universitara în altă disciplină". (p. 3.)

O subliniere aparte se cuvine capitolului referitor la documentele locale:

"Colecția de documente locale conține materiale de orice fel despre istoria și dezvoltarea comunității respective;

- Fiecare administrație locală are datoria să sprijine constituirea colecțiilor locale pentru a asigura conservarea și circulația informațiilor zonale". (p. 34)

Dată fiind importanța deosebită a materialelor locale se recomandă organizarea unei secții separate, cu condiții optime de circulație și întreținere. Accesul la documentele rare și perisabile referitoare la regiunea în care funcționează biblioteca este restrâns, recomandându-se folosirea duplicatelor. Colecția de documente locale se constituie și se îmbogățește cu concursul altor factori locali.

Bibliotecile publice din Queensland dispun de o rețea complexă de filiale și puncte de împrumut, amplasate în cele mai îndepărtate colțuri ale ținutului.

Tehnologia disponibilă, se subînțelege, e de cel mai bun nivel.

În anexă se oferă un glosar de termeni pentru circumscrierea sferei unor noțiuni ca: bibliotecar asistent, tehnician de bibliotecă, eficientizarea activității, natura și dimensiunile bibliotecilor mobile, circulația documentelor.

Deși în stadiu de proiect, Normele de activitate pentru bibliotecile publice din Queensland pot fi aplicate (mai puțin cele referitoare la dotarea tehnico-materială) și în biblioteci din alte spații geografice.

Prezentare și traducere

Stela MOTOC

restituiri

O DUBLĂ ANIVERSARE POETICĂ:

VASILE CULICĂ — LIUBEN DUMITRU

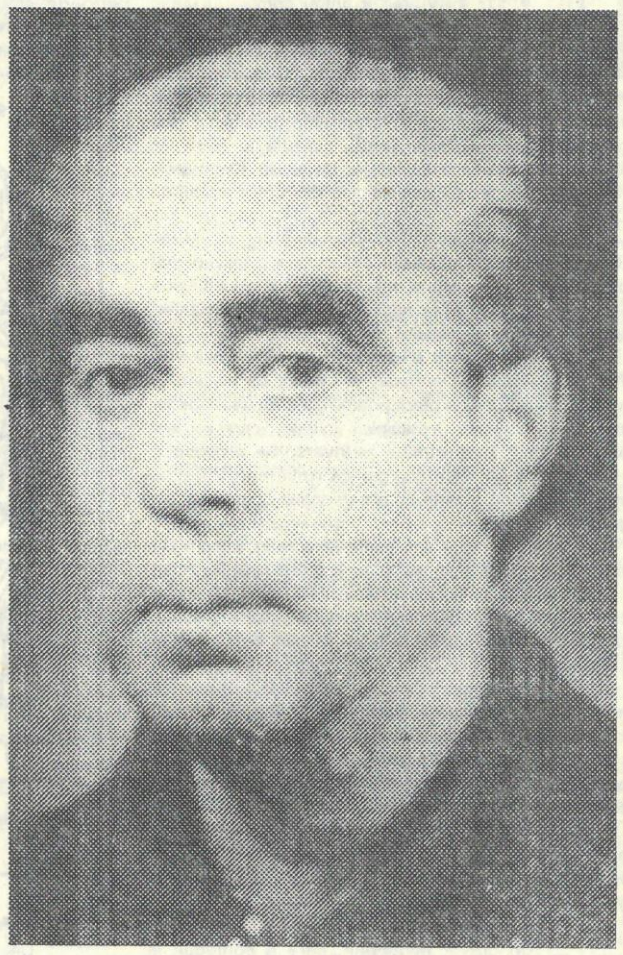

La 7 martie și respectiv, 27 iunie 1996, poeții "festiviști" Vasile Culică și Liuben Dumitru ar fi atins vârsta de 80 de ani. Însă, de la decesul celui dintâi s-au împlinit 16 ani la 8 mai, iar de la moartea celuilalt, 13 ani la 4 februarie.

Ce destin le-a rezervat posteritatea acestor două vârfuri ale poeziei "Festival"-ului silistrean din anii 1936-1940? Ce s-a întreprins, concret, pentru perpetuarea memoriei lor, pentru valorificarea moștenirii lor literare? Fără a avea pretenția că am înregistrat toate reușitele, le voi enunța, succint, pe acelea binecunoscute mie.

Astfel, omul și arheologul Vasile Culică a fost evocat de arheologii Petre Diaconu, în revista **Pontica**, anul XIV din 1981, și Nicolae Conovici în publicația **Studii și cercetări de istorie veche și arheologie**, tomul I din 1981. Au urmat mai multe articole, publicate de istoricul literar Enache Puiu, în revista **Tomis**, în anii 1982-1983, dedicate revistei **Festival** și poeților "festiviști", între care și Vasile Culică. În toamna lui 1983, Victor Corcheș, în periodicul **Litoral**, rememora figura poetului V. Culică, însoțită de o miniantologie lirică. Gestul se va repeta, dar cu alte poeme, în **Tomis** din martie 1985 și **Thalatta**, nr. 1/1993. În sfârșit, în 1984 în lucrarea **Orizonturi lirice dobrogene**, V. Corcheș și G. Voșloban inserează bibliografia poeziei lui V. Culică.

Poetul și omul Liuben Dumitru a beneficiat de atenția aceluiași exeget literar Enache Puiu, în amintitul serial din revista **Tomis**, din anii 1982-1983. Apoi, în februarie 1984, Petre Diaconu publica, în **Tomis**, o patetică evocare a lui L.Dumitru, dublată de un grupaj din poemele acestuia. În același an (1984) scrie despre el în **Litoral** și V. Corcheș, iar bibliografia dobrogeană a liricii lui L.D. este, și ea, înregistrată în **Orizonturi lirice dobrogene**. Alte asemenea note sau comentarii au produs, de-a lungul anilor, publicându-le în România și Bulgaria, Ovidiu Dunăreanu, cercetătorul bulgar Pirin Boiagiev, poate și alții. De altfel, P. Boiagiev mi-a solicitat, în această vară, informații suplimentare despre Liuben Dumitru, spre a-l evoca substanțial cu prilejul aniversării amintite. I-am trimis o copie a dactilogramei lucrării Liuben Dumitru - **Urne de lut** pe care am alcătuit-o și depus-o, în 1989, la **Editura Minerva**, de unde mi-a fost înapoiată după câteva luni. Ea conținea tot ce s-a putut salva din poezia originală și din traducerile lui L. Dumitru, precum și obișnuitele note și bio-bibliografia, referințele istorico-literare etc. Nu știu ce va prelua din ea P. Boiagiev; n-am idee dacă o va tipări în Bulgaria (dacă va voi ori, dacă, realmente, ar putea s-o facă), dar am considerat că este bine ca el să știe ce au întreprins românii pentru valorificarea moștenirii literare a lui Liuben Dumitru, fiindcă el (N.B., poate și alți exegeți bulgari) îl consideră pe L. Dumitru un poet româno-bulgar (și, poate că au dreptate), urmărind însă, să-l valorifice, în primul rând, ca autor bulgar, sau, poate, numai bulgar.

Poate este nimerit să amintesc că, odată cu **Urne de lut**, am depus la **Minerva** și o selecție din poezia lui V. Culică - numită **Timpul statuilor** - îngrijită de subsemnatul, după aceleași canoane editoriale; evident, mi-a fost restituită, împreună cu cealaltă lucrare, pentru același motiv: lipsa fondurilor.

În ultimii ani am încercat și o altă cale de tipărire a celor două lucrări, făcând apel la mijloacele financiare ale familiilor autorilor respectivi; spre dezamăgirea mea și acest proiect a căzut!

Care va fi, în consecință, soarta unor asemenea cărți și autori? Cine și când se va ocupa de editarea lor?

Pentru această aniversare - tristă, din perspectiva de mai sus - am apelat la **Biblion**, căruia i-am oferit 4 poezii de V. Culică, din placheta inedită **Timpul statuilor**, o poză de maturitate și o scrisoare a poetului, cu care pregăteam cartea pentru tipar. Liuben Dumitru este reprezentat cu trei fotografii, două traduceri și câteva manuscrise din placheta **Metanii prin chilii**, cu care ar fi trebuit să debuteze editorial autorul, fapt neîmplinit, însă, până acum!

Sper ca prin acest demers să atrag atenția asupra situației dramatice în care se află procesul de valorificare a moștenirii noastre literare.

August 1996,

Victor CORCHEȘ

* Nota redacției: poate în viitor, B.J.C., cu sprijinul Inspectoratului pentru cultură și alte foruri să-și asume misiunea de a publica, în volum, manuscrise ale unor autori dobrogeni pe nedrept uitați din pricina vitregiei vremilor.

VASILE CULICĂ

AU PODIDIT LUCEFERI

Au podidit luceferi din tărîi
Cu înfloriri de schije și petale,
Risipă de gângănii siderale
Pe mările de umbră tuciurii.

Deșartă noaptea frig în timpul gol
Pe lunecușul umedului drum;
Un abur de lumină și de fum
Târât de-o talpă rece prin nămol.

Încremeniri de ostie cu pene
Sunt stârcii - încordare lângă val.
Doar cositorul lunii, de cristal,
Se sparge - o oglindă peste vreme.

Dintr-un adânc de cer ascuns sub spuză,
Pe care-l uită ochiul și îl scapă,
O stea arunc-o undiță în apă,
De care tremură o gâză.

Vasile CULICĂ

DESCĂTUȘĂRI

Un somn de piatră leagă statuile de stâncă,
Doar dibuirea dălții, urcând tentacular,
A tulburat abisul și va mai trece încă
Să sufle-n piatră visul maestrului pietrar.

O lacrimă de piatră și un surâs asemeni
De vreme despărțite, prin veacuri străbătură;
Copii tăcuți ai dălții, străini și totuși gemeni
Uniți în pătimașă iubire sau în ură.

Granitul cu ochi negri și murmura cu vine
Înfățișează zboruri și frăgezimi de sân
Și luminați de steaua acelorași destine
Pun o scânteie-n barba pietrarului bătrân.

Când arde înserarea pe lespezi ca o vatră
Și timpul își adună izvoarele prin fum,
O daltă va să sfarme cătușele de piatră
Statuile să meargă cu oamenii pe drum.

Vasile CULICĂ

LIUBEN DUMITRU

IARNĂ (cromolitografie lirică)

Pasc renii rar luminile albastre și grele,
Irizate de lună și argintăria din stele,
Călcând încet pe mușchi și rădăcini...

Cerbii când ies, pășesc încet pe copite
Subțiate de zăpadă și parcă lăcuite
Copitele lor, ca niște cioburi de astre-
(Singuri regii Caldeei purtau hlamide albastre).

Pentru somnul tău, pentru liniște și pentru tine,
Ieri am presărat la chindia luminei
Grăunțe de aur în glastre, să ți se închine
Mâine, în palme, floarea reginei.

Pentru pâinea lor zilnică, pentru tină,
În seara asta toți cărăușii se închină...
Eu pentru tine pâinea mea albă și frântă, mă închin
În orișice ceas al veghei; Amin...

Liuben DUMITRU

RUGA

A scârțâit în fund de tot fântâna
Și-un Crist de pe o cruce a lăcrimat în glod...
O bufniță pe-o cracă a desteptat ecoul,
Cântând în noaptea tristă, un cântec de prohod...

Și-un mag bătrân de ani, îngenunchind sub cruce,
În timp ce-n fund fântâna îi scârțâia-n urechi,
A-nchis încet pleoape și-a tremurat din barbă,
Rugându-se la Cristul bătut în cuie vechi...

Liuben DUMITRU

Biblioteca Jud. C-ța
Nr. Inv. 65.137/I/97.

patrimoniu

ORNAMENTICA "ÎNDREPTĂRII LEGII" - 1652

După o perioadă de întrerupere a activității tipografice, între ultimul deceniu al secolului al XVI-lea și mijlocul deceniului IV al secolului al XVII-lea, în timpul domniei lui Matei Basarab (1632-1653), principalele realizări în domeniul culturii au fost reintroducerea și dezvoltarea tiparului, punerea bazelor culturii umaniste române și tipărirea primelor cărți în limba română cu caracter laic, cum a fost **Îndreptarea legii**[1], apărută la 1652, în tipografia domnească din cetatea de scaun, Târgoviște. (Un exemplar se află în colecțiile Bibliotecii Județene Constanța)

Stăpânit de ambiții culturale puternice, Matei Basarab la fel ca Vasile Lupu în Moldova, a fost sprijinit de Petru Movilă, ajuns mitropolit al Kievului, prin procurarea materialelor necesare, însoțite de meșteri tipografi și gravori pricepuți din Ucraina.[2]

Examinarea exemplelor de cărți românești tipărite în această perioadă, din punct de vedere al prezentării grafice ne oferă posibilitatea să descoperim xilogravuri (vigniete, frontispicii, inițiale), care au fost preluate din cărțile străine și invers. Se produce o evidentă diversificare în arta grafică, o mai mare varietate în litera de rând a cărții, în ornamentica tipăriturilor, în general.

La fel ca în tipăriturile ucrainene, influențate la rândul lor de cele apusene, textul cărții este precedat de foaia de titlu, care este ornamentată uneori cu scene biblice, încadrate în motive arhitectonice. Arta xilogravurii, care ia amploare capătă o dublă funcție: decorativă și explicativă.

La Târgoviște se vor remarca alături de gravorii ucraineni, meșteri tipografi originari din Bosnia, cum au fost ieromonahul **Proha Stancevici**. Cărțile tipărite de ei se remarcă prin rafinament în dispunerea elementelor ornamentale pe pagină, tablele necesare acestor ornamente (folosite la început), fiind aduse din Ucraina.

Încercând să facă o analiză a elementelor ornamentice întâlnite în paginile primei cărți juridice tipărite la noi - Îndreptarea legii - le voi prezenta pe rând, grupându-le în cinci categorii:

1. Ornamentica paginii de titlu

Un gravor ucrainean, care a contribuit la înfrumusețarea tiparului în Țara Românească a fost **Teodor Tișevici**, semnatar al paginii de titlu bogat gravate din cartea mai sus amintită. Xilogravura acesteia se prezintă sub forma unui ornament de tip arhitectural. În partea de sus, central, este plasată o scenă biblică, "Înălțarea Domnului". Pe cele două laturi, în compartiemnte distincte dreptunghiulare apar Sfinții Andrei și Gheorghe, în stânga, iar în dreapta Sfinții Nicolae și Teodosie. În partea de jos a paginii, încadrată de sfinți este plasată stema Țării Românești - corbul cruciat cu aripile larg desfăcute, ținând un scut cu coroană și cruce.

2. Ornamentica paginii

Alături de gravorii străini, se impun în această perioadă și iscusiți gravori români. Xilogravura înfățișându-l pe Iisus pe tron încadrat de sfinți este semnată în colțul din stânga sus - **Teodosie** - și datată 1651.

3. Frontispiciile

Des întâlnite în cuprinsul cărții, ele marchează începuturile prefețelor sau ale capitolelor. Cele mai frecvente sunt frontispiciile realizate din motive fitomorfe. Am grupat frontispiciile întâlnite pe parcursul cărții în trei categorii:

a) Frontispicii de **tip iconografic** - apar sub forma unor ancadramente liniare, care conțin în interior trei cartușe, în care sunt figurați, central - Iisus Christos binecuvântând -, iar de o parte și de alta, Sfântul Apostol Pavel (stânga) și Sfântul Apostol Petru (drepta). Spațiul liber al ancadramentului este străbătut de lujeri și flori compozite, lujerii terminându-se în fructe de rodie sau floare de albăstrea.

b) Frontispicii realizate din **motive fitomorfe** - prezintă într-un ancadrament liniar, o desfășurare de ramuri și frunze de acant, care pornesc din mijloc spre stânga și dreapta. Remarcăm lujeri terminați în fructe de rodie, pe un fundal de frunze. Colțurile de sus ale frontispiciului susțin flori de crin stilizate, iar lateral, jos, este susținut de semipalmete dispuse în "S".

c) Frontispicii compuse pe **motivul pomului vieții** - sunt realizate sub forma unor ancadramente ale căror câmpuri sunt străbătute de semipalmete dispuse asimetric. Abundența de frunze ale celor două ramuri, care pornesc din tulpina centrală, nu este egală. Floarea compozită din vârful tulpinei este orientată spre stânga, ramura se termină cu o floare de lotus, iar în dreapta cu o rozetă. Cele patru fructe de rodie, grupate câte două sunt amplasate la distanțe diferite față de tulpina centrală. Acest joc cu simetria nu displace, dând un aspect cu totul deosebit.

4. Vignetele

Sunt ornamente de format mai mic, variate sub aspect morfologic. După locul unde sunt amplasate se cunosc: - vigniete la **începutul textului**, - vigniete **marginale** și - vigniete **finale**. În cuprinsul cărții la care ne-am referit am întâlnit vigniete la începutul textului și vignete finale. Primele apar mai frecvent și sunt realizate din motive fitomorfe dispuse diferit. O vignetă de acest tip se prezintă sub forma unui ancadrament liniar cu fundal negru, pe care sunt dispuși lujeri albi ce se desprind dintr-o floare centrală și parcurg spațiul ancadramentului, terminându-se în frunze de acant. Altă vignetă dispusă tot pe un fond negru prezintă ghirlande și rozete florale, care se întretaie cu un motiv realizat din arcade semicirculare. În partea de jos și lateral apare un șir de mici fleuroane. Un tip aparte de vignete la început de text este cel în care apar pe lângă motive fitomorfe, capete de îngeri . Central este dispusă o floare de albăstrea, iar de o parte și de alta câte un cap de înger cu aripile larg desfăcute. Cele patru colțuri ale vignetei se termină în mici bulbi stilizați. Vignetele finale, care apar la sfârșitul textului sunt executate fie din elemente vegetale care susțin capete de îngeri , sau capete de îngeri cu aripile larg desfăcute, cu șirag de mătănii în jurul gâtului. Uneori, apar vignete finale sub forma unor cruci, realizate din fleuroane geometrice și vegetale .

5. Letrinele

Apar pentru a completa decorul unei pagini. Ele reprezintă primele litere ale unui cuvânt la început de text, sau marchează paragraful. Sunt de fapt litere majuscule adesea bogat ornamentate, colorate în roșu. Ornamentele letrinei sunt realizate pe cele mai diverse motive: fitomorfe și zoomorfe , o letrină ocupând înălțimea mai multor linii de text.

Din cele prezentate, remarcăm că o tipăritură din vremea lui Matei Basarab are un plus de frumusețe datorită ornamentelor care o împodobesc, meșterii gravori reușind ca prin arta lor să imprime cărților pe lângă un aspect plăcut și un stil anume.

Generațiile de tipografi care au urmat în Țara Românească au preluat și prelucrat aceleași motive pe care le-am întâlnit în tipăriturile lui Matei Basarab. Merită să fie amintit în acest sens cunoscutul cărturar și tipograf originar din Gruzia, **Antim Ivireanul**.

NOTE

1. C.Papacostea - Danielopolu, **Carte și tipar în societatea românească și sud est europeană în sec. XVII-XIX**, Ed. Eminescu, București, 1985, pag 53.
2. C. Tatai-Baltă, **Incursiune în xilogravura românească**, în "Apulum", vol. XVII, 1979, pag. 451

Simona SUCEVEANU

DONATORI AI BIBLIOTECII TOMITANE

De-a lungul existenței sale, Biblioteca Județeană Constanța s-a bucurat de sprijinul unor personalități culturale de marcă, fie prin luările lor de poziție privind cutare sau cutare aspect al dezvoltării acestei instituții de carte de la Pontul Euxin, fie prin participarea la diversele activități organizate pentru valorificarea colecțiilor de publicații, fie, în sfârșit, chiar prin donații de cărți. Printre ei s-a aflat și prozatorul și dramaturgul **Eugen Lumezianu**, membru al Uniunii Scriitorilor din România, autor al volumelor **Mersul ciudat al lucrurilor**, povestiri (1968), **Ultima zi optimistă**, nuvele (1971), **Fluxul apei dulci**, roman (1985), **Musafiri pe viață**, teatru (1985), **Compuneri libere pe ilustrate**, note de călătorie (1986), **Memoriu către ministru** (1990).

Ca scriitor, Eugen Lumezianu a fost invitat în două rânduri să dialogheze cu publicul său cititor (în 1976 și 1980), biblioteca oferindu-i acestui "senior" al literelor românești de la Pontul Euxin o tribună de afirmare (și alta decât cea a scrisului) a opiniilor sale despre actul de creație și despre receptarea acestuia, despre condiția artistului în societate (comunistă atunci), despre relația autor-carte-bibliotecă-cititor. Dar E.L. participă și la întâlniri ale publicului cu confrații săi din Dobrogea și din țară. Iată-l, în cadrul "Clubului artelor", la manifestarea organizată în ziua de 12 iunie 1980, avându-i ca invitați pe scriitorul **Ion Coja**, criticul literar **Marian Popa**, arhitectul **Gh. Dumitrașcu**, criticul de artă **Doina Păuleanu** (cu acel prilej a fost vernisată o mică expoziție de gravură semnată de regretatul grafician **George Leolea**). După ce, într-o atmosferă de elevată ținută spirituală, s-a desfășurat dialogul viu, creator al invitaților cu publicul din sală, a avut loc o intervenție-surpriză: scriitorul Eugen Lumezianu a anunțat că donează Bibliotecii Județene o piesă valoroasă din colecția sa. Este vorba de albumul **Sammlung deutscher, italienischer und maghiarischer karten, die die ethnische Lage Romäniens, mit besonderer Rücksicht auf die westlichen Gebiete, darstellen (1857-1940). Collezione di carte italiane, tedesche e ungheresi rappresentanti la situatione etnica della Romania e specialmente delle province occidentali (1857-1930)**. De format 34,5 x 48,5, legat în piele maronie, albumul cuprinde foaia de titlu, o introducere și 12 foi cu hărți color, toate nenumerotate. Este vorba, desigur, de un volum tipărit imediat înaintea Dictatului de la Viena, într-un tiraj foarte mic, ca instrument de lucru al diplomației românești și ca dovadă, prin documentele cartografice publicate (toate realizate de străini și nu de români, deci cu atât mai credibile) a reprezentării elementului românesc pe harta Europei în Transilvania, Basarabia și Bucovina. Volumul a fost înregistrat la cota V 1779.

Constantin CIOROIU

manuscris "biblion"

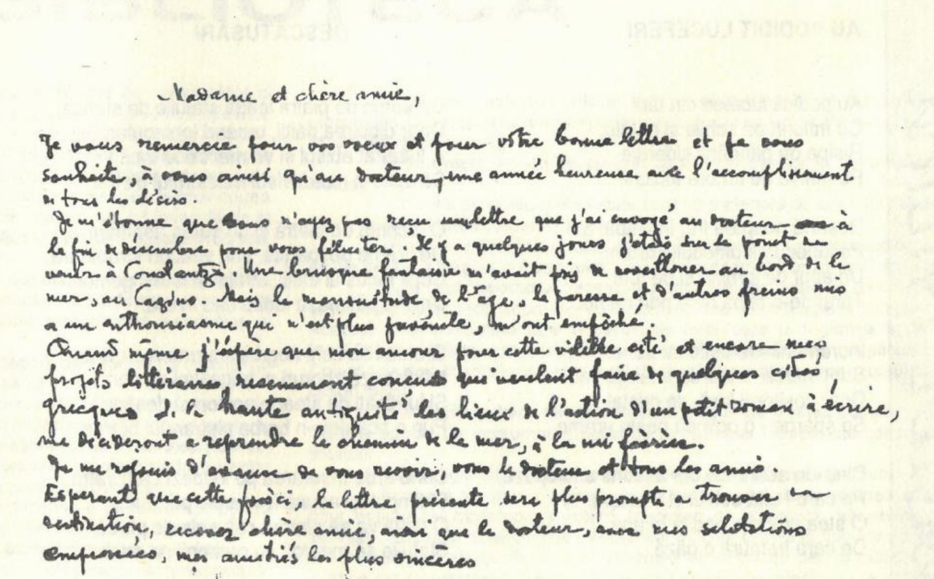
Bukarest, le 1er Janvier 1956.-

Madame et chère amie,

Je vous remercie pour vos voeux et pour votre bonne lettre et je vous souhaite, à vous ainsi qu'au docteur, une année heureuse avec l'accomplissement de tous les désirs.
Je m'étonne que vous n'ayez pas reçu une lettre que j'ai envoyé au docteur à la fin de décembre pour vous féliciter. Il y a quelques jours j'étais sur le point de venir à Constantza. Une brusque fantaisie m'avait pris de vagabonder au bord de la mer, au [illegible]. Mais la mansuétude de l'âge, la paresse et d'autres freins mis à un enthousiasme qui n'est plus favorable, m'ont empêché.
Quand même j'espère que mon amour pour cette vieille cité et encore mes projets littéraires, récemment conçus qui veulent faire de quelques cités grecques de la haute antiquité les lieux de l'action d'un petit roman à écrire, me décideront à reprendre le chemin de la mer, à la mi février.
Je me réjouis d'avance de vous revoir, vous le docteur et tous les amis.
Espérant que cette fois-ci, la lettre présente sera plus prompte à trouver sa destination, recevez chère amie, ainsi que le docteur, avec mes salutations empressées, mes amitiés les plus sincères

Ion Marin Sadoveanu

Scrisoare a lui Ion Marin Sadoveanu către Elsa dr. Gheorghiade din Constanța

colectii constãntene

BIBLIOTECA AMIS SANS FRONTIÈRES

Recent înființata bibliotecă a Asociației **Amis SansFrontières**-România este rezultatul unei fructuoase colaborări franco-române.

Beneficiind de un fond apreciabil de cărți și periodice în limba franceză, Biblioteca Amis Sans Frontières este în măsură să satisfacă exigențele tuturor categoriilor de cititori.

Proiectele noastre vizează crearea unei secțiuni de nivel universitar (**bibliothèque d' étude et de recherche**) care să satisfacă necesitățile de informare ale unor cititori specializați (profesori și cercetători profesioniști sau ocazionali) cât și a unei **mediateci**, dotate la nivelul celor din societățile informatizate din Occident. Fișierul informatizat, calculatoarele și imprimanta de care dispune biblioteca sunt câteva din facilitățile moderne care stau deja la dispoziția cititorilor noștri.

Domeniul cel mai bine reprezentat în biblioteca noastră este **beletristica**: peste **24.000** de titluri. Toate marile epoci ale literaturii franceze, toate marile nume care au ilustrat-o figurează în catalogul general al bibliotecii noastre: textele din literatura franceză veche, de la romanele lui **Chrétien de Troyes** la **Montaigne**, în ediții universitare la ed. Honoré Champion și Droz; marile creații ale corifeilor clasicismului: **Corneille, Racine, La Fontaine, Molière, La Bruyère**; capodoperele secolului al XVIII-lea: **Le Neveu de Rameau** de **Diderot**, dramaturgia lui **Marivaux** și **Beaumarchais, Les Confessions** de **Rousseau, Contes philosophiques** de **Voltaire** etc. Secolul al XIX-lea este bogat reprezentat de marile creații romanești ale lui **Balzac, Flaubert, Zola, Maupassant**. Cel mai bine reprezentat este secolul XX. Ne limităm la citarea câtorva nume: **A. Camus, A. Malraux, J.P. Sartre, S. de Beauvoir, J. Cocteau, H. de Montherlant, M. Proust, A. Gide, F. Mauriac, A. de Saint-Exupèry**. Biblioteca noastră oferă împătimiților de literatură franceză operele unor scriitori valoroși, mai puțin cunoscuți la noi: **Georges Bernanos, J. Green, B. Vian, A. Cohen**. Literatura deceniilor 7 și 8 reprezentată de **M. Tournier, J.-M. le Clèzio, Patrick Modiano, Angelo Rinaldi, M. Cardinal** etc., se oferă cititorilor de toate vârstele ca un teritoriu al explorărilor fecunde.

În privința edițiilor, semnalam seriile de opere complete **Balzac, Zola, Hugo**, precum și ediții de lux din prestigioasa colecție PLEIADE de la Gallimard: **Giono, Exupèry, Alain** etc. Toate aceste ediții bibliofile formează o secțiune aparte în cadrul bibliotecii.

Pasionații de poezie vor găsi pe rafturile bibliotecii un mare număr de volume apărute în cunoscuta colecție de **Poèsie** a editurii Gallimard: **J. de Bellay, M. Scève, Lamartine, Hugo, Gautier, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud**.

Poeții din secolul XX: **Apollinaire, Breton, Supervielle, Michaux, Char, Garcia Lorca, Rilke**, etc. ocupă un loc important în biblioteca noastră. Colecția **Poètes d' aujourd'** hui care apare la editura **Seghers**, oferă cititorilor de poezie, de asemenea, studii critice de ținută (cca. 40 de volume). Edițiile bibliofile (**Villon, Baudelaire, Rimbaud**) și antologiile **250 poèmes de France de Villon à Valèry** (Gründ), **Bibliothèque de poésie** (Gallimard) vin să întregească acest fond.

Secțiunea de critică și istorie literară cuprinde studii critice și monografii dedicate marilor epoci și principalelor personalități creatoare. Câteva nume: **J. Orieux, A. Maurois, H. Troyat, J.-P. Sartre, R. Barthes**.

Secțiunea scriitori români de expresie franceză grupează nume ca: **E. Cioran, M. Eliade, E. Ionesco, P. Istrati, P. Goma, V. Gheorghiu, D. Țepeneag** etc.

Biblioteca posedă un număr apreciabil de scriitori străini traduși în franceză, autori aparținând literaturii zise "de consum": **S. Brown, B. Cartland, B.T. Bradford, Slaughter, Konsalik** etc. dar și de autori "serioși": **V. Nabokov, Faulkner, T. Mann, P. Buck, Cronin**.

Genuri foarte populare cu mulți admiratori, **romanul polițist** și **romanul de groază** ocupă un spațiu relativ important în cadrul bibliotecii **Amis Sans Frontières**, fapt ce ilustraza o dată în plus dorința de a satisface cât mai multe gusturi și preferințe. Stau la dispoziția cititorilor colecții ca: **Espionage** (Ed. Fleuve Noir), **Le Masque** (Libr. des Champs Elysées), Sèrie Noire (Gallimard), **Epouvante** (J' ai lu) și autori de marcă: **A. Christie, R. Chalder, D. Hammett, P. Cheney, G. Simenon, G. Leroux, J. Le Carré** etc.

În domeniul Science fiction biblioteca posedă lucrări apărute în colecții renumite: **Anticipation** (Fleuve Noir), **Super Fiction** (A. Miche). Autori de referință ca: **Van Vogt, R. Bradbury, A. Clarke, G. Klein, S. Brusolo, P. Boulle** etc. sunt bine reprezentați.

Semnalizăm cititorilor tineri cărțile apărute în colecțiile **Bibliothèque rose, Bibliothèque verte** (Hachette), **Folio Junior, Histoire Junior, Découverte** (Gallimard), **Harlequin, Plein vent** (R. Laffont)

Explorări, aventuri, peripeții, descoperiri, dragoste - iată marile linii tematice ale acestor cărți atât de necesare tinerilor.

Arta este un domeniu bine reprezentat prin cărți de referință și albume de mare valoare: **Histoire Universelle des Artes** (4 vol.), R. Huyghe - **L' Art et l' Homme** (Larousse - 3 vol.).

Nu lipsesc cărțile despre marile muzee ale lumii: **Prado, National Gallery, Louvre** (Musèes du Monde), marile epoci artistice (Stiluri și curente): **Splendeur gothique en France** (Braun et Cie), **L' Art monumental romain en France** (Braun et Cie), albume de artă impresionistă, cubistă, suprarealistă etc. sau dedicate creației unor mari pictori francezi și străini: **Cezanne, Manet, Monet, Dürer, Canaletto, Goya**. Un titlu demn de semnalat iubitorilor de artă este **Histoire de la peinture** în 47 de volume.

Arta fotografică este acceptabil reprezentată. Pe lângă lucrări tehnice referitoare la arta fotografiei (**La practique de la photographie-Larousse**), biblioteca posedă și albume cu fotografii de artă - **H. Cartier Bresson, E. Smith, W. Klein**.

În domeniul cinematografului și teatrului vă semnalăm: **M. Bordèche - Histoire du Cinema** (Le livre de Poche), care vine să se adauge cărților dedicate unor mari cineaști (**A. Resnais, Eisenstein, Mizoguchi**) sau oameni de teatru (**Jouvet, Artaud, Stanislavschi** etc.)

Geografia Franței deține un loc important în biblioteca noastră prin titluri ca : **Voir la France** (Hachette), **Monuments de France** (Chêne), albume ce prezintă monografic marile regiuni ale hexagonului: Auvergne, Bretagne, Normandie etc. Geografia Terrei este explorată sistematic de enciclopedii specializate: **La Nouvelle Géographie Universelle Illustrée** sau de cărți apărute în colecții exhaustive - **Collection Monde et Voyage** (Larousse), **L' Atlas de Voyage** (Ed. Rencontre - 15 volume).

Domeniul explorărilor geografice este foarte bine reprezentat prin sute de titluri de cărți și albume.

Biblioteca **Amis Sans Frontière** posedă un număr mare de **enciclopedii generale sau specializate** precum și o gamă variată de **dicționare**: **Encyclopédie Française - Larousse** (20 de col.), **Encyclopédie Alpha, La Grande Encyclopédie Universelle, Encyclopédie Bordas, Dictionnaire des philosophes, Dictionnaire des écrivains français, Dictionnaire des Femme célèbres** etc.

În domeniul dicționarelor lexicale cititorii noștri pot consulta: **Le Dictionnaire Larousse de la langue française** (7 vol.), **Le Dictionnaire Larousse des difficultés, Le Dictionnaire Grevisse**, o ediție completă a dicționarului **Littré**, precum și dicționare uzuale tip **Petit Larousse Illustré, Bordas, Hachette**.

În domeniul istoriografic, biblioteca noastră pune la dispoziția cititorilor lucrări de amplă respirație: Pierre Michel - **Histoire de la France** (Fayard), Claude Billard - **Historie mythologique des Français**, Jacques Bainville - **Histoire de France** și nu în ultimul rând, lucrarea colectivă coordonată de A. Castelot - **Histoire de la France** în 5 volume.

Marile etape ale tumultoasei **istorii a Franței** vor putea fi studiate recurgând la cărți de referință; pentru Evul mediu: J.F. Lemarignier - **La France médievale** (A. Colin), R. Peround - **Pour en finir avec le Moyen Age** (Seuil) și **Lumière du Moyen Age** (Seuil-pluriel) Revoluția Franceză de la 1789: studiile lui **J. Michelet, P. Gaxotte, R. Palmer, C. Manceron**; epopeea napoleoniană: **A. Castelot, O. Obry, G. Roux**; secolul XIX: A. Castelot - **Napoleon III** (Perrin), P. Birnbaum **La France de L' Affaire Dreyfus** (Gallimard); secolul XX: P. Michel - **La Grande guerre** (Fayard).

Secțiunea dedicată **istoriei Franței** mai cuprinde biografiile marilor regi ai Franței: Georges Bordenove - **Philip Auguste, Louis XI, Louis XIII** (colecția "Les rois qui ont fait la France" - Ed. France Loisirs), Réné Guerdon - **François I** (Flamarion), **Henri IV, Louis XIV, Louis XVI** etc. și monografii ale unor oameni politici cunoscuți: **J. Jaurès, Clémenceau, generalul de Gaulle, F. Mitterand, J. Chirac**.

Secțiunea consacrată **istoriei universale** cuprinde lucrări de interes general: Will Durand - **Histoire de la civilisation, Historie Universelle Illustrée**, cărți de mare interes referitoare la civilizațiile orientale, minoică, greacă, egipteană, romană. În domeniul **istoriei moderne**, biblioteca posedă ample lucrări colective referitoare la războaiele mondiale: **Première guerre mondiale** (Larousse - 2 vol.), **La seconde guerre mondiale** (La Jeune Parque - 2 vol.). La seconde guerre mondiale (Ed. de Saint Clair - 6 vol.), precum și lucrări referitoare la istoria Angliei, Statelor Unite, Germaniei, Rusiei, Chinei etc...

Iată două titluri ilustrând un domeniu pasionant, **istoria serviciilor secrete**: P. Bernet - **S.D.E.C.E. - Services Secrets** (France Loisirs) și L. Farago - **La guerre des grands espions** (Stock). Dețin em de asemenea cărți despre holocaust și destinul poporului evreu, semnate de **Golda Meir, Martin Gray, Jean Michel, Dominique Lapierre** ș.a.

Tuturor cititorilor pasionați de istorie le recomandăm numeroase romane de gen de bun nivel documentar și estetic.

Viața politică în Franța este radiografiată de mari specialiști: **J. F. Revel, J.F. Kahn, E. Morin, A. Peyrefitte, F. de Closets**.

Dintre zecile de titluri din domeniul **dreptului** amintim numai două de interes general: E. Barberousse - **Le guide pratique de droit**, M. Rossat - **La justice en France**.

În domeniul **economie-finanțe**, alături de remarcabila lucrare a lui Raymond Barre - **Economie politique** (2 vol.), alte titluri vin să ilustreze acest sector de mare relevanță pentru orice societate modernă: **Dictionnaire économique et social** (Hatier), **Les Sciences de l' économie** (Hachette), P. Pascallon - **Théorie monétaire** (Ed. de l' Espagne), **Etat de la France**, colectia **Quid** (R. Laffont - 15 vol.).

Secțiunea cărților medicale cuprinde în jur de o mie de studii și periodice cu tematică variată: chirurgie, terapeutică, pediatrie, oncologie, sexologie etc., precum și lucrări cu caracter enciclopedic cum ar fi: **Dictionnaire encyclopédique LE MEDICAL** (Larousse - 10 vol.), **Encyclopédie de la médicine familiale** (Ed. Colomb), **Histoire de la médecine** (H. Colin).

Teologia, filozofia, psihanaliza și sociologia sunt ilustrate de lucrările unor personalități de rezonanță: teologie - **J. Maritain, Hans Urs von Balthasar**; filozofie - **M. Serres, J.P. Sartre, M. Foucault**; psihanaliză - **C.G. Jung, B. Bettelheim, F. Dolto**; sociologie - **J. Fourastié, Friedman, Lazarfeld**.

Secțiunea cu **profil științific** cuprinde numeroase cărți de popularizare bogat ilustrate, din domeniul **astronomiei, fizicii nucleare, energeticii, paleoantropologiei**. În acest domeniu semnalam o carte stimulativă pentru cititorii tineri: **Le livre des inventions** - 5 vol. Iată trei titluri sugestive ale acestui domeniu bine reprezentat: **Le grand livre du monde vivant** (France Loisirs), **La vie extraordinaire des animaux** (Larousse), **Atlas botanique - Champignons, plantes, arbres et animaux d' Europe** (Comptoir du Livre)

Sectorul dedicat **sportului** cuprinde splendide cărți-album privind cele mai cunoscute discipline: ski, alpinism, canotaj, fotbal, tenis etc., marile performanțe sportive, precum și cărți dedicate sau chiar semnate de nume de rezonanță ale sportului; un singur titlu, ilustrativ pentru marea varietate tematică a cărților din acest sector: M. Guerra de Cea - **Les grandes heures de la Corrida**.

Biblioteca francofonă "Amis Sans Frontières" pune la dispoziția cititorilor săi colecția pe mai mulți ani a **principalelor periodice franceze**: hedbomadare de mare tiraj (**Paris Match, Nouvel Observateur, Femme Actuelle, Figaro Magazine** etc.), periodice din domeniul cinematografiei (**Studio Magazine, La Revue du Cinéma, Cahiers du Cinéma**) istoriei (**L' Histoire, Historia, Historama, Miroir de l' Histoire, Notre Histoire**) geografiei (**Geo, Animan, Nature et Civilisation**), artei (**Connaissance des Arts, Le Jardin des Artes, Les Arts Décoratifs**), literaturii (**Lire, Livres de France**).

Biblioteca primește regulat abonamente la **Paris Match, Studio Magazine, La Sphère, Science Avenir** și intenționează să contracteze și alte abonamente la publicații de larg interes.

Această prezentare a fondului de cărți și periodice al Bibliotecii Francofone "Amis Sans Frontières" nu reprezintă decât o schiță de ansamblu a configurației sale tematice și structurale. Nimic nu poate însă înlocui explorarea personală, tenace și pasionată, extinsă pe lungi perioade de timp, a acestui "munte magic" de peste 40.000 de tipărituri.

Membrii asociației AMIS SANS FRONTIÈRES și personalul bibliotecii sunt gata să vă însoțească în această minunată aventură a cunoașterii.

Ion MAGIRU

biblioteca britanică

În acest an, viața culturală a orașului Constanța a marcat o nouă inițiativă în universul cărții: înființarea Bibliotecii Britanice. Inițiativa aparține Consiliului Britanic - care a pus la dispoziție fondul de carte și aparatura - în colaborare cu Biblioteca Județeană Constanța - care a asigurat un sediu corespunzător (B-dul Ferdinand nr. 7 bis) precum și mobilierul. Acest act se înscrie într-un amplu program de cooperare culturală, prin înființarea de centre pentru studiul limbii engleze, de biblioteci, seminarii, expoziții și alte forme de activitate, "dinspre" și "înspre" tot ceea ce poate aduce benefic comunicarea, deci cunoașterea. Programul, inițiat de Consiliul Britanic, este singurul de acest fel, până în prezent, în Europa și s-a conturat deja în câteva centre din țară precum: București, Iași, Timișoara, Cluj, Sibiu iar acum și în orașul pontic.

Deschiderea unei biblioteci britanice în orașul Constanța reprezintă mai mult decât un act binevenit de îmbogățire culturală, un fond de informare în limba engleză constituind o necesitate aici, în orașul-port, unde activitatea se bazează pe o permanentă conectare internațională, de obicei prin această limbă, azi, de cea mai largă circulație. Tot această zonă acoperă peste jumătate din potențialul turistic al țării și dezvoltă centre comerciale de primă mărime, precum și instituții de învățământ în limba engleză, chiar și pentru studenții străini. De fapt, necesitatea bibliotecii a fost confirmată de afluența solicitărilor, cuprinzând diverse categorii sociale și de vârstă, dar cu preponderență din cei direct interesați, precum profesorii de limba engleză și tinerii din învățământul liceal și universitar.

Biblioteca își desfășoară activitatea prin sistemul de acces liber la raft și împrumut la domiciliu. Documentele tradiționale - cartea și presa, realizate în condiții tipografice extrem de atrăgătoare, abordează domenii diverse, predominând, în special, cel al lingvisticii. O largă solicitudine se manifestă pentru cursurile de învățare a limbii engleze, însoțite de casete audio, precum și pentru ghidul IELTS, în vederea susținerii unui test solicitat de numeroase instituții de învățământ superior din întreaga lume, ca certificat al nivelului de cunoaștere a acestei limbi. Dintre publicațiile periodice în limba engleză, care sunt la dispoziția membrilor abonați, menționăm: **The Times, The Observer, Nature, The Economist, Applied Linquistics, Cosmopolitan, New Scientist Business, Central Europe, BBC English, The Lancet, ELT Journal, British Journal of Management** etc.

În ceea ce privește fondul de documente, o formă deosebită de informare o oferă colecția de VSH - video-casete. Asimilarea cunoștințelor, prin text însoțit de imagine, a determinat o mutație evidentă în preferințele celor care frecventează biblioteca.

Colecția de casete cuprinde atât realizări artistice după capodopere ale beletristicii universale, cât și filme documentare abordând diverse domenii ale cunoașterii cu comentarii competente și accesibile unui public cât mai larg, însoțite de imagini reprezentative.

Iată, câteva repere, pentru cunoscătorii de limbă engleză care nu au avut prilejul unui contact cu această colecție de filme: mari ecranizări artistice în Marea Britanie, precum: **David Copperfield, Hamlet** (directed by Zefirelli), **Henry IV** (BBC), **Iulius Caesar** (MGM), **Macbeth** (Roman Polanski) etc.; geografie și istorie: **Arround the World in Eighty Days, The Conquest of Everest, Discovering England, Secrets of Titanic, London, Prince Charles, Life and Times of Churchill**; artă: **National Gallery, The Best of British Cinema**; știință, tehnică: **Galactic Odyssey, The Living Planet, Great Apes, Heart Attack-The Warning and the Treatment, AIDS. The Reality and the Myth** etc.

În cadrul Bibliotecii britanice vă puteți informa permanent și asupra noutăților editoriale publicate în Marea Britanie pe baza unei evidențe curente pe microfișe. Titlurile care vă interesează pot fi comandate prin evidențierea lor într-un registru de sugestii, pe baza căruia se completează colecțiile.

Cornelia PARIZA

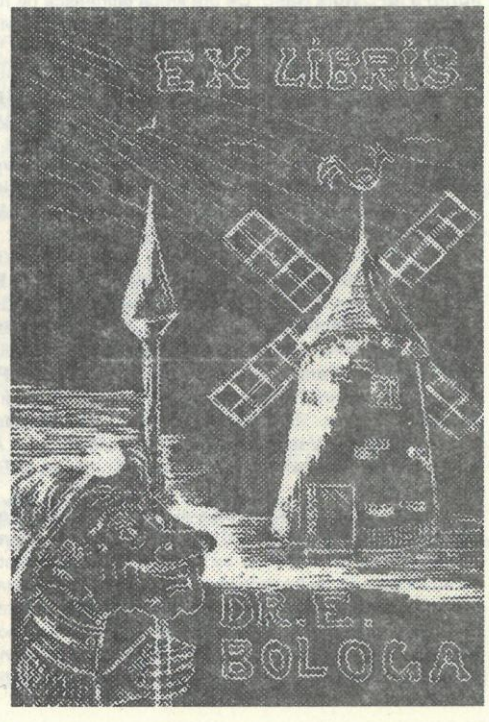

EDIȚII, TRANSPUNERI ROMÂNEȘTI ALE SCRIERILOR OVIDIENE

Dacă în Occident scrierile ovidiene au văzut lumina tiparului încă din a doua jumătate a secolului al XV-lea - deci, în perioada incunabulelor -, ediția "princeps" fiind realizată în anul 1471, la Bologna, la noi a fost publicată, în anul 1679, la Sibiu, o culegere de sentințe ovidiene, traduse în germană, maghiară și română de către un sas, **Valentin Franck**. Datele complete de publicare ale acestei culegeri sunt următoarele: **Hecatombe sententiarum Ovidianarum Germanice imitatarum... aufgesetzt von Valentino Franck Patricio**. Typis Cibinianis, anno MDCLXXIX.

Din secolul al XVII-lea, cronicarii români s-au străduit să traducă din episoadele pontice ovidiene (**Tristia** și **Ex Ponto**), scurte fragmente sau versuri izolate, folosite pentru valoarea lor documentară. Spre exemplu, **Miron Costin** a realizat o traducere liberă[2] a unui număr de 4 versuri din **Ponticele** ovidiene - fiind vorba de epistola adresată lui Graecinus -, versuri care, în original, au următorul conținut:

"Praefuit hic, Graecine, locis modo Flaccus et illo
Ripa ferox Istri sub duce tuta fuit.
Hic tenuit Mysas gentes in pace fideli,
Hic arcu fisso terruit ense Getas".[3]

Traducerea lui Miron Costin este următoarea:

"Gheții ținea într-o vreme, acum Flacus ține
Ripa scumpă a Dunării, el singur cu sine.
El a ținut Misia în pace cu credință,
Pre gheți i-au scos de aicea el cu biruință."

Analizând transpunerea în românește realizată de cronicarul moldovean, putem constata:

Traducerea nu a fost făcută în metru original, ci în versuri moderne, rimate. Se păstrează ideile de ansamblu din original, dar unele cuvinte latinești sunt omise, neaflându-și echivalentul românesc. Apar, în schimb, alte sintagme, unități sintactice, cu caracter explicativ, care nu figurează în original. O sintagmă latinească omisă este **arcu fisso** (cu arcul despicat) - care reprezintă un "ablativus qualitatis" pe lângă **Getas** -, iar o propoziție adăugată de traducător, neavându-și echivalent în textul latinesc, este: "Gheții ținea într-o vreme". Uneori, un adjectiv este tradus prin opusul său, prin folosirea procedeului antifrazei. Spre exemplu, **ferox** (din **ripa ferox Istri**) este tălmăcit prin "scump" ("ripa scumpă a Dunării"). Acest lucru are, probabil, un caracter eufemistic, după procedeul folosit curent în antichitate[4]. De asemenea, un substantiv latinesc concret, **ensis, ensis** - "sabie" (**ense** - cu sabia) este tradus printr-unul abstract, "biruință" ("cu biruință"). Sintagma **in pace fideli** este transpusă prin "în pace cu credință", în loc de "în pace credincioasă, sinceră, durabilă". Din punct de vedere lexical, se remarcă preluarea "tale quale" a cuvântului latinesc **ripa** - care se păstrează în românescul "râpă" -, fără a i se da echivalentul obișnuit de "țărm, mal". Ca arhaisme, se folosesc cuvintele: "gheții" (pentru "geții") și "Misia" (pentru "Moesia") o transpunere prin metonimie a sintagmei din textul latinesc, **Mysas gentes** - "neamurile moesice")

De o mare popularitate se vor bucura, la noi, **Metamorfozele**, cunoscând cele mai multe ediții și transpuneri românești dintre toate scrierile marelui poet sulmonez. În secolul al XVIII-lea se traduc câteva fragmente din cartea I, privind haosul și nașterea universului. În **Cartea pentru descălecatului dintâi, Nicolae Costin** a tradus, în proză, versurile ovidiene:

"Ante mare et terras et, quod tegit omnia, caelum,
Unus erat toto naturae vultus in orbe,
Quem dixere Chaos, rudis indigestaque moles"[5],

dând următoarea versiune românească:

"Aceste mai înainte de marea și de pământ și cât acopere ceriul, un chip era a firei în toată lumea, căruia chip i-au zis Haos, groasă și nemistuită maimă".

Nu mai este vorba de o traducere liberă, ci de una fidelă textului latinesc, folosindu-se un lexic și unele întorsături sintactice specifice epocii. O transpunere mai depărtată de litera textului ovidian ni se pare a fi cea a celui de al doilea emistih din versul 5: **et, quod tegit omnia, caelum**, care capătă următorul echivalent: "și cât acopere ceriul", în loc de "și înainte de cer, care le acoperă pe toate".

Începând cu secolul al XIX-lea sunt transpuse în limba noastră numeroase legende din **Metamorfoze**, în metru original, în versuri rimate sau în proză, multe dintre ele rămânând multă vreme în manuscris. Menționăm câteva dintre aceste transpuneri datând din prima jumătate a secolului trecut: **Alease istorii din Cartea Mutărilor (Metamorphoseos libris) a lui Ovidie Naso**. De pre limba latinească pe rumânie în versuri întoarse prin Vasile Aaron - /Sibii?/Brașov, 1803/1804/; **Metamorfoze**. Cartea I./ După versiunea greacă a lui Spiridon Vlantis, Veneția, 1798/ de Scarlat Barbu Tâmpeanu -1808; **Metamorfosul lui Ovidie./I, 1-7/**. Traducere de Timotei Cipariu -/1832-1835/; **Oare câte fabule din a lui P. Ovidie Metamorphoseon**. Traduse de Nicolae Pauletti - 1839.

Printre alți traducători ai **Metamorfozelor** se numără: **N. Scurtescu, Gr. H. Grandea, Ilie S. Petrescu, C.I.V. Severin, V. Bumbac, E. Săveanu, I. Diaconescu, G. Popa-Lisseanu, C. Nica, D. Ciudin, G. Guțu, Ion Florescu, N. Lascu, Traian Mateescu, Maria-Valeria Petrescu, N.A. Gheorghiu, Virgil Popescu, David Popescu**.

În afara transpunerilor de mici fragmente, publicate prin diverse reviste de cultură - printre care: **Albina Pindului, Bistrița, Ovidiu, Junimea literară, Semănătorul, Vlăstarul, Cele trei Crișuri, Orpheus, I. Maiorescu, Semenicul, Ausonia** -, menționăm și următoarele ediții integrale sau selective ale **Metamorfozelor**, cuprinzând, de cele mai multe ori, numai transpunerea românească: **Selectae Fabulae ex libris Metamorphoseon**. /Text și traducere în proză de Raoul de Pontbriant/. Bucuresci, Socec, 1872; Ovidiu, **Metamorfoze**./ Traducere în metru original de Maria Valeria Petrescu/. București, ESPLA, 1957; Ovidiu, **Metamorfoze**. /Traducere în proză de David Popescu/. București, Editura științifică, 1959.

De o atenție deosebită s-au bucurat, la noi, și epistolele pontice ovidiene (**Tristia** și **Ex Ponto**). Intrând în sfera de interes a cronicarilor, a umaniștilor români, care le-au interpretat sub aspect strict documentar, ele au început să fie transpuse în românește, fragmentar, fiind publicate în diferite periodice sau fiind incluse în antologii, crestomații, îndeosebi pentru uzul școlarilor, începând cu prima jumătate a secolului al XIX-lea. Printre cei care au transpus epistolele pontice în românește se numără: **Moise Sora, Bogdan Petriceicu Hașdeu, S.G. Vârgolici, Haralamb G. Lecca, G. Frunză și U. Soricu, D. Stoicescu, Șt. Bezdechi, Anghel Marinescu, Petre Stati, Ioan Micu, V. Theodosiu, G. Popa-Lisseanu, Const. I. Niculescu, Teodor Naum, Eusebiu Camilar**. O ediție integrală a **Tristelor** (text latin complet, introducere, fragmente tălmăcite în românește și adnotațiuni) a realizat **Anghel Marinescu**, în 1921. **Tristele și Ponticele** au fost transpuse pentru prima dată în românește, în întregime, în anul 1957, de către **Teodor Naum**. Acestei tălmăciri, în versuri albe, de o deplină fidelitate față de original, i-a urmat, în anul 1966, traducerea în versuri rimate a lui **Eusebiu Camilar**, apărută postum, traducere de o mare frumusețe, dar sensibil depărtată de textul latinesc, fiind omise multe cuvinte din original.

Dintre numeroasele echivalențe românești ale scrisorilor din exil ovidiene, o atenție deosebită trebuie acordată traducerii realizate de **Bogdan Petriceicu Hașdeu** pentru elegia 10, cartea a III-a a **Tristelor**, publicată în anul 1872, **în Columna lui Traian**[6], cu titlul **Ovidiu la gurile Dunării**, versiune care a cunoscut până acum numeroase reeditări. Așa cum era de așteptat, marele filolog, istoric și scriitor român surprinde toate nuanțele, toate subtilitățile de limbă ale textului ovidian, redându-le cu fidelitate în românește. Dar omul de știință fiind dublat de artist, Hașdeu nu redă sec, doar cu conștiinciozitate, versurile lui Ovidiu, ci caută să le găsească și expresia artistică adecvată. Traducerea nu este în metru original - distihul elegiac -, ci în versuri iambice, nerimate, păstrându-se numărul de șase picioare metrice din original. Pentru a nu lăsa netraduse

nici un cuvânt sau sintagmă latinească, Hașdeu folosește un număr mai mare de versuri românești (98), pentru a transpune o elegie având în original 78 de versuri. Ținându-se cont de caracterul laconic, de cunoscuta concizie latinească, textul original este redat în chip explicativ, folosindu-se un număr mai mare de cuvinte românești, pentru a nu se lăsa nici un fel de ambiguitate, de neclaritate. Spre exemplu, versurile 3-4:

"Suppositum stellis numquam tangentibus aequor
Me sciat in media vivere barbaria"

își găsesc următorul echivalent la Hașdeu:

"Să știe dar că-n țara, în care-al mării luciu
În veci nu se-ntâlnește cu zodia-nstelată,
Aici îmi duc eu traiul în sânul barbariei".

Cuvintele "în țara", "aici" nu se află în original, dar au fost folosite pentru a scoate mai mult în relief, a potența sintagma **in media barbaria**, care este tradusă, în chip metaforic, prin "în sânul barbariei", în loc de "în mijlocul barbariei", sau "în mijlocul barbarilor". În întreaga elegie se menține tendința de a reda în chip explicativ, prin mai multe cuvinte, un singur cuvânt latinesc. Spre exemplu, **stellis** (v. 3) capătă echivalentul "zodia-nstelată", **aura** (v. 7) - "vântul răcoritor al verei", **turres** (v.16) - "turnuri maiestuoase", **marmore** (v. 45) - "în cercuri de marmoră" etc.

În afara acestor transpuneri integrale ale unor elegii pontice, în secolul trecut s-au mai făcut - așa cum făcuseră, cu două secole mai înainte, cronicarii - unele interpretări parțiale, fiind traduse doar câteva versuri dintr-o anumită epistolă ovidiană, versuri care reprezentau o cugetare sau furnizau informații prețioase despre un anumit subiect. În acest sens, trebuie menționate traducerile făcute de **Alexandru Odobescu** și **Mihai Eminescu**.

În **Pseudo-kyneghetikos** (VII), Odobescu ne dă, într-o notă la subsol, următoarea transpunere românească a 2 versuri din epistolele pontice ovidiene[7]:

"Uitând obiceiele patriei, învăța-voi să încordez
Arcurile sarmatice și trăi-voi dupe chipul locului?"

Comparând traducerea cu versurile latinești, inserate în cuprinsul textului odobescian, constatăm următoarele:

Este vorba de o traducere cât mai exactă, aproape **ad litteram**, realizată prin respectarea, cu mici excepții, a tuturor formelor gramaticale din text, prin transpunerea tuturor cuvintelor, sintagmelor din original. Printre puținele excepții de ușoară abatere de la textul latinesc, menționăm faptul că singularul este tradus prin plural ("obiceiele patriei" pentru **moris patrii**), iar cuvântului **ars** i se acordă un sens mai puțin cunoscut, cel de "chip, înfățișare" ("dupe chipul locului" pentru **arte loci**).

Vom analiza mai pe larg transpunerea eminesciană a unui distih elegiac din **Tristele** lui Ovidiu. Celebrele versuri cu caracter reflexiv, gnomic:

"Donec eris felix, multos numerabis amicos,
Tempora si fuerint nubila, solus eris"[8]

sună astfel, în traducerea lui Eminescu:

"Cât vei fi fericit, număra-vei amici o mulțime,
De se vor întuneca vremile, singur rămâi".

Versul al doilea cunoaște și o variantă, aflată în volumul al V-lea al ediției critice Perpessicius:

"Cum s-or înnoura vremile - singur rămâi!"

Cercetătorul **Emil Manu** a descoperit o altă variantă a traducerii celor două versuri ovidiene, care prezintă sensibile diferințe față de textul manuscrisului eminescian aflat la Biblioteca Academiei Române[9]. Acest text, scris de Eminescu pe un album de poezii și autografe, aparținând ieșencei **Eliza Grigoriu** și aflat în prezent în colecțiile Bibliotecii Județene din Drobeta-Turnu Severin, are următorul conținut:

"Până ce ești fericit, o să numeri amici o multime,
Vremile grele viind, singur atuncea rămâi!"

Dacă analizăm cele trei variante ale traducerii și le comparăm cu versurile latinești, remarcăm următoarele:

Eminescu respectă metrul original - un hexametru urmat de un pentametru al elegiei ovidiene, fără să încerce și o altă variantă, după regulile versificației moderne. Din punct de vedere gramatical și lexical, se observă, în primele două variante, reproduse după manuscrisul aflat la Biblioteca Academiei, cu mici excepții, o deplină fidelitate față de original. Modurile și timpurile verbelor latinești sunt reproduse cu exactitate, excepție făcând auxiliarul **fuerint**, care este tradus prin viitorul I, în loc de viitorul anterior, și **eris**, care este tradus prin prezent, în loc de viitorul I. De asemenea, conjuncția **si**, care introduce o condițională, este transpusă în românește - în varianta a doua prin "cum", dându-i-se nuanță temporală, cu înțelesul de "îndată ce". Din punct de vedere lexical, **eris** devine echivalentul lui **manes**, de la **maneo, manere, mansi, mansum**.

A treia variantă, cea descoperită de Emil Manu, se îndepărtează însă, într-o oarecare măsură, de original, este o traducere mai liberă, cu toate că ideea poetică, sensurile adânci ale textului latinesc se păstrează în întregime. Pentru a accentua caracterul gnomic, sentențios al distihului elegiac, Eminescu traduce predicatele nominale aflate la viitorul I (**eris felix** și **solus eris**) prin indicativ prezent, respectând timpul doar la forma verbală **numerabis**, care este tradusă exact prin "o să numeri". Se observă aceeași înlocuire, în versul al doilea, a auxiliarului **esse** prin **manere**. Față de primele două variante, Emineşcu traduce subordonata circumstanțială condiționată **tempora si fuerint nubila** printr-o construcție gerunzială ("vremile grele viind"), care dă frazei un mai mare grad de generalitate. Dar sintagma "vremile grele" este mai imprecisă față de transpunerea din primele două variante a echivalentului latinesc **tempora nubila**, care cuprinde o metaforă deosebit de sugestivă. Cea mai apropiată de sensul din original este transpunerea din varianta a doua: "cum s-or înnoura vremile".

Scrierile erotice ovidiene (**Amores, Heroides, Ars amatoria, Remedia amoris**) au rămas mai puțin cunoscute în aria spiritualității românești, nu s-au bucurat de aceeași atenție în raport cu scrisorile din exil și cu **Metamorfozele**. Au existat totuși câțiva tălmăcitori ai acestor scrieri, începând cu anul 1816, de când datează prima încercare de transpunere a **Artei de a iubi**. Este vorba de o traducere în versuri rimate, rămasă în manuscris și aflată, în prezent, în fondul Bibliotecii Academiei, Filiala Cluj-Napoca: **A lui Publie Ovidie Naso, Despre iubire. Întoarsă în Beiusii prin D. Meciu**. Alți traducători ai scrierilor erotice ovidiene sunt următorii: **N. Manolescu-Silva, N. Gr. Lazu, Haralamb G. Lecca, Oreste, D. Stoicescu, N.I. Barbu, Șt. Bezdechi, Maria-Valeria Petrescu**.

Prima traducere cvasiintegrală a elegiilor erotice ovidiene a apărut abia în anul 1977, la Editura "Minerva", în cunoscuta colecție "Biblioteca pentru toți", fiind realizată cu deosebită competență, în metru original, de **Maria-Valeria Petrescu**. Lipsesc numai 20 de versuri de la sfârșitul cărții a III-a a **Artei de a iubi**, cu un pronunțat caracter licențios.

În fine, **Fastele** (**Fasti**) au cunoscut cele mai puține tălmăciri în românește. O transpunere a lor datează din anii 1918-1919, fiind realizată de **I.A. Candrea**, iar ediția completă datează din anul 1965, traducerea în versuri aparținând lui **I. Florescu** și **Tr. Costa**.

Această intensă activitate de transpunere în românește a scrierilor ovidiene, de editare și reeditare a lor, precum și cea de includere a unor fragmente din Ovidiu, în original, în diferite antologii, crestomații de texte latine și în manuale școlare au făcut ca numele lui Ovidiu să se mențină mereu treaz în conștiința cititorilor și creatorilor din acest spațiu spiritual.

NOTE

1. O bibliografie completă a edițiilor și traducerilor din Ovidiu, a antologiilor, crestomațiilor, culegerilor, manualelor școlare în care sunt incluse anumite fragmente ovidiene, alături de ale altor poeți latini clasici, a publicat Nicolae Lascu, în volumul **Clasicii antici în România**. Cluj, "Dacia", 1974, p. 294-300; 395-421.
2. Vezi și considerațiile lui N. Cartojan din **Istoria literaturii române vechi**. București, "Minerva", 1980, p. 262.
3. **Ex Ponto**, IV, 9, v. 75-78.
4. Vezi **Eumenides** (Zeițele binevoitoare), pentru **Erinnys - Furiae** (Zeițele răzbunării și blestemului); **Euxeinos** (ospitalier, primitor de oaspeți), pentru **Axeinos** (neospitalier).
5. **Metamorphoses**, I, v. 5-7.
6. Columna lui Traian, III, nr. 29/139, 15 august 1872.
7. **Ex Ponto**, I, 5, v. 49-50:
   Moris an oblitus patrii, contendre discam
   Sarmaticos arcus, et trahat arte loci?
8. **Tristia**, I, 9, v. 1-2.
9. Emil Manu, **O traducere din Ovidiu și rectificarea unor date**. În: **Caietele Mihai Eminescu /Vol. /2**. București, Editura Eminescu, 1974, p. 76.

Ștefan CUCU

APROAPELE, PRIVIT ÎN LUMINA ÎNVĂȚĂTURII CREȘTINE

Mai mult ca oricând, în timpul de față se vorbește despre aproapele nostru în consens uman, poziția acestuia față de celălalt în contextul iubirii și solidarității insului în lumina Evanghelică, în scopul înlăturării barierelor dintre oameni, adică eradicarea diferitelor flageluri, analfabetismului, ura rasială, în condițiile divizării muncii și participării oamenilor și a popoarelor la cuceririle științei și culturii, și, în sfârșit, solidaritatea umană în combaterea războaielor și a promovării vieții pe pământ.

- Această noțiune, aproapele, nu are nimic artificial în ea, nu este creația unor persoane, sau a unui grup de persoane, ci, sub diferite forme, ea este la fel de veche ca și omenirea.

Temeiurile ei sunt în primul rând naturale, firești, sprijinite pe însăși firea umană. În al doilea rând, ea este supranaturală, divină, sprijinită pe voia lui Dumnezeu, cuprinsă în Sfânta Scriptură.

1. Temeiuri naturale - despre aproapele în solidaritate umano-creștină.

A) Încă din antichitate s-a spus despre om că este o ființă socială - "zoon politicon" -. Omul, mai puțin înzestrat decât celelalte ființe, cu mijloace de apărare, are nevoie de familie, de apărare, de societate, pentru a supraviețui. El se naște, crește și se dezvoltă în societate, iar în afara societății, viața și progresul omului este de neconceput. "Participarea la viața și activitatea oamenilor, spune un teolog contemporan - este inerentă firii sociale a omului, întrucât persoana umană nu poate fi concepută ca separată de societate, ca fiind punctul de întâlnire a unui număr infinit de realții cu alții. Individ și societate sunt doi termeni corelativi, care se presupun și se pretind, integrându-se unul pe altul, atât din punct de vedere logic cât și istoric. Între persoane și societate nu poate exista o poziție esențială. Persoana se naște, trăiește în societate. Persoana și societatea sunt două relații care se întrepătrund atât de intim, încât este imposibil să ne referim la una fără a presupune și pe cealaltă cu care se află într-o legătură consistențială. Separarea și izolarea de societate reprezintă, dealtfel, o imposibilitate fizică, pentru că tot cuprinsul vieții umane afectează într-un fel sau altul persoana participantă.[1]

B) Omul nu poate viețui și nu se dezvoltă decât cu semenii săi. El este o verigă de legătură între generațiile trecute și cele viitoare. El este o parte a unui trup în care toate mădularele conlucrează armonic.

La creșterea solidarității umane contribuie mulți factori obiectivi, dintre care amintim:

- Comunitatea ființei raționale, de limbă, de cultură, de tradiție, de aspirații, de credință, factori sociali etc.

În marea familie a oamenilor, spune Sf. Ioan Gură de Aur nimeni nu trăiește și nu muncește doar pentru sine, ci fiecare oferă și în același timp primește din rezultatul eforturilor semenilor săi. Lipsa de colaborare aduce odată cu regresul social, și pe cel personal.[2]

Înainte de a expune concepția creștină, trebuie să ne amintim că de o anumită unitate cu aproapele se poate vorbi și în societatea Vechiului Testament și pe vremea Mântuitorului. Precizăm, însă, că noțiunea de aproapele la vechiul popor biblic cuprindea doar rudele, pe cei de același neam și credință și într-o mică măsură și pe străinii ce locuiau printre aceștia.[3]

În creștinism situația este complet alta. Iisus Hristos - Fiul lui Dumnezeu, îndeamnă, zicând: "Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Luca 19, 19).

2. Temeiuri supranaturale

A) Originea comună. Omenirea își trage obârșia dintr-o singură pereche de oameni. (Fac. I, 27-28). Dumnezeu este Acela care din iubirea și dorința de a împărtăși și altora slava Sa, a creat pe om. În virtutea acestui fapt, oamenii sunt frați între ei, au aceeași chemare: "Să se bucure de toate elementele firii", "să stăpânească peste peștii mării, peste păsările cerului, peste animale, peste tot pământul și peste toate târâtoarele care se mișcă pe pământ". Sf. Ioan Gură de Aur justifică astfel crearea omului în urma tuturor făpturilor: "Deci când toată creația a fost împlinită, când cerul strălucea de mulțimea de stele, când pământul a fost împodobit cu mulțime de flori... și plante, când dealurile și câmpiile erau pline de viețuitoare, iar râurile și lacurile mișunau de pești... trupul își cerea capul, cetatea pe conducător, creația pe împărat, adică pe om.[4]

- Omul a fost așezat în lume întocmai ca într-un palat împărătesc, strălucind de podoabe,[5] fiind el pe pământ ce este Dumnezeu în cer.[6]

B) Alcătuirea omului. Dintre toate creaturile, numai omul poartă în suflet, ca semn de noblețe, "chipul lui Dumnezeu". "Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său. După chipul Său l-a făcut: parte bărbătească și parte femeiască" (Facere 1, 27). În virtutea acestui fapt, omul este capabil să cugete, să cunoască legile universului și să stăpânească lumea. În virtutea acestui fapt lumea lipsită de rațiune i se supune. Căci "după cum atunci când sunt aduse în cetate efigiile împărătești, poporul și conducătorii le aclamă nu cinstind scândura (pe care este zugrăvit chipul) ci efigia împăratului tot așa și creația nu cinstește (în om) vasul cel de lut, ci elementul ceresc (din el).[7]

C) Menirea omului. mântuirea și moștenirea împărăției veșnice. Păcatul strămoșesc avea, printre alte urmări, oprirea mersului ascendent al omului către desăvârșirea darurilor cu care a fost înzestrat și abaterea lui de la scopul pentru care a fost creat. Dar dacă toți oamenii s-au făcut solidari, în Adam, la păcat și moarte, în Hristos sunt părtași la eliberare și viață. "Pentru că după cum toți mor în Adam, așa toți vor învia în Hristos" (I. Cor. 15, 22). Fiul lui Dumnezeu "chipul Dumnezeului celui nevăzut, Cel născut mai înainte de toată zidirea (Col. 1, 15), spune Sfântul Ioan Gură de Aur, a acceptat să devină fiul lui (Adam) și David pentru ca pe tine, omule, fiu al lui Dumnezeu să te facă; a acceptat să aibă tată un rob, pentru ca ție, robului, să-și facă tată pe Stăpânul... Dumnezeu s-a făcut om, pentru ca fiu al lui Dumnezeu să te facă".[8]

"Se poate spune că, din punct de vedere creștin, dependența noastră de Dumnezeu, starea noastră de creatură favorizează un fel de solidaritate mai întâi cu Dumnezeu, pe baza chipului lui Dumnezeu din noi și a asemănării cu El. Această solidaritate se întărește și desăvârșește în actul Răscumpărării, când ia numele de filiație față de Dumnezeu și fraternitate față de oameni. Modelul desăvârșit al solidarității îl aflăm în Sfânta Treime în sânul dumnezeirii".[9]

Mântuirea se realizează în biserică, în comunitatea cu Hristos, Capul (Efes. 1, 22) și cu semenii, mădularele lui (Efes 4, 25; 5, 30).

Biserica fiind concepută ca Trup tainic al lui Hristos (I Cor. XII, 12-19) la care credincioșii aparțin ca membre strâns legate între ele, soarta unuia este strâns legată și afectează soarta tuturor. Omul se mântuiește ajutat și ajutând pe semenii săi. Într-adevăr, în trupul tainic al lui Hristos există deosebire de funcții și de stări, dar toate își au rostul lor, toate vizează în ultimă instanță binele comun. Această legătură trece dincolo de granițele spațiului și ale timpului, ale deosebirilor constituite de sex, naționalitate, religie etc. "Nu mai este nici iudeu, nici elin, nici rob, nici slobod, nici parte bărbătească, nici parte femeiască, ci toți suntem una în Iisus Hristos" (Gal. 3, 28).

Prin faptul că Biserica se întemeiază pe Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, care sunt valori ale trecutului, "înseamnă că ea se simte solidară cu trecutul. Este o solidaritate de continuitate prin care suntem legați de înaintași și de urmași, precum este o solidaritate care ne leagă de contemporani".[10]

D) Specificul vieții creștine. În Sfânta Scriptură nu aflăm noțiunea de solidaritate, însă aflăm noțiuni care îi acoperă și depășesc cuprinsul. Mântuitorul Hristos își îndeamnă ascultătorii la cercetarea bolnavilor și la ajutorarea celor nevoiași (Matei 25, 35-36), iar Sfântul Apostol Pavel, vorbind despre "înnoirea vieții" (Efes. 4, 23 Rom. 12, 2), despre "îmbrăcarea în omul cel nou... după chipul Celui ce l-a făcut" (Col. 2, 10), îndeamnă la fapte de altruism. "Nimeni, zice, el, să nu caute folosul lui, ci să caute folosul altuia" (I Cor. 10, 24; Fil. 2, 4). "Noi care suntem tari suntem datori să purtăm slăbiciunile celor slabi și să nu ne plăcem nouă înșine" (Rom. 15, 1; Gal. 6, 2). Exemplu, în acest sens, Apostolul îl dă pe Mântuitorul Hristos (II Cor. 5, 15) și pe sine însuși (I Cor. 10, 33).

Dar elementul specific învățăturii Mântuitorului Hristos este îndemnul la iubire. Iubirea de Dumnezeu și de semeni stă la temelia vieții creștine. Prin iubirea creștină, de la care nu este exclus nici un om (Matei 5, 44), solidaritatea se extinde asupra tuturor oamenilor. "Poruncă nouă vă dau vouă - spune Mântuitorul ucenicilor Săi - să vă iubiți unii pe alții, cum v-am iubit Eu" (Ioan 13, 34; 15, 12). Reluând acest îndemn, Sfinții Apostoli învață: "Dacă oi vorbi în limbi omenești și îngerești, iar dragoste nu am, sunt aramă sunătoare și chimval zăngănitor" (I Cor. 13, 1); "toată legea se cuprinde într-o singură poruncă: "Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Gal. 5, 14); "Iubirea este legătura desăvârșirii" (Col. 3, 14); "Cine nu iubește, n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire" (I Ioan 4, 8).

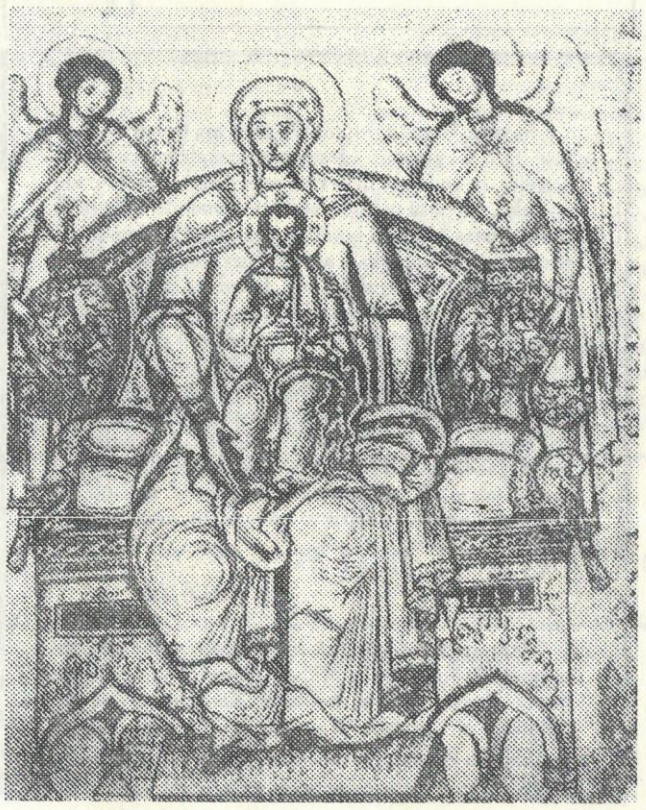

Iubirea creștină nu se rezumă la o simplă stare afectivă, ci ea se concretizează în fapte de bine. "Să nu iubim cu vorbe, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul", spune Sfântul Ioan Evanghelistul (I Ioan 3, 18). "Ce-i folosește cuiva să spună că are credință?" (Iacob 2, 14 și 17). Sunt multe ocaziile în care cineva își poate manifesta iubirea și solidaritatea față de semenii săi: prin iertare (Efes. 4, 32), prin întrajutorare (II Cor. 8, 24; Evrei 6, 10); prin compătimire (Rom. 12, 15), prin blândețe și bunăvoință (Rom. 12, 10), prin răbdare (I Cor. 13, 3), etc. "Noțiunea și ideea care încheagă și în același timp descuie toate înțelesurile literaturii neotestamentare și patristice este acea de slujire; o slujire bisericească liturgică, dar și o slujire continuă a lui Dumnezeu și oamenilor, o slujire a oamenilor adusă lui Dumnezeu și a oamenilor între ei, o slujire înțeleaptă, caldă, curajoasă, fără discriminări, fără rezerve pentru înlăturarea răului de orice fel, pentru păzirea și promovarea vieții, pentru scăparea celor năpăstuiți de boli, de infirmități, de calamități, de captivitate..."[11].

Sfinții Părinți au scris nemuritoare pagini despre solidaritatea oamenilor, atât despre cea naturală, cât și despre cea supranaturală. "Nimic nu este așa de aproape firii noastre spune Sfântul Vasile cel Mare - ca faptul de a fi în comuniune unii cu alții, de a avea nevoie unii de alții, de a ne iubi unii pe alții".[12] "Dumnezeu Creatorul a hotărît ca noi să avem nevoie unii de alții. Afară de aceasta, iubirea lui Hristos nu îngăduie ca fiecare să priveaască numai la ale sale. Căci iubirea nu caută ale sale".[13] Aceeași idee o dezvoltă și Sfântul Ioan Gură de Aur atunci când spune: "Cercetați, vă rog, iconomia planului divin. Dumnezeu a făcut multe lucruri comune tuturor: aerul, apa, soarele, cerul, marea, lumina, astrele. Tuturor le-a dat aceiași ochi, același trup, același suflet, o constituire asemănătoare în toate: el a scos din pământ, a scos pe oameni din același om, i-a așezat pe toți în aceeași locuință".[14]

3. Interpretarea corectă a unor afirmații sau atitudini ale Mântuitorului Hristos

A) Împotriva celor spuse mai înainte se invocă de către unii cuvintele Mântuitorului: "Vi se pare că am venit să aduc pace pe pământ? N-am venit să aduc pace, ci sabie. Că de acum înainte cinci dintr-o casă vor fi dezbinați: trei împotriva a doi și doi împotriva a trei. Dezbinați vor fi: tatăl împotriva fiului și fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei și fiica împotriva mamei, soacra împotriva norei sale și nora împotriva soacrei". (Luca 12, 51-53; Matei 10, 34-36).

Partea a doua a acestui pasaj este citat din cartea profetului Miheia (7, 6). Întocmai ca și acesta, Mântuitorul vrea să spună că o urmare firească a predicii Sale este separarea celor buni de cei răi și că această separare va afecta și cele mai intime legături omenești.

Lumina Evangheliei operează o separare a oamenilor datorită atitudinii însăși a acestora față de ea: unii o acceptă, alții o resping (Ioan 3, 18-21). "Sabia" din textul citat nu trebuie, deci, înțeleasă literal. De altfel sunt textele evanghelice care vorbesc despre pacea adusă în lume de Mântuitorul și despre îndatorirea credincioșilor creștini de a fi făcători de pace (Matei 5, 9; Luca 2, 14; Ioan 14, 27; 20, 19, 21, 26 ș.a.).

B) Pe temeiul unor texte evanghelice în care se afirmă că nici așa-numiții "frați" ai Domnului "nu credeau în El (Marcu 3, 21; Ioan, 7, 5), se susține uneori că Mântuitorul n-ar fi manifestat solidaritate față de propria-i familie.[15]

O astfel de afirmație este însă cu totul eronată. În primul rând, în textele menționate nu e vorba de atitudinea Mântuitorului față de "Frații" Săi, ci de atitudinea acestora față de El. Ei încă nu ajunseseră să creadă în mesianitatea Sa. Curând însă vor ajunge și ei la credință. Iacob, primul dintre acești "frați", se va învrednici de o arătare a Domnului Celui înviat (I Cir. 15, 7), devenind primul episcop al Ierusalimului (Fapte 21, 18) și unul dintre "stâlpii" Bisericii (Gal. 2, 9). După martiriul său, în anul 62, îi va urma, ca episcop al Ierusalimului, fratele său Simion.

De altfel, chiar și înainte de a crede și ei în Iisus ca Mesia și Fiul lui Dumneazeu, aceștia manifestă grijă față de El. Îngrijorați de opoziția plină de ură a conducătorilor religioși din vremea sa, care-L acuzau că e posedat de demon (Marcu 3, 22 ș. u.), "frații" Săi vin să-L ia acasă pe Iisus. În acest context trebuie înțelese cuvintele din Marcu 3, 21: "Și auzind ai Săi, au ieșit să-L ia; căci ziceau: Și-a ieșit din fire". Cum bine observă J. Weiss[16], afirmația "și-a ieșit din fire" nu este a celor din familia Mântuitorului, ci a adversarilor Săi, care, văzând că El adună mulțimile în jurul Său, au început să colporteze această vorbă, care a ajuns și la familia Sa; așadar, verbul "ziceau" din v. 21b nu descrie acțiunea alor Săi, ci a celor de la care familia Sa a primit informația despre adversitatea crescândă față de Mântuitorul. Oricum însă, versetul înfățișează grija față de Mântuitorul a familiei Sale, încercarea de a-L sustrage răzbunării adversarilor.

Că Mântuitorul s-a simțit solidar cu familia Sa o dovedesc îndeajuns textele în care ni se arată că le era supus părinților Săi după trup (Luca 2, 15), că la rugămintea Maicii Sale săvârșește prima minune (Ioan 2, 1 ș.u.) sau că, pe cruce fiind, o încredințează pe Maica Sa grijii Apostolului Ioan (Ioan 19, 26-27).

C) Pe temeiul faptului că Mântuitorul mustră adeseori pe farisei pentru fățărnicia lor sau pe cei botezați pentru nedreptățile și lăcomia lor, s-a afirmat uneori că El nu i-ar fi iubit și pe aceștia, deci că iubirea Sa față de oameni nu ar avea un caracter universal.[17]

Trebuie însă să facem distincție între păcat și păcătoși. El a urât păcatul, dar nu și pe păcătoși. Cum ar fi putut Domnul să laude fățărnicia, lăcomia, egoismul, nedreptatea etc.? Mustrându-i, nu urmărea altceva decât să-i determine la pocăință. De altfel, n-a pregetat să intre în casele lor, să stea de vorbă cu ei, Domnul n-a exclus pe nimeni din Comunitatea Împărăției lui Dumnezeu; au fost însă unii care s-au autoexlus, prin orbirea lor spirituală, prin adversitatea pe care au manifestat-o față de adevărul Evangheliei. Nimic în învățătura și în faptele Mântuitorului nu contravine universalității iubirii Sale. Mângâind și vindecând, chemând pe toți la mântuire și mai ales dându-și viața pentru răscumpărarea întregii omeniri, Domnul a întemeiat și a oferit modelul adevăratei solidarități panumane.

D) Cuvintele: "Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel" (Matei, 15, 24), au fost invocate uneori spre a se susține că Mântuitorul n-ar fi fost stăpânit de ideea solidarității universale. Contextul arată însă clar că prin aceste cuvinte Domnul nu a urmărit altceva decât să scoată și mai bine în evidență credința femeii canaaneence, cărei a, de altfel, i-a și împlinit apoi rugăciunea stăruitoare, vindecând-o pe fiica ei cea rău chinuită de diavol (Matei 15, 27). A împlinit, de asemenea, rugăciunea sutașului roman din Capernaum, căruia iarăși i-a lăudat credința (Luca 7, 3-5). Că nu s-a socotit numai Mântuitorul israeliților o dovedește întrega Sa activitate. Într-o împrejurare oarecare, El vorbește de "mulți de la răsărit și de la apus care vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în Împărăția Cerurilor" (Matei 8, 11 și loc. par.). Iar după Înviere îi trimite pe Apostolii Săi la "toate neamurile": "Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh" (Matei 28, 19); "Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura" (Marcu 16, 15).

Concluzii: Solidaritatea este o trăsătură specifică omului. Pe lângă temeiurile naturale, Biserica aduce în sprijinul și temeiurile supranaturale înscrise în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție. Dintre acestea reținem îndeosebi porunca iubirii, prin care noțiunea de aproapele se extinde la om în sine, la firea umană în general, depășind limitele de loc și timp, de naționalitate, religie sau sex. În acest sens este sugestivă parabola samarineanului milostiv (Luca 10, 29-37). Ea spune omenirii peste veacuri, cine este aproapele nostru.[18] Dacă cineva a fost pătruns de această învățătură dacă nu se lasă copleșit de sinceritatea samarineanului, nu poate să spună niciodată ce este iubirea și cine este aproapele său. Numai acela care simte și face la fel ca samarineanul milostiv, numai acela va dobândi "Împărăția lui Dumnezeu".

Note

1. Prof. C-tin Pavel, "Aspectul teologic al Solidarității umane", în Revista "Ortodoxia" - 2, 1967, P. 182
2. Omilia X, 4 - I.Cor., P.G., 86-87
3. Cf. G. Vermes, "Jesu" Audience. The Social and Psychological Environment in witch he Worked, London 1973, p. 39
4. Despre incomprehesensibilitatea lui Dumnezeu 11, 2, P.G., 48, 798
5. Idem, Către Stelehion 2, 5, P.G., 47, 419
6. Idem, Către Stagir 2, P.G. 47, 427, La statui 7, 2, P.G., 49, 93; Omilia 2, 2 la Evrei, P.G., 63, 22; La Ps. 11, 4, P.G., 55, 148
7. Textul este catalogat în operele Sf. Ioan Gură de Aur de către Motfachon. Despre autenticitatea lui, a se vedea L. Petit, Un texte de S. Jean Chrysostome sur les images, în "Echos d' Orient", 11 (1908) 81 și L. Daloz, "Le travail selon Saint Jean Chrysostome", Paris, 1959, p. 7-8.
8. La Filipeni 7, 3, P.G., 62, 232; Omilia 11, 2 la Ioan, P.G., 59, 80.
9. Prof. Constantin Pavel, op. cit., p. 185
10. Constantin Pavel, op. cit., p..186
11. Pr. prof. Ioan Coman, "Solidaritatea în gândirea și viața patristică", în "B.O.R.", 7-8, 1970, p. 730-731.
12. "Regulile mari" 3, 1, P.G., 31, 917 A
13. Ibidem 8, P.G., 31, 921
14. Omilia 11 la I Tim. 4, P.G., 62, 563-564
15. Cf. G. Vermes, op. cit., p. 33-34; D. Flusser"Jésus", Paris, 1970, p. 87; Holi Adolf, "Jesus in Bad Company", Paris, 1972. p. 68-70
16. "Die Schriften des Neuen Testaments", vol. I, Göttingen, p. 103
17. J. Jeremias, "Les Paraboles de Jésus", Paris, Le Puy, 1968, p. 186
18. E. Linemann, "Parables of Jésus; interaction and exposition", London, 1966, p. 54

† LUCIAN - ARHIEPISCOPUL TOMISULUI

Adrian RĂDULESCU

TOMIS-30 TOMIS-30 TOMIS-30

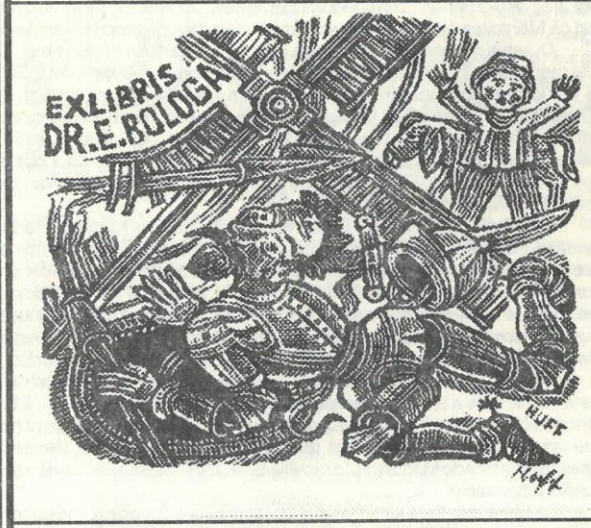

Ei ?!

Dați-mi mie pe mână un țăran de provincie
și-o bucată de pământ
cu o fântână seacă
și-n trei zile orașele vor dispărea
și o parte din lume

Dimitrie Mircea

Moment seren

Mare-i puterea de-a fi jumătate-!
Cealaltă jumătate ocupată de crimă.
Se-nalță cortul cu un trofeu delicat
ca el un gâtej de copil ce se rupe.

Mare-i puterea de-a fi jumătate
în lună septembrie
și poate că-i cealaltă jumătate
un crâng se rupe în șuvoi de lacrimi.

Apare încet
o fiară galbenă
ochii paterni
ai filosofiei

Florin Mugur

Iată de face poezia din tei care o scrie
locul geometric al tuturor ideilor fulgerătoare
prin semnare e abstractă ca chip de om
în care totuși păstrează liniștea plină de mirare
dimantia bătăliei,
altminteri e chiar câmpul de bătălie
cu nori deși stinși deasupra capului
și iarba dulce călcată în picioare
de cai în asmuță
acum stăpâniți-vă inima și privirile
va fi încercat cercul lung al sentimentului
pentru prima oară în istorie!

Marius Robescu

Revista Tomis a împlinit în acest an, trei decenii de activitate. Cu greutăți adesea inimaginabile (cenzurată nemilos, cu redacția în derivă prin diverse imobile ale orașului, hărțuită politic și strivită economic, îndeosebi în neguroasa "epocă", ignorată apoi, până la aproape de aneantizare în voioșii ani ai tranziției postdecembriste) această revistă se prezintă, iată, la aniversare, datorită râvnei și competenței redactorilor ei precum și a sprijinului constant al multor intelectuali constănțeni, cu un record remarcabil: este cea mai longevivă publicație de cultură din spațiul pontic și, prin prestația ei profesională elevată, o cronică de neprețuit a contribuției dobrogenilor la spiritualitatea națională, de asemenea, bună gazdă pentru multe valoroase condeie de pretutindeni. Îi urăm încă nenumărate decenii de spornică slujire a culturii românești din acest colț de țară!

"BIBLION"

Reproducem, în semn de omagiu, câteva manuscrise semnate de Nina Cassian, Mircea Dinescu, Grigore Hagiu, Florin Mugur, Marius Robescu, Romulus Vulpescu, publicate de revista "Tomis", în 1986, cu prilejul împlinirii a douăzeci de ani de la fondare.

Extaz

Pe dunga lunii, ca două înțelepte peștii de aur.
Iată, se-ncalecă, iată, se-ncaieră; cozile lor
se frâng fără zgomot aidoma unor bucăți de smoală.
Brâncul de aur al mării răpciugată și amețindu-i,
iată, din boturi le curge un pâlpâit delir tacitum.
Peștii de aur, în vârful de aur, sub vrăjile lunii
opunează fără să-i poți auzi, lunecări, bătăi,
fără să-atingă timpanul văzduhului, și desenează
cu cozile lor conturul vitrinei, cifra luminii,
și totul se-neacră-n lumină apoi, colcăite pești,
bombații lor ochi repetă luna de sus - și e luna
de-o mie de ori risipită în val ca o mie de broaște de
strugure, strugure, strugure, strugure, strugure, strugure.

Nina Cassian

Invocație

Să-mi ardă mâinile ce scriu
Dacă-am minți că sunt de vină
Că n-am știut să dau lumină
Și n-am servit de inspirație.

Să am dat oricărui muritor
Din cei ce-au aținut să vină
Curbă ți-o facă, de vecină,
Să vadă pace! nici ciorâie.

Cei zece fii ai lor să piară,
Ei, vreji de bou și de cocoș,
Că-ar fi putut și zece ori

Să n-au fost nici făclii de ceară,
Nevăzând tot ce nu fi fost dinteri
Și drept ca să le ție ceară.

Nedreptă despărțire, tot mai doare
Strâmboca strângă, rest de ghiocel,
Destăinuie-n floare să răsară
Purificarea ta prin ceară!

Romulus Vulpescu

7 ianuarie 1973

Vise-nvecinate
stau și gândesc ascunsele ființe
par uneori că de par alteori că nu
și totuși trebuie și ele să viseze
visul ființei pulsatorie
mirosind a salcie copilă
lung la stârpini
vise dulci de porumbei sfrâncheri
magaziile bătrâne
moleșere
înghițit visând în umbră lemne
vis de clopote
țâșnește și înroșește orizontul
vis de arbori vis de păsări vis de lupi
imag din întunerec de pământ rugină
vis de abur și vocale
mută-n aer țeiul fantomatic
visul celor doi de tineri strânge
limpezește-n el răcoarea
inimilor de fântână nicodată începute
dar visați ascunselor ființe
visul meu vă-avecinează visul
nu mai mult decât lăcrămarea rea zării
prezentul tâmpul ploii

grigorehagiu

TOMIS-30 TOMIS-30 TOMIS-30

UN IMPORTANT TEZAUR DE INFORMAȚII BIBLIOGRAFICE

Este o plăcută datorie de a prezenta cititorilor revistei de la Pontul Euxin o amplă lucrare de bibliografie realizată de distinșii colaboratori de la Biblioteca Județeană din Constanța, sub redacția d-lui Dumitru Constantin-Zamfir. Prin aceste rânduri ne exprimăm și mulțumirile noastre pentru faptul că Biblioteca din Constanța, prin conducerea ei, înzestrează Biblioteca Institutului de Istorie din Cluj-Napoca și colectivul de bibliografie istorică cu un foarte util instrument de cercetare, care vine să ofere o largă bază informațională slujitorilor muzei lui Clio.

Din inițiativa unor cunoscuți și pasionați cărturari din marele oraș maritim a început să apară, din anul 1969, **Bibliografia Dobrogei**, iar ultimul volum, primit de noi la finele anului 1995 este tomul al XX-lea, tom care cuprinde lucrările apărute în anul 1990 cu privire la Dobrogea, într-o paletă tematică extrem de diversă și stufoasă ce traversează domeniile științei, religiei, industriei, agriculturii, administrației, armatei, tehnicii, culturii, divertismentului și sportului.

Trebuie să recunoaștem că o astfel de întreprindere este temerară și solicită un efort deosebit din partea autorilor.

Ca unul ce s-a consacrat și publică încă din 1960 lucrări de acest gen, dar circumscrise disciplinei istorice și care coordonează **Bibliografia istorică a României** ce apare la intervale de cinci ani, sincronizându-se cu Congresul Mondial de Științe Istorice și care acum a ajuns la al optulea volum, percep sub toate aspectele dimensiunea exactă a travaliului necesar realizării **Bibliografiei Dobrogei**, dar și importanța ei pentru cercetările științifice din atâtea varii domenii.

În contextul exploziei informaționale care a ilustrat amploarea creației spirituale a secolului nostru, bibliografia s-a constituit ca o nouă disciplină menită să contribuie la organizarea sistematică a cercetării științifice din toate domeniile. Avalanșa cantitativă și calitativă a scrierilor surclasează posibilitățile intelectuale ale individului, lăsat singur în fața acestui potop. Tocmai de aceea bibliografia are rostul să indexeze, să ordoneze, tematic, cronologic, această vastă informație, care devine astfel controlabilă, eficientă, conferind cercetătorului posibilitatea să-și aleagă și să-și circumscrie aria de preocupări într-un domeniu precizat conform tematicii solicitate de el și să piardă mult mai puțin timp în căutarea informației bibliografice.

Din păcate, la noi, preocupările privind problemele teoretice și practice ale bibliografiei, care au cunoscut o mare dezvoltare în perioada interbelică și în care s-au relevat cunoscuți cărturari ai epocii, precum **I. Bianu, N. Hodoș, I. Crăciun, N. Georgescu-Tistu, B. Theodorescu**, n-au mai fost continuate cu aceeași asiduitate în vremea noastră și astfel multe discipline științifice sunt văduvite de acest principal instrument de cercetare.

Iată de ce considerăm oportună și eficientă apariția **Bibliografiei Dobrogei** și aducem felicitări colectivului care a realizat-o, căci în cursul celor 22 de volume s-au tezaurizat informații extrem de utile care au fost și vor fi folosite de cercetători ai diferitelor aspecte din evoluția populației și ținutului dintre Dunăre și Marea Neagră. În total, cu volumul 22, lucrarea înserează 58.789 fișe bibliografice, relevând atât dimensiunea lucrării cât și efortul deosebit al autorilor de a aduna și prelucra o așa mare cantitate de informație.

Trebuie să remarcăm faptul că este singura bibliografie generală curentă, pentru un ținut, respectiv pentru două județe, care a reușit să se mențină mai bine de două decenii. Încercările în acest gen din câteva județe s-au limitat la bibliografii speciale, restrânse tematic și cantitativ.

Pornind de la interesul pentru cunoașterea și studierea sub toate aspectele a Dobrogei s-a trecut la elaborarea unui"sistem al bibliografiei locale, având drept scop evidențierea tuturor informațiilor cuprinse în producția editorială curentă și retrospectivă"... din cărți și periodice apărute pe plan central și local (vol. pe 1986, p. III). Deci bibliografia indexează monografii, studii și articole referitoare la toate aspectele tematice privind Dobrogea, apărute sub formă de cărți, culegere de studii sau poligrafii, articole, însemnări sau interviuri. Ba mai mult, autorii, dornici de a avea cât mai multe informații, rețin din lucrări generale capitole sau pagini care se referă la Dobrogea.

Că este o bibliografie generală se poate observa din structura volumului, evidențiată în cuprins, structură care compartimentează tematic întreaga lucrare. Începe cu un larg capitol de filosofie, etică, religie; apoi politică și științe politice; drept, legislație; administrație publică; armată; structură socială; muncă; economie; știință, tehnică, industrie; activitate portuară; agricultură; cultură, geografie, istorie; divertisment; iconografie.

În general atât structura din volumele dinainte de 1989 cât și cea de după această dată păstrează în mare parte aliniamentele generale ale clasificării zecimale după care-și ordonează patrimoniul de cărți și periodice toate bibliotecile mari. Din când în când autorii au simțit nevoia să concentreze sau, din contră, să detalieze această structură, evitând astfel o anumită rigiditate. În această direcție remarcăm rapiditatea cu care au reacționat autorii la noua situație editorială din perioada postdecembristă, realizând o arhitectură deosebită a lucrării care developează modificările din scrisul general românesc.

În încheiere, în calitate de împătimit bibliograf mi-aș permite să fac și câteva sugestii.

Atunci când concepem o lucrare de bibliografie de asemenea dimensiuni trebuie să avem în vedere nu numai exigențele prezentului ci să anticipăm în limitele ființei umane, direcțiile și dorințele cercetărilor viitoare. Dau de exemplu situația din istoriografie, când discipline ca mentalități, imagologie, climatologie, antropologie culturală și altele nu intrau în vizorul istoriografiei tradiționale, dar astăzi ele sunt importante căci intră în procesul de cunoaștere interdisciplinară.

Trebuie să ne gândim apoi la grila de selecție, la criterii obiective de actualitate și perspectivă, reținând acele articole, însemnări care au în substanța lor potențial informațional cât de cât pentru o cercetare ulterioară, renunțând la balast și conferind astfel lucrării o ținută cât mai științifică.

Este necesar să se regândească modul de regrupare a studiilor și articolelor de istorie care trebuie să fie repartizate toate la capitolul principal de istorie, fie că e vorba de arheologie (care tot istorie este, veche sau feudală), fie că e vorba de religie (dacă e vorba de creștinism în sec. III îl trecem la istorie veche a României, nu la capitolul religie, teologie). Această exigență poate înlătura situații curioase, când, de exemplu, cunoscutul istoric ieșean Al. Zub stă alături de acordul global (vol. 1986, p. 63). Aș schimba și formularea Partea III **articole din cărți**. Cărțile au o structură specifică, eventual pe capitole și subcapitole, ele nu cuprind articole. Informațiile din aceste lucrări le-aș ordona în Partea I-a.

Principiul bibliografic ne spune clar că există cărți, culegeri de studii și articole, sau poligrafii, studii și articole apărute în periodice. De obicei cărțile și studiile din periodice trebuie să fie împreună în structura lucrării, dar eu cred că autorii au delimitat cărțile, punându-le în față pentru că ele au o valoare mult mai mare și prin această modalitate, le evidențiază importanța.

Aceste câteva însemnări sunt făcute din dorința de a demonstra că o bibliografie este un semn al civilizației umane în epoca exploziei informaționale și un element important în procesul cercetării științifice, iar traditorii ce realizează cu mult efort și gândire aceste lucrări merită recunoștința noastră. Redactorii Luana Moina, Maria Pariza, Anca Tufiș și redactorul responsabil Dumitru Constantin-Zamfir au realizat o lucrare deosebită pe care, păstrând proporțiile, aș încorona-o cu cuvintele marelui **N. Iorga** la apariția, în 1903, a cunoscutei lucrări **Bibliografia românească veche**. "... multe generații de cercetători și-o vor trece, recunoscători, din mână în mână..., în beneficiul civilizației românești".

George HRISTODOL

cărtile dobrogei

DIASPORA SI BIBLIOGRAFIA PONTICĂ

În 1919, profesorul Vasile Stoica edita la "George H. Doran Company" din New York, un volum, în limba engleză, numit **The Dobrogea**.

Pagina de titlu poartă ștampila "Ligii naționale române" din Cleavland, ce o difuza pe teritoriul Statelor Unite tuturor celor interesați.

Idee generoasă aceea de a descrie unul dintre ținuturile românești într-o limbă de circulație internațională, pentru mai buna lui cunoaștere.

Cu toate că are un număr restrâns de pagini, cartea are menirea de a aduce date "la zi" despre Dobrogea, în contextul istoric al încheierii primului război mondial și al modificărilor de frontiere ce au avut loc în Europa.

Biblioteca Județeană Constanța deține numai această apariție editorială, dar coperta cărții poartă înscris numărul 4 al unei colecții intitulate **The Romanians and Their Lands** (= Românii și ținuturile lor), în care bănuim a fi incluse și volume dedicate celorialte provincii românești.

Autorul se simte dator a prezenta Dobrogea din toate punctele de vedere: așezare, peisaj geografic deosebit de pitoresc, repartiție a populației de diferite etnii alături de populația românească autohtonă, precum și repere istorice din care rezultă continuitatea locuirii pe țărmul Pontului Euxin.

Constanța, oraș la vremea aceea în plină înflorire, număra aproximativ 30.000 locuitori; avea un port cu o suprafață însemnată, în plină dezvoltare la rândul lui, cu operațiuni de import și export mai ales de cereale și petrol. De altfel, acțiunea de modernizare a portului începuse chiar de pe la 1888.

Orașul are vile luxoase, hoteluri, un comerț infloritor, dar un număr necorespunzător de școli și o viață culturală abia în formare. Preluând, la 1878, Dobrogea, în urma Războiului de independență, autoritățile românești au avut de luptat cu greutățile

ivite din administrarea otomană, ce lăsase "terenuri neproductive, sate sărace, orașe insalubre, o lipsă acută a drumurilor, a școlilor, a spitalelor".

Opera civilizatoare a românilor constituia deci, la 40 de ani de administrare, abia un început, e adevărat important, în autentica transformare de care avea nevoie ținutul dobrogean. Cu atât mai mult cu cât Vasile Stoica apreciază ca esențială comunicarea României pe mare cu lumea. Prefigura istoricul, în cuvintele sale, ceea ce noi numim, astăzi, importanța portului Constanța în alianța țărilor riverane Mării Negre.

Corina-Mihaela APOSTOLEANU

CURIOZITĂTI DIN DOBORGEA DE SUD

Raul I. Călinescu, profesor, doctor în geografie, pasionat de științele naturale și autor a numerose lucrări de specialitate, a întreprins, în vara anului 1935, o călătorie de studii pe litoralul dobrogean al Mării Negre, de la Constanța la Ecrené. Ca urmare a acestui periplu, au apărut în ziarul bucureștean "Dimineața" un număr de reportaje cu impresii și observații culese de pe meleagurile euxine, care vor fi adunate apoi de autor într-o broșură cu titlul **Cutreerând Dobrogea meridională**, tipărită la Editura "Adevărul", în 1935.

Raul I. Călinescu insistă asupra lucrurilor mai puțin sau deloc cunoscute marelui public și consideră că aceste reportaje "umplu un gol oarecare în literatura noastră turistică, destul de sărăcăcioasă, servind în același timp și ca potrivite lecturi geografice și științifice pentru școlarii noștri".

Cele zece capitole, dintre care menționăm **Valea Batovei și Capul Caliacra** (cu descrierea presupusului mormânt al Sf. Nicolae, patronul marinarilor, sau legenda Porții celor patruzeci de fete.), **Focile de la Capul Caliacra, Rechinii din Marea Neagră, Cămilele de la Duranlar** sau **Spre Cavarna** (unde sunt cuprinse scurte caracterizări ale coloniștilor macedoneni sau ale găgăuzilor) sunt interesante și pline de pitoresc. Autorul însuși afirmă: "(...) Existau la noi un număr destul de mare de persoane, dintre cele mai culte și mai distinse, care aflau atunci, pentru prima dată, de cămilele de la Duranlar, de focele de la Capul Caliacra și de rechinii din largul Mării Negre".

Lipsită de un limbaj abstract, fără terminologie științifică obositoare, "Cutreerând Dobrogea Meridională" se constituie într-o încercare utilă de popularizare științifică

Gelu CULICEA

arhivistică

LICEUL "MIRCEA CEL BĂTRÂN" - FILE DE ARHIVĂ

Evoluția economică pe care a cunoscut-o Dobrogea după anul 1878 a impus ridicarea permanentă a gradului de cultură al locuitorilor săi. De aceea, la Constanța, singurul oraș maritim al țării la acea dată, se simțea nevoia înființării unui gimnaziu, a unei școli normale și a uneia de meserii. Populația românească, așezată în număr din ce în ce mai mare în cele două județe dobrogene, avea nevoie de o rețea școlară proprie. Spre exemplu, în 1882, doar în județul Constanța, școlile urbane și rurale asigurau cam 350-400 de absolvenți anual, motiv pentru care înfiintarea unei scoli secundare la Constanța se impunea din mai multe considerente: a) familiile care își puteau permite să-și trimită copiii pentru continuarea studiilor la liceul din Tulcea erau reduse numericește; b) fiecare comunitate din localitate își întreținea gimnazii proprii; c) un oraș portuar solicita tineret pregătit în domeniul comercial.

După cum este cunoscut, pentru a acoperi cerințele școlilor rurale din cele două județe dobrogene, profesorul Ion Bănescu a reușit să mențină în activitate școala normală doar trei ani (1893-1896). Dar necesitatea imperioasă a înființării și a unui gimnaziu clasic a obligat Primăria Constanța să mute elevii școlii normale la Câmpulung, iar imobilul să fie destinat școlii secundare (1 septembrie 1896). Și în această formulă problemele financiare au "marcat" școala constănțeană, gimnaziul a fost frecventat mai mult de copii proveniți din familii cu posibilități reduse (mici negustori, funcționari, proprietari agricoli).

Din păcate, o mare parte din arhiva acestei instituții a fost distrusă în anii primului război mondial. Dar documentele păstrate în arhiva Primăriei Constanța, coroborate cu alte izvoare contemporane, menționează că pe lângă gimnaziu a funcționat (cu unele întreruperi) și o clasă comercială, elevii făcând practică pe lângă casele de comerț din oraș.

În anul 1911 gimnaziul este transformat în liceu clasic, secția reală fiind creată doi ani mai târziu.

Cu sprijinul primăriei Constanța, din 1909, gimnaziul (apoi, liceul) "Mircea cel Bătrân" funcționa în sediul propriu din strada Traian (aripa veche a actualului liceu "Mihai Eminescu") spațiu destinat inițial unei școli generale.

Nivelul apreciabil de pregătire este dovedit de faptul că anual procentul promovărilor n-a fost sub 60%.

Prin activitatea desfășurată, din 1912 liceul "Mircea cel Bătrân" din Constanța a fost considerat între primele din țară, fiind ales pentru experimentarea unor mijloace noi de organizare a cursurilor. Pe lângă ora de 50 de minute, s-a introdus un program special de liceu real-comercial prin înlocuirea limbii italiene la clasele V-VIII cu studierea contabilității și a științelor comerciale. Totodată, considerându-se că formația intelectuală și morală nu se putea realiza doar în cele cinci ore de curs zilnic, s-a stabilit un grafic cu activități desfășurate între orele 15^{00}-17^{00} constând din lecturi literare, desen, ore de laborator, exerciții fizice. Aceste experimente cerute de Ministerul Instrucțiunii Publice aveau un caracter novator în epocă.

Până în anul 1912 numărul elevilor a variat între 120-180 pentru ca din 1913, cifra să se tripleze. Din acest motiv, consilierii Primăriei Constanța au hotărît ridicarea unei noi clădiri cu internat pe cei 6000 metrii pătrați cedați din spațiul grădinii publice centrale.

În mod firesc, anii primului război mondial au întrerupt aceste preocupări; de aceea, piatra fundamentală va fi pusă la 13 octombrie 1923.

Lucrările de construcție ale întregului edificiu s-au desfășurat pe tot parcursul perioadei interbelice, materializare a numeroaselor probleme cu care s-a confruntat economia românească. În anii crizei economice a fost necesară chiar o întrerupere a lor deși, până în anul 1930, Primăria Constanța a contribuit cu 940.000 lei, Prefectura județului cu 1.950.000 lei, Camera de comerț cu 350.000 lei, lor adăugându-se sumele necontabilizate depuse de Asociația comercianților de cereale.

Devizul s-a dovedit mult peste posibilitățile materiale ale orașului și județului Constanța și datoriă preocupărilor constante pentru realizarea spațiilor proiectate pentru activități cultural-educative. În sala de festivități urma să se organizeze șezători literare, cicluri de conferințe (forme de instrucție prezente în acest lăcaș încă din anul 1913), piese de teatru, concerte, vizionări de filme. Biblioteca, cu a sa zestre de peste 20.000 volume, avea destinată o mare sală de lectură, urmând a funcționa în regim de bibliotecă publică. În corpul central au fost instalate laboratoarele de fizică și chimie, ca dotare fiind cele mai bune din țară. În cadrul lor se desfășura o activitate prestigioasă începută de profesorul N. T. Negulescu încă înainte de primul război mondial. Faima liceului a fost dată și de contribuțiile profesorilor Ion Adam (cunoscut scriitor), I. Bentoiu, Carol Blum, M. Procopie, Gh. Coriolan (ani îndelungați directorul instituției), C. Mureșan (remarcabil cercetător în domeniul pedagogiei).

Valoarea și faima școlii au fost îmbogățite și prin publicarea volumelor omagiale ("Aniversarea de 25 ani a liceului «Mircea cel Bătrân», "Aniversarea de 40 ani a liceului «Mircea cel Bătrân»), anuare, revistele elevilor: Șoimii Dobrogei" (1915-1916), "Tinerimea dobrogeană" (1927), "Șoptiri dobrogene" (1930-1935), "Revista noastră" (1940).

Deși documentele referitoare la acest prestigios lăcaș de cultură păstrate în fondurile arhivistice locale se opresc la anii imediat ulteriori celui de-al doilea război mondial, memoria colectivă a reținut valoarea emblematică permanentă pe care această școală a avut-o pentru învățământul constănțean și național.

Angela POP

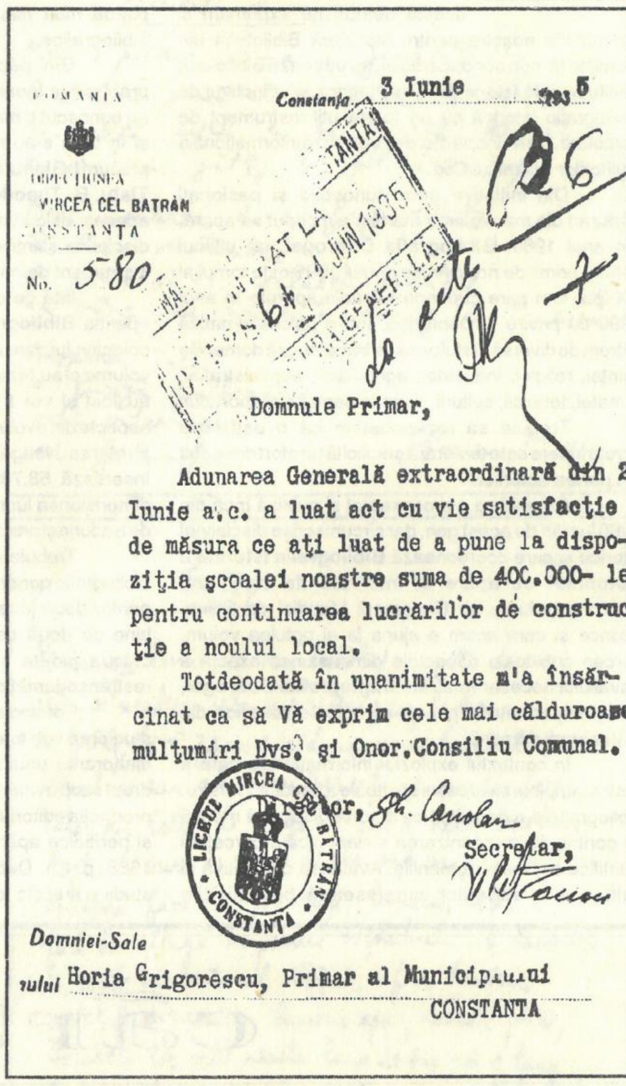
ROMÂNIA
DIRECȚIUNEA
MIRCEA CEL BATRÂN
CONSTANȚA
No. 580

Constanța 3 Iunie 1935

Domnule Primar,

Adunarea Generală extraordinară din 2 Iunie a.c. a luat act cu vie satisfacție de măsura ce ați luat de a pune la dispoziția școalei noastre suma de 400.000- lei pentru continuarea lucrărilor de construcție a noului local.

Totdeodată în unanimitate m'a însărcinat ca să Vă exprim cele mai călduroase mulțumiri Dvs. și Onor. Consiliu Comunal.

Director, Gh. Coriolan

Secretar,

LICEUL MIRCEA CEL BATRÂN CONSTANTA

Domniei-Sale
Domnului Horia Grigorescu, Primar al Municipiului
CONSTANTA

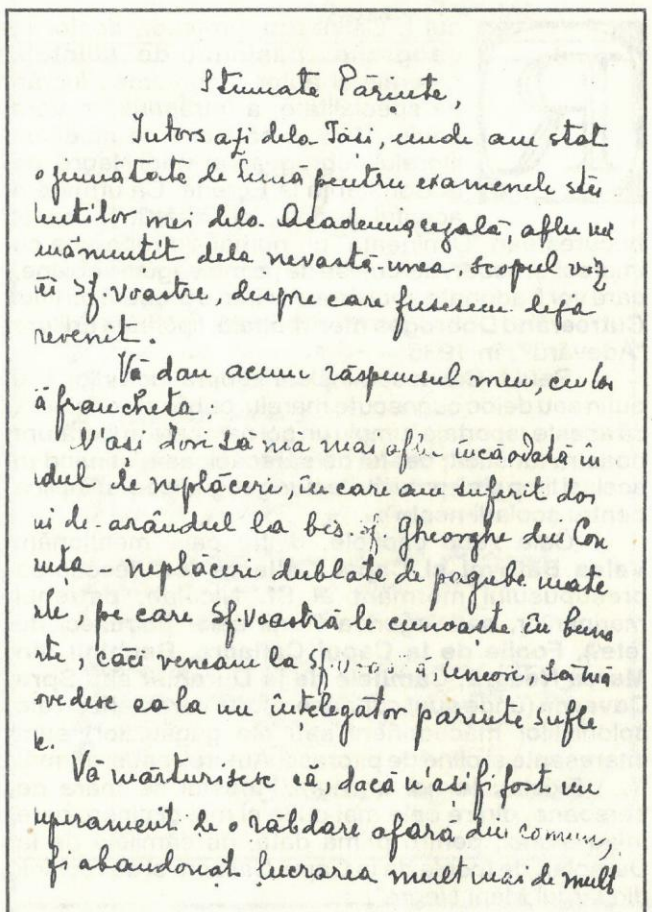
Stimate Părinte,
Întors azi dela Iași, unde am stat o jumătate de lună pentru examenele studenților mei dela Academia regală, aflu cu mâhnire dela nevastă-mea, scopul vizitei Sf. voastre, despre care fusesem deja prevenit.
Vă dau acum răspunsul meu, cu toată franchețea:
N'aș dori să mă mai aflu încăodată în ciclul de neplăceri, în care am suferit doi ani de-arândul la bis. Sf. Gheorghe din Constanța - neplăceri dublate de pagube materiale, pe care Sf. Voastră le cunoaște cu bună știință, căci veneam la Sf. [illegible], uneori, să mă vedeți ca la un înțelegător părinte sufletesc.
Vă mărturisesc că, dacă n'aș fi fost un temperament de o răbdare afară din comun, aș fi abandonat lucrarea mult mai de mult.
N. N. Tonitza
Dr. Leonte 10
București VI

NICOLAE TONITZA, LA CONSTANȚA

Împreună cu încă doi pictori, **C. Bacalu și J. Buiuk**, **Nicolae Tonitza** a participat la un concurs pentru pictarea unui edificiu religios (Biserica Sf. Gheroghe Nou) din strada Romană, ținut la 19 aprilie 1931, în Constanța, pe care l-a câștigat într-o manieră categorică. Mai mulți pictori participanți, dar cu deosebire pictorul **C. Vasiliu** intentează un proces la Comitetul de Avizare Bucuresti contra hotărârii Primăriei Constanța de a ceda lucrarea de pictură lui N. Tonitza, acuzând juriul de incompetență artistică. Mergând mai departe cu acuzațiile, reclamantul principal atrăgea atenția că proiectul lui N. Tonitza ar fi conținut grave greșeli tehnice și artistice. Indignat, N. Tonitza s-a adresat primului ministru, **Nicolae Iorga** într-un memoriu, în care califică acțiunea lui C. Vasiliu "cea mai scandaloasă șicană ce mi se face în drumul meu de corectă străduință artistică; șicană care are un dedesupt ce frizează codul penal..." Încredințat de dreptatea lui Tonitza, N. Iorga a scris pe memoriu următoarea rezoluție: "Se va încredința zugrăvirea d-lui Tonitza. E inadmisibil să se trateze chestiile de artă prin vulgare străgăniri".

Într-o scrisoare adresată forului judecătoresc, pictorul analizează punct cu punct acuzațiile aduse, concluzionând necruțător: "Așadar dl. Vasiliu minte. Minte cu bună știință justiția țării". Acțiunea judiciară a fost respinsă, iar contractul încheiat este reconfirmat pentru suma de 1 milion lei în care intrau și alte cheltuieli (materiale, muncitori). Din această sumă, Tonitza lua 40% ca executor principal, iar ceilalți câte o treime. Dar între artiști au apărut neînțelegeri, în urma cărora C. Bacalu și N. Tonitza au părăsit lucrarea fără a o termina. În urma somațiilor trimise de Primăria Constanța, răspund J. Buiuk și N. Tonitza.

Primul arată că și-a executat partea de lucrare și-l acuză pe C. Bacalu, care avea în grijă materialele, că a refuzat să prezinte situația la zi a cheltuielilor, iar pe Tonitza că nu a coordonat zi de zi lucrarea. În răspunsul său, Tonitza arată că "dacă n-aș fi fost un temperament de o răbdare afară din comun aș fi abandonat lucrarea mai de mult...", mărturisind cu amărăciune principalul motiv care l-a făcut să abandoneze lucrarea înainte de sfârșit: "am descoperit că se corup tovarășii de lucru, ca și oamenii tocmiți cu ziua și mi se sustrag materialele ce le aveam depozitate... pentru împodobirea unei vile vecine, al cărui proprietar făcea parte din consiliul comunal...", iar ca urmare colegii nu și-au mai căutat de lucru potrivit riguroaselor angajamente luate față de mine, ci s-au dedat lenei și superficialității tehnice fără să am puterea să-i readuc la disciplina necesară deoarece se știau acoperiți de acea persoană sacră și puternică la acea vreme".

Acest "haos provocat nu de mine" - spune Tonitza - "mi-a adus o pagubă de peste patru sute de mii de lei - plus o suferință fără precedent în viața mea de artist. Pentru toate aceste dureri din trecut, vă mărturisesc că n-am să mai continui".

Proiectul artistic al marelui artist plastic Nicolae Tonitza este terminat de pictorul Marincea Stănescu în 1935.

Ion MUNTEANU

documentar "biblion"

JURNALUL DIVIZIEI DE MARE

La începutul acestui an, un eveniment marinăresc de mare importanță este **Centenarul înființării Diviziei de Mare**, unitate constituită prin Decretul din 26 februarie 1896, când Comandamentul Flotilei de Război este constituit din unitatea amintită cu sediul la Constanța și Divizia de Dunăre cu sediul la Galați, urmând ca acest decret să fie legiferat prin Legea de organizare a Marinei Militare din 22 mai 1898.

Primul comandant al unității aniversate a fost contraamiralul **Vasile Urseanu**, cel care a fost și primul comandant al bricului "Mircea" în anul 1882, când nava a fost adusă de la Londra, unde a fost construită, amiral care a înființat în casa sa din București și primul Observator astronomic național.

Cu aceeași Lege se introduce în marină terminologia gradelor specifice de marină și a epoletului cu truse de influență engleză, față de cele anterioare, împrumutate de la trupele de uscat, terminologie reintrodusă recent în locul celei rusești care a existat în timpul dictaturii comuniste.

Fondul documentar al Muzeului Marinei Române este păstrătorul unor valori bibliofile rare, ca volumele **Dunărea de la Orșova la Mare și Coastele Mării de la Varna la Cetatea Albă** (Galați 1896) a lt. col. Mihail Drăghicescu, **Războiul pe Dunăre** (București 1905) a lt. Eugeniu Botez și lt. Nicolae Kirițescu și exemplele pot continua, pentru a încheia cu cele unice, așa cum sunt **Manualul gabierului** (București 1881) și **Jurnalul istoric al Diviziei de Mare (1901-1939)**, pentru a aminti numai câteva dintre cele ce formează vastul patrimoniu al muzeului.

Jurnalul Diviziei de Mare, cu text manuscris, alături de multe altele, a constituit pentru colectivul științific al instituției noastre o sursă documentară de mare valoare pentru constituirea tematicii noului muzeu cât și pentru toți aceia care se apleacă asupra studiului acestei mari unități a Marinei Române.

Jurnalul este structurat pe ani și rareori pe luni, cu excepția anilor primului război mondial. Ce atrage atenția, încă de la început, este caligrafia impecabilă a celui ce a consemnat principalele evenimente pe mai mulți ani (1901-1908).

Chiar de la început suntem informați că prin Înaltul Decret nr. 1584 din 1 aprilie 1901, Divizia de Mare s-a constituit ca un Comandament cu un important "corp de trupă", cu reședința la Constanța, pe str. Mircea, în apropierea locului unde acum se construiește Biblioteca județeană.

Din începutul Jurnalului aflăm serviciile componente ale acestui Comandament:

1) Apărarea Porturilor Maritime și Școlile cu 3 companii:

a) Compania Apărării Portului Constanța;

b) Compania Apărării Portului Sulina, de care depindea canonierea **Grivița**, prima navă militară maritimă (1880);

c) Compania **Școalei de Marină** de care aparținea bricul **Mircea** (1882).

2) Serviciul crucișătorului **Elisabeta** (1888) cu un efectiv de 180 de oameni repartizați în 2 companii:

a) Apărarea Mobilă, din care făceau parte și șlepurile armate;

b) Apărarea Porturilor Fluviale.

În Jurnal ne sunt precizate schimbările structurilor de organizare pe parcursul anilor în funcție de necesități și de modernizarea lor.

Sub denumirea de **Ordinea de bătae** putem urmări în jurnal evoluția tinerilor ofițeri de la gradul de aspirant la cel de amiral și funcțiile pe care le-au avut în ascensiunea lor marinărească.

Cu lux de amănunte sunt înșirate voiajele de instrucție ale elevilor din școlile marinei cu bricul **Mircea** și crucișătorul **Elisabeta** în Marea Neagră și Marea Mediterană.

Vizitele navelor străine în portul Constanța ocupă un loc important în paginile jurnalului. Se acordă o atenție mare, pe mai multe pagini, venirea în portul Constanța, la 24 iunie 1905, a cuirasatului revoluționar rus "Potemkin". Autoritățile locale, prefectul, primarul și comandantul marinei, contraamiralul **Emanoil Koslinski** hotărăsc primirea navei. Lt. Cdor **Negru Nicolae**, căpitanul portului și pilotul aduc nava în port pe care o leagă la geamandură. Debarcarea, se spune în jurnal, a celor 700 de membri ai echipajului a avut loc pe cheurile pline de public, care asista cu o vie satisfacție. După debarcare, nava rusă a fost echipată cu personal românesc, arborându-se tricolorul. În ziua de 28 iunie, cu un alt echipaj rus, **Potemkin**, remorcat de nave românești, părăsește portul Constanța.

Sărbătorirea **Zilei Marinei** la 15 august, de Sfânta Maria - patroana marinei - joacă un rol important în evidențierea evenimentelor în jurnal. Sunt prezentate întrecerile marinărești, nautice, terminate cu un banchet pe nava-amiral **Elisabeta** și apoi pe alte nave, în largul mării.

În ziua de 1 iunie 1914, **Regele Ferdinand** și **Regina Maria** primesc în portul Constanța Familia Imperială Rusă a **Țarului Nicolae I**, cu care ocazie aflăm din inserările din jurnal, protocolul regal al epocii și ospitalitatea locuitorilor Constanței. Documentul este foarte generos în descrierea lor.

Anul 1920 este consacrat vizitelor unor nave de război străine în portul Constanța. Pe patru pagini sunt înscrise, pe zile, sosirile și plecările unui număr foarte mare de nave americane, italiene, franceze și engleze, ca o reflectare a bunelor relații pe care țara noastră le întreținea cu aceste țări.

În condițiile noilor realități teritoriale ale României după actul Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, Marinei îi revin misiuni mai ample ca urmare a extinderii litoralului maritim de la Capul Caliacra la Limanul Nistrului.

Din jurnal se desprind acțiuni întreprinse în vederea asigurării apărării țării la mare. Drept urmare, anul 1920 este și anul începerii unor programe de dotări navale maritime, consemnate în valorosul document istoric. Aflăm, astfel, de intrarea în dotare a distrugătoarelor **Mărăști și Mărășești**, a canonierelor și torpiloarelor care în decursul anilor, până în 1960, când ies din serviciu, alături de altele care vor fi cumpărate, au fost școli de pregătire marinărească a numeroaselor cotingente de recruți ca și locul unde își desăvârșesc arta navigației multe promoții de elevi, viitori ofițeri de elită ai marinei române, care s-au remarcat cu prisosință în războiul de reîntregire a neamului din anii 1941-1944. Evoluția învățământului marinăresc este amplu prezentată.

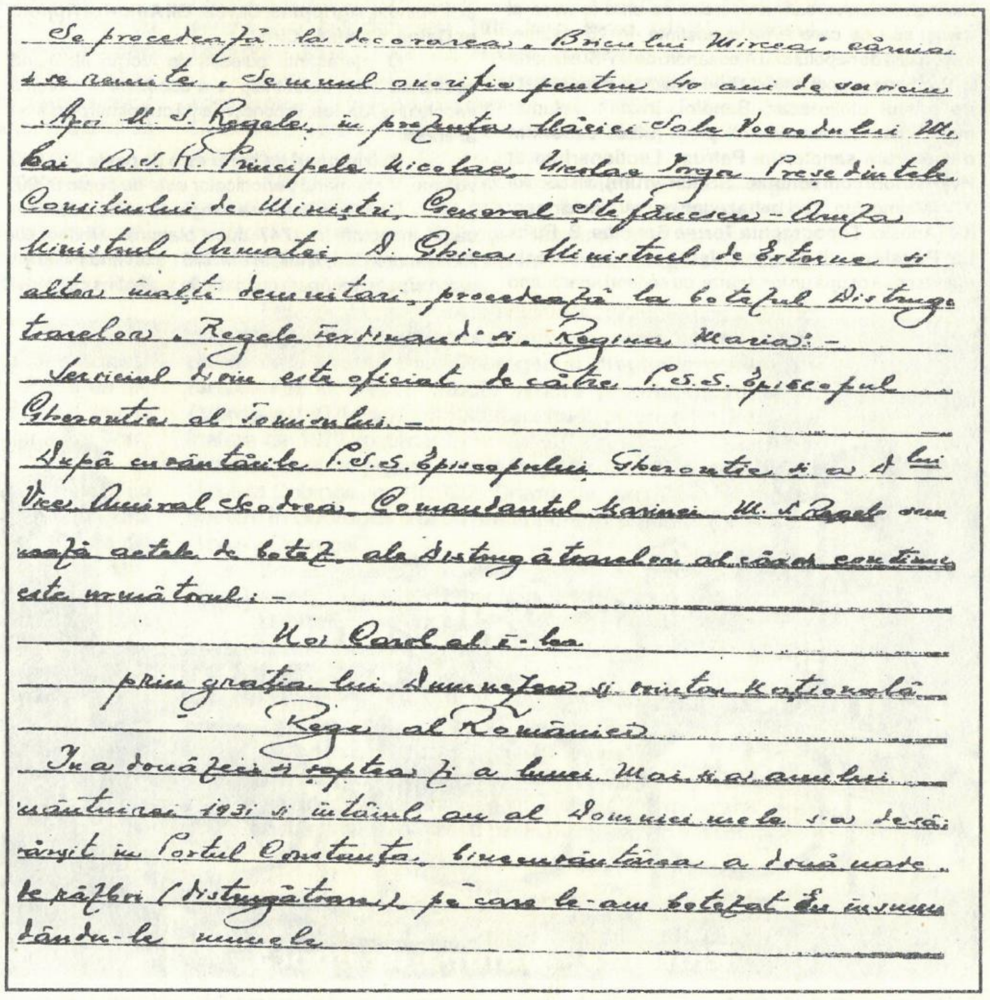
Se procedează la decorarea Bricului Mircea căruia
i se remite Semnul onorific pentru 40 ani de serviciu.
Apoi M. S. Regele, în prezența Măriei Sale Voevodului Mi-
hai, A. S. R. Principele Nicolae, Nicolae Iorga Președintele
Consiliului de Miniștri, General Ștefănescu-Amza
Ministrul Armatei, D. Ghica Ministrul de Externe și
altor înalți demnitari, procedează la botezul Distrugă-
toarelor Regele Ferdinand și Regina Maria.
Serviciul Divin este oficiat de către P.S.S. Episcopul
Gherontie al Tomisului.
După cuvântările P.S.S. Episcopului Gherontie și a D-lui
Vice Amiral Scordea Comandantul Marinei M. S. Regele sem-
nează actele de botez ale Distrugătoarelor al căror conținut
este următorul:
Noi Carol al II-lea
prin grația lui Dumnezeu și voința Națională
Rege al României
In a douăzeci și șaptea zi a lunei Mai a anului
mântuirei 1931 și întâiul an al Domniei mele s-a desă-
vârșit în Portul Constanța binecuvântarea a două nave
de război (Distrugătoare) pe care le-am botezat Eu însumi
dându-le numele

Prima promoție de absolvenți a Școlii Navale din Constanța din anul 1922, care a funcționat în actualul local al Muzeului, este prezentă în jurnal, prin festivități la care participă, în numele **regelui Ferdinand**, **Principele Carol** și **Principesa Elena**, rostindu-se toasturi, printre care cel al contraamiralului **Vasile Scordea**, comandantul Diviziei de Mare, din care aflăm că în "Războiul de Mare" parcul de nave existent a transportat peste 165.000 ostași români și aliați și peste 60.000 de vagoane cu diferite materiale de război și alimente. "Acesta este adevărul - spune amiralul român - și el dovedește că Marina nu a fost mai prejos de sora sa - armata de uscat - în marele război pentru întregirea neamului".

Un program mai amplu de dotări navale în scopul creșterii potențialului de apărare, a avut loc în anii 1930-1931, când intră în dotare distrugătoarele **Regele Ferdinand** și **Regina Maria**, nava bază de submarine **Constanța** și submarinul **Delfinul** (1936), toate construite în Italia.

Jurnalul ne prezintă personalitățile prezente la Constanța cu ocazia botezului navelor, printre care **Regele Carol al II-lea, Mihai voievod de Alba-Iulia, Principele Nicolae, Nicolae Iorga** - președintele Consiliului de miniștri, g-ral **Ștefănescu Amza** - ministrul armatei, **Dimitrie Ghica** - ministrul de externe, viceamiralul **Vasile Scordea** - comandantul marinei.

Serviciul divin este oficiat de către **P.S.S. Episcopul Gherontie** al Tomisului.

După cuvântările Episcopului și ale viceamiralului Vasile Scordea, comandantul marinei, regele Carol al II-lea semnează actul de botez al distrugătoarelor.

În același an, 1931, are loc decorarea bricului **Mircea** cu "Semnul onorific pentru 40 de ani de serviciu", precum și mutarea Comandamentului Marinei de Război, cum va fi numit de acum, de la București la Constanța în localul Școlii navale (Muzeul Marinei), evenimente consemnate în jurnal.

După aceste noi dotări, navele amintite încep acțiuni de instruire a echipajelor și a elevilor din Școala navală în perioada practicii marinărești, acestea în cooperare cu Escadra de hidroaviație, înființată încă din 1920 și care-și avea baza pe lacul Siut-Ghiol, în hangarele care se văd și astăzi, la Palazu Mare, localitate din vecinătatea stațiunii Mamaia.

În ultimii ani consemnați în jurnal, se pot urmări misiunile independente ale fiecărei nave care, împreună, vor forma Forța Navală Maritimă în cadrul Comandamentului Diviziei de Mare. Apare chiar numărul de mile parcurse lunar în cadrul programelor de pregătire marinărească ce anual se desfășurau sub numele generic de "Manevrele marinei", care de obicei aveau loc în cooperare și cu unități terestre.

Jurnalul se încheie cu anul 1934 în ale cărui pagini rezervate ne apar aproape la fel ca și la anii precedenți așa numitele **Ordine de bătaie** în care apar încadrările pe funcții ale ofițerilor unităților terestre ale Diviziei de Mare, dar mai ales ale unităților navale, cu numeroase tabele cu poziția navelor, cu situația și echipajelor de la bordul lor.

Putem spune că acest document, pe care-l păstrăm cu grijă, ne este indispensabil în urmărirea evoluției acestei mari unități a Marinei Române.

Pentru anii care au urmat până la Războiul de reîntregire a neamului, una din sursele importante de documentare pentru cercetătări este revista **Marea Noastră**, fondată în 1931 de Liga Navală, al cărei prim director a fost **Eugeniu Botez (Jean Bart)**. Revista, coordonată de cadre provenite din Marina militară, inserează în paginile sale evenimente marinărești, multe din ele cu caracter militar.

Privind perioada celui de la II-lea război mondial, Muzeul Marinei, pe baza unui strudiu de arhivă și, în mod deosebit, a Jurnalelor de operații ale unităților Marinei, a putut reuni, într-un volum, cele mai importante evenimente desfășurate de Marină pe parcursul celor cinci ani de război.

Cornel GREAVU

DISCURSUL D-lui ANGHEL SALIGNY LA INAUGURAREA PORTULUI CONSTANȚA

În anul 1890, Anghel Saligny a preluat conducerea lucrărilor portului Constanța. El construiește un port de nivel tehnic european, silozuri înzestrate cu utilaje electrice, rezervoare de petrol. În anul 1909, în prezența regelui Carol I și a altor personalități ale vremii a avut loc inaugurarea portului modern. Reproducem din "Conservatorul" Constanței (1, nr. 23, 4 oct 1909) cuvântarea renumitului inginer.

Gelu CULICEA

SIRE,

Prezența Majestății Voastre și a Augustei Voastre familii la această serbare are o mare însemnătate pentru țara noastră. Nu sărbătorim numai săvârșirea unor lucrări din portul Constanța, ci îndeplinirea unui întreg program urmat cu atâta stăruință de Majestatea Voastră.

Prin facerea liniilor București-Fetești și a podului de peste Dunăre, Ați dat putința ca produsele de tot felul ale patriei noastre, să se scurgă la mare, fără întrerupere, și în timp de iarnă.

Prin facerea portului Constanța cu adâncime și instalații speciale pentru cereale, Ați dat putința de a se reduce navlul cerealelor prin sporirea capacității vapoarelor și scurtarea timpului de încărcare.

Toate acestea vor contribui ca să putem susține mai cu folos concurența pe piețele mondiale.

În ce privește industria noastră de petrol, ea nu ar fi putut lua dezvoltarea de acum, fără lucrările pe care le inaugurați azi.

Sire, primul proiect al portului a fost făcut în anul 1881 de vestitul inginer Hartley, atunci când corpul nostru tehnic nu avea ingineri experimentați în acest fel de lucrări. Al doilea proiect, a cărui executare s-a început în anul 1896, a fost conceput de Inspectorul general Cantacuzino în anii 1891-1894, având de sfătuitor pe Inspectorul General, fost director al portului Marsiliei. De atunci încoace, atât sub direcțiunea mult regretatului inginer Duca, cât și sub actuala direcțiune, numai ingineri români, mai toți ieșiți din școala noastră de poduri și șosele, au lucrat la conceperea și executarea lucrărilor portului. Toți inginerii sunt adânc recunoscători Majestății Voastre care prin nestrămutata încredere ce ați avut în forțele lor, le-Ați dat prilejul să dovedească prin marile lucrări săvârșite sub glorioasa și binecuvântata Voastră Domnie, că merită încrederea pe care ați pus-o în ei.

Cu inima plină de cel mai nemărginit devotament pentru Majestatea Voastră, ei unesc glasul lor cu al meu spre a striga: Să trăiți Majestate, Să trăiască M.S. Regina!... Să trăiască dinastia!

biblioteci pe mapamond

BIBLIOTECA MARUCELLIANĂ DIN FLORENȚA

Serviciul Bibliotecar Național (SBN) al Italiei este o rețea de biblioteci subsumate Ministerului Bunurilor Culturale și Ambientale. Au aderat la SBN bibliotecile de stat, cele comunale, universitare, ale academiilor, ale instituțiilor publice și particulare. Bibliotecile ce participă la SBN sunt grupate în poli regionali. Fiecare pol este format dintr-un ansamblu mai amplu sau mai restrâns de biblioteci de diferite profile ce își gestionează serviciile prin procedee automatizate, utilizând terminale conectate la Institutul Central al Catalogului Unic (ICCU) prin intermediul unui indice central SBN.

Conceput în 1976 și implementat începând cu 1981, SBN funcționează pe principiul catalogării partajate, îndeplinind trei funcții esențiale: 1. gestionarea catalogului unic, 2. localizarea documentelor existente în fiecare bibliotecă a rețelei și 3. împrumutul interbibliotecar. Până în 1995 la SBN au aderat 362 biblioteci grupate în 28 de poli, cererea de aderare la rețea fiind în continuă creștere. Se află în stare experimentală accesibilitatea lui prin INTERNET.

SBN este un serviciu deschis tuturor. Beneficiarii pot acceda la indicele SBN prin terminalele disponibile în bibilioteca cea mai apropiată, având posibilitatea de a consulta opt baze de date: 1. **carte veche**; 2. **carte modernă**; 3. **bunuri muzicale**; 4. **manuscrise**; 5. **informații specializate** (informații din diferite domenii de activitate, teze de doctorat, acte ale congreselor, etc.); 6. **documente sonore** (din domeniul muzicii, al tradițiilor populare, al teatrului - constituie nucleul din care, în perspectivă, cu aportul altor fonoteci, se va constitui catalogul colectiv național al documentelor sonore); 7. **DOBIS** - o bază de date ce conține informații bibliografice provenite de la unele biblioteci ce folosesc soft-ul DOBIS: Camera Deputaților, Institutul Superior de Sănătate etc.); 8. **o bază de date referitoare la bibliotecile din Italia** - adresă, fond de publicații, servicii oferite etc.).

Unul din cei 28 de poli ai SBN este constituit din **Biblioteca Marucelliana** și **Biblioteca Națională** din Florența, regiunea Toscana.

Biblioteca Marucelliana s-a deschis publicului al 18 septembrie 1752 din voința testamentară a abatelui și eruditului florentin **Francesco Patrizio Marucelli** (1625-1703). El a dispus ca bunurile culturale proprii să fie puse la dispoziția celor săraci, de aceea pe frontispiciul bibliotecii stă scris: "Publicae maxime pauperum utilitati". Construcția a fost realizată de nepotul fondatorului, Alessandro, care, înainte de a muri (1751) și-a donat fondul de cărți și manuscrise și a numit ca bibliotecar și administrator pe canonicul Angelo Maria Bandini. Acesta a organizat colecțiile și le-a sporit, achiziționând documente nu numai din Italia, ci și din străinătate; între acestea ,notabile sunt manuscrisele lui Anton Francesco Gori pentru studiul arheologiei și manuscrisele Doni, pentru studiul muzicii antice. După moartea sa (1803), biblioteca s-a îmbogățit cu manuscrisele și corespondența proprii, ce atestă numeroasele legături ale lui Bandini cu bibliofili celebri.

Patrimoniul Bibliotecii Marucelliana are un puternic caracter florentin, accentuat și de legea depozitului legal prin care, începând cu 1910, biblioteca primește toate publicațiile tipărite în orașul și provincia Florența. De asemenea, personalitățile culturale și științifice ale zonei își fac o datorie de onoare din a dona bibliotecii câte un exemplar din scrierile lor.

Fondul de manuscrise este bogat (circa 24.000 manuscrise), între care se remarcă: **Mare Magnum**, opera de-o viață a fondatorului Marucelli, o bibliografie universală a operelor pe care le avea el însuși sau de care avea cunoștință, în 15 volume, îmbogățită de nepotul său Alessandro cu un "Supliment" în 9 volume și apoi împărțită pe subiecte și rearanjată de primul bibliotecar, Bandini, în 111 volume; manuscrise din secolele XI și XII (**Liber canonum diversorum sanctorum Patrum, Lectionarium et Hymnarium cum actibus... SS Martyrum**), din secolul XIV (Maimonide: **Yad hahazaqah**) și mai ales din sec. XV (Ariosto: **Topographia Terrae Sanctae**, B. Pulci: **La Passione di Gesù Cristo**). Corespondența manuscrisă ocupă un loc aparte, cu scrisori aparținând

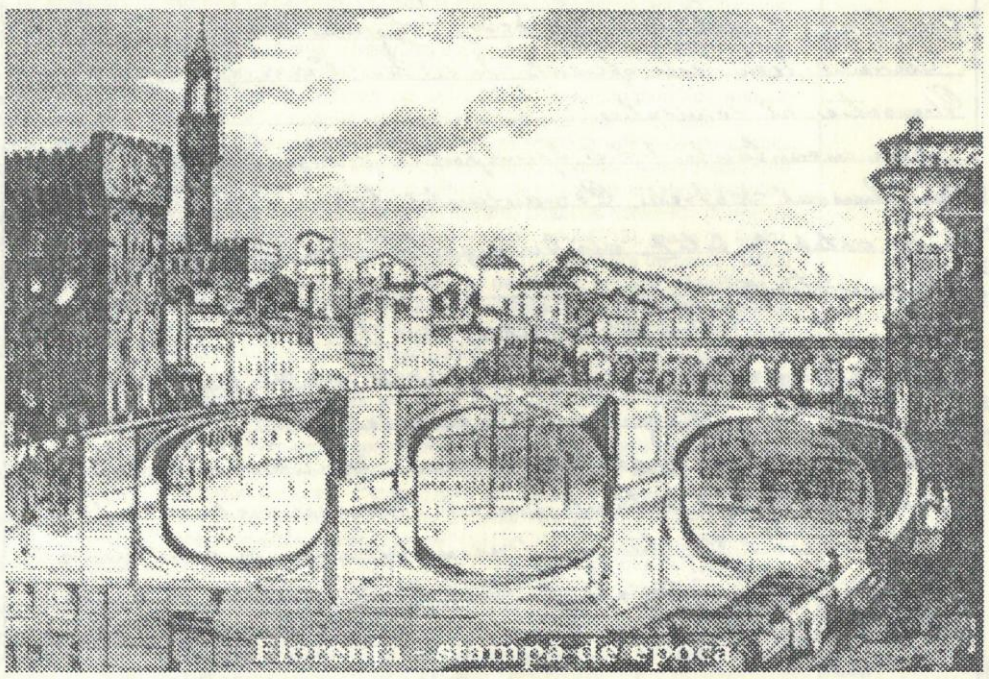

Florența - stampă de epocă

lui Carducci, Collodi, D' Annunzio, Ugo Foscolo, Garibaldi, Mazzini, Pellico; apoi fondul Carlo Placci și fondul Pio Rajna (important pentru studiul limbilor și literaturilor neolatine).

Un număr de **487 incunabule** (dintre care 36 anterioare anului 1476) îmbogățesc biblioteca. Dintre cele mai valoroase menționez: Leo Magnus P.P: **Sermones et Epistolae**, Roma, Sweynheym e Pannartz, 1470; Vergilius Maro: **Opera**, Fivizzano, J. e A. de Fivizzano, 1472; **Legenda della mirabile vergine Beata Chaterina da Siena**, Firenze, Monast. di S. Jacopo di Ripoli, 1477.

Colecția de stampe (peste 30.000) și **desene** (3000) cuprinde nume celebre precum: Della Bella, Callot, Rembrandt, Dürer, Canaletto, Pollaiolo, Tiepolo, Cranach, Van Leyden, Piranesi, Raffaello, Filippo Napoletano, Allori, Lorenzo di Cresi, Guido Reni, Salvadori Rosa, așadar traversând epocile, din sec. XV până în zilele noastre. Această colecție deosebită a fost permanent îmbogățită prin achiziții și donații. Nucleul colecției l-a constituit donația ultimului Marucelli, Francesco di Ruberto (mort în 1783). Timp de aproape un secol, ea a fost la Florența unica de acest fel accesibilă publicului.

Biblioteca Marucelliana posedă cea mai bogată colecție de **librete de drame muzicale, oratorii și cantate** din Italia (peste 9000 piese). Menționez aici: Händel: **Agrippina**; Cavalli: **Gli Amori di Appolo et Dafne**; Scarlatti: **Ciro**.

O interesantă colecție de lucrări alcătuind secțiunea "Arte industriale" s-a constituit la sfârșitul secolului al XIX-lea, în concordanță cu spiritul pozitivist al epocii.

Patrimoniul de carte este de peste 300.000 volume, iar numărul periodicelor este de peste 8000.

Biblioteca este un exemplu de edificiu destinat cărții: începută în 1747 după planurile arhitectului Alessandro Dori, finalizată în 1751 și având inițial un salon și patru încăperi, construcția s-a extins cu timpul înglobând și vecinătățile: Palazzo della Stufa și Palazzo Pegna, apoi parterul Palatului Fenzi. Actualmente cuprinde: un depozit de carte enorm, săli speciale pentru manuscrise, stampe și desene, sălile colecțiilor muzicale și ale fondului de donații, apoi compartimentele de relații cu publicul, o sală de lectură (80 locuri) vegheată de bustul lui Leopardi și "tapetată" cu rafturi ce găzduiesc circa 32.000 de volume (majoritatea provenind din colecția personală a lui Marucelli), cabinete de studiu. Sala destinată expozițiilor este dotată cu mobilier aflat cândva în Palazzo Pitti, în secretariatul granducelui Ferdinand al III-lea de Lorena, iar sala de consultații este mobilată cu rafturi de lemn cu intarsii aurite, provenite de la Biblioteca Mediceo Palatina. Picturi murale din secolele XIX-XX înfățișând scene mitologice și peisaje florentine împodobesc tavanul câtorva săli din fostul Palat Pegna (acum birourile serviciului de catalogare-clasificare). Lucrările de restaurare în curs au scos la iveală o frescă reprezentând Crucificarea, atribuită de specialiști lui Santi di Tito (sec. XVI).

Frecvența anuală la Biblioteca Maruceliiana a fost în ultimii trei ani de 57.000-60.000 cititori (având vârsta minimă admisă de 16 ani). Aceștia beneficiază, pe lângă împrumutul curent și lectură în săli și de împrumutul interbibliotecar, fotocopiere, multiplicare. În acest context vreau să amintesc un serviciu special oferit nevăzătorilor de Biblioteca Comunală din Siena: de două ori pe săptămână aceștia beneficiază de "cărțile vorbite" (libri parlati) - în alfabet Braille.

Cititorii își caută informația pe calculator, în principal după titlu, autor, subiect. Alte chei de căutare ale programului propriu al bibliotecii sunt: indicele de clasificare, numărul standard, numărul de ordine (cota), numărul de inventar și numărul de împrumut interbibliotecar. Sistemul de cataloage este format din: catalogul general alfabetic, catalogul sistematic, catalogul manuscriselor cu autor, catalogul incunabulelor, catalogul periodicelor, catalogul stampelor, cel al operelor muzicale, al portretelor, al cărților cu autograf și al diferitelor fonduri: Martelli, Nencione, Pittei, Rajna, Grace-Bartolini. Pentru cartea veche există un catalog în 29 de volume. Informația existând în calculator, cataloagele nu mai sunt consultate decât accidental.

Se utilizează ISBD și Clasificarea Zecimală Dewey. Instrumentele de lucru ale compartimentului de catalogare-clasificare (patru bibliotecare + șef serviciu) sunt în principal:

- BNI (Bibliografia Nazionale Italiana), elaborată de ICCU în fascicole și cuprinzând: a) Cărți, b) Periodice și seriale, c) Teze de doctorat, completate fiecare cu un indice de autori și titluri, unul de subiecte și unul de editori.

- Regulile Italiene de Catalogare, elaborate tot de ICCU în 1979, bazate pe Principiile Conferinței de la Paris a FIAB din 1961, actualizate.

- Fișierul de subiecte al cataloagelor din bibliotecile italiene, elaborat în 1989 de Centrul Național al Catalogului Unic (CNCU).

- Clasificarea Zecimală Dewey, ediția a 20-a, vol. 1-4, Roma, Associazione Italiana Biblioteche (AIB), 1993.

- Enciclopedii, dicționare, monografii, tratate, atlase, cataloage de edituri, indexuri și alte lucrări necesare activității specifice.

Programul cu publicul se desfășoară între orele 9-19, sâmbăta 9-13. Personalul bibliotecii lucrează între orele 8-14, sâmbăta 8-13.

Amabili fără efuziuni, parcimonioși în comunicarea valorilor proprii, de care sunt - cu îndreptățire - mândri, obișnuiți, chiar până la saturație, cu străinii (de la turiștii care inundă la propriu orașul, la voluntarii - elevi sau studenți - ce lucrează în diferitele sectoare ale bibliotecii), modești, laborioși, bibliotecarii de la Biblioteca Marucelliana își aminteau cu plăcere că un inginer român în trecere prin Florența i-a ajutat să scape de un șarpe ajuns, nu se știe cum și căutând probabil pomul cunoașterii, prin subsolurile bibliotecii.

Pe lângă salariile mici (în medie 2.000.000 lire pe lună), colegii italieni mai aveau o nemulțumire: întreruperea programului de lucru pentru efectuarea lucrărilor de instalare a aerului condiționat.

Adriana GHEORGHIU

LECTURA CĂRȚII STRĂINE

Actul lecturii nu este un simplu act de cunoaștere, ci un experiment care angajează întreaga ființă, atât în aspectele ei individuale cât și în cele colective. Cititorul este un consumator și, ca oricare consumator, preferă să se lase ghidat de gust.

Lectura cărților în limbi străine este un segment al procesului general de lectură, care necesită o analiză specifică atât a cauzelor care îl determină cât și a mecanismului psihosocial pe care îl angajează. Accesul la cartea străină trebuie discutat în primul rând ca rezultantă a unui complex de interese, scopuri și mobiluri ale cititorului, raportate la nivelul instituției bibliotecare, categoria cititorului, bugetului său de timp. Statisticile dau posibilitatea stabilirii, în funcție de genurile preferate, a mai multor tipuri de lectură în limbi străine (nivele culturale ale lecturii):

- un **nivel scăzut**, care presupune utilizarea redusă a cărților și preferința pentru un singur gen de lectură - este un nivel cu pondere mică în structura lecturii cărții străine;

- un **nivel mediu**, concretizat într-o gamă restrânsă de instrumente de informare - constituită în special de beneficiarii sistemelor de învățare a limbii străine (discuri, cărți, casete, C.D.-uri);

- un **nivel ridicat**, care presupune o lectură intensă, formativă, mai ales a literaturii din domeniul tehnico-științific, al literaturii clasice, aparținând profesiunilor diverse (elevi, studenți, intelectuali);

- un **nivel foarte ridicat**, care presupune, pe lângă lectura formativă și folosirea cărților cu problematică mai largă - socială, artă etc.; el este caracteristic unui număr mic de cititori pentru care lectura este în general mijlocul cel mai direct de acces la cultură.

Motivația lecturii în limbi străine ține de factori diverși. Consumul de carte nu se confundă cu lectura. Achiziția cărții străine de către beneficiar poate avea mai multe motivații. Cartea poate reprezenta pentru cel ce o achiziționează nu numai un semn de cultură, de bun gust, ci și realizarea unui deziderat de bibliofil. Ea poate reprezenta o ediție rară sau poate asigura continuitatea unei colecții. Cartea poate fi obiect de artă, printr-o prezentare grafică deosebită sau prin ornamentația ei.

Unul din factorii importanți ai lecturii în limbi străine este **vârsta**. Pornind de la vârstă, educație, formație profesională, cucerirea unei poziții sociale , adolescentul și tânărul sunt determinați să aleagă, pe lângă lecturile obișnuite și pe cele în limbi străine, ba mai mult, chiar să le înlocuiască în mare parte. Tinerii citesc totuși puțin în afara studiilor, iar cercul lecturii lor este relativ îngust. Un alt factor care influențează asupra disponibilității genului de lectură în discuție este și situația familială a cititorului.

În general, momentele de disponibilitate pentru lectură în viața unui om civilizat pot fi reduse la trei mari categorii (după Robert Escarpit): a. **momentele-vid irecuperabile** (transport, odihnă); b. **orele regulate de libertate** (după ziua de muncă); c. **perioada de nonactivitate** (sâmbătă, duminică, concedii de boală, pensie). Lectura în limbă străină, în special cea din cadrul bibliotecii, este cea a orelor libere.

Un alt gen de lectură, nu prea mult studiată, dar în care cartea străină ocupă un loc important este cea **de vacanță**.

Dar în toate aceste cazuri există un criteriu pe care cititorul de limbă străină trebuie să-l respecte: cunoașterea limbii în care se efectuează lectura. Sarcina realizării lui revine în primul rând educației și în acest sens școala are o mare responsabilitate.

Liliana LAZIA

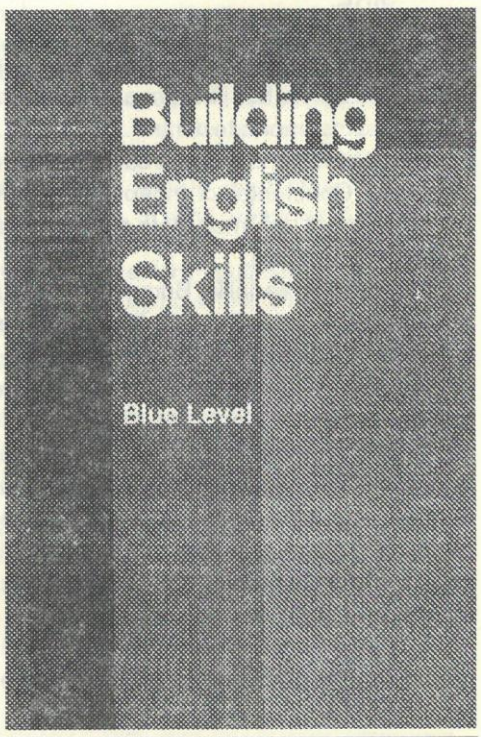

comemorări

IOAN N. ROMAN

S-au împlinit anul acesta 65 de ani de la trecerea în nefiinţă a unei ilustre personalităţi a vieţii publice româneşti din Dobrogea, avocatul, omul politic, istoricul şi poetul **Ioan N. Roman**.

Cel pe care istoricul **N. Iorga** îl numise cu admiraţie "ilustrul", "patriarhul Dobrogei", deşi născut în comuna Comăndăreşti, judeţul Botoşani (20 iulie 1866, dată controversată), s-a considerat profund ataşat de ţinuturile Dobrogei, al căror protector şi-a dorit să fie.

Studiile liceale le-a făcut la Iaşi, unde a început şi studii juridice pe care le va termina la Bruxelles.

Debutul său publicistic se petrecea de timpuriu la revista **Albina** din Botoşani (1882), iar în 1893 trimite primul articol de colaborator la revista **Familia** din Oradea, sub conducerea lui **Iosif Vulcan**, unde va publica de altfel foarte des.

A lucrat ca redactor la mai multe publicaţii.

În 1892 pleca la Bucureşti, unde un an va fi prim-redactor la ziarul **Adevărul,** condus de **Alexandru Beldiman**. Peste un an, pune bazele **Adevărului literar**; nu va rămâne decât scurt timp la această publicaţie, demisionează, iar în locul său este adus **Tony Bacalbaşa**.

Între 1893-1897 îşi continuă studiile de drept în Belgia, cu intermitenţe: de altfel în această perioadă îi va apărea şi singurul volum de versuri numit **Poesii**: va fi colaborator şi la **Tribuna** din Sibiu, unde în 1895 dr. **I. Raţiu** îl chema la conducerea revistei. Semnează articole cu pseudonimul dr. **Romanus**.

Lucrarea de doctorat intitulată **Protestation des Roumains de Transylvanie et de Hongrie contre l' oppression magyare** (1895) va fi răspândită într-un număr mare de exemplare. În 1897 hotărăşte revenirea definitivă în ţară, locuieşte un an (până în 1898) la Curtea de Argeş, unde lucra la Judecătorie; este numit apoi judecător la Medgidia, oraş în care este instalat ca primar 4 luni, în prima parte a anului 1899. Ministerul Justiţiei îi acordase la 4 februarie 1899 dreptul de a funcţiona ca avocat în Dobrogea.

În mai 1900 se stabileşte în Constanţa, unde practică avocatura, devenind şi primar al oraşului (1910). În scurtă vreme de numele său se leagă iniţiative culturale importante pentru Constanţa. Colaborează cu articole politice, dar şi de larg interes social şi spiritual la **Farul** (1903-1904), (1911-1919), **Arhiva Dobrogei** (1916-1919), **Analele Dobrogei** (1920-1931), **Drapelul**, ziar pe care-l realiza aproape în întregime (al cărui director-proprietar era şi unde semna şi cu pseudonimele: **Tiflă**, **Ioan**, **Inero**, **Ghyb**), **Liberalul**, **Dobrogea Jună** (în anii '20), **Neamul românesc** etc.

Între 1910-1914 este vicepreşedinte al organizaţiei liberale constănţene, tot în 1914 ales deputat, iar în 1922 va fi ales în Senat. Desfăşoară o prodigioasă activitate în sprijinul Dobrogei, promovând interesele sale politice, dar şi culturale.

Alături de prof. **Constantin Brătescu** se află la originea fondării "Societăţii culturale dobrogene" ce îşi propunea studiul trecutului şi prezentului Dobrogei, răspândirea în cercuri largi a acestor cunoştinţe, precum şi fondarea unui muzeu regional, înfiinţarea de biblioteci şi reviste culturale.

Enumerarea scrierilor referitoare la Dobrogea poate oferi tot atâtea argumente despre profunda preocupare a lui I.N. Roman pentru viaţa acestui ţinut: **Dobrogea şi drepturile politice ale locuitorilor ei** (1905), **Studiu asupra proprietăţii rurale în Dobrogea** (1907), **Pagini din istoria culturii româneşti în Dobrogea înainte de 1877** (publicat în nr. 3/1920 din "Analele Dobrogei"), **Proiecte, cuvinte şi gesturi bulgăreşti din timpul marelui război** (Analele Dobrogei, nr. 1/1920), **Drepturile, sacrificiile şi munca noastră în Dobrogea faţă de pretenţiunile bulgarilor** (nr. 4/1922, "Analele Dobrogei").

De numele său se leagă, de asemenea, ridicarea statuii lui Mihai Eminescu, de către Oscar Han, la Constanţa.

După moartea sa, la 12 iulie 1931, familia instituie două premii "care vor încununa opere literare, culturale şi artistice privitoare la Dobrogea".

Premiul de poezie "I.N. Roman" este decernat în 1934 poeţilor **Grigore Sălceanu,** pentru sonetul "Bairamdédé" şi **Vasile Voiculescu,** pentru tripticul dobrogean "Urcuş".

"Premiul cultural dobrogean Ioan N. Roman" a fost acordat în 1939 prozatorului **G. Banea,** pentru volumul "Zile de lazaret", şi lui **C.D. Constantinescu-Mircești** pentru lucrarea "Un sat dobrogean - Ezibei".

Corina-Mihaela APOSTOLEANU

cartea de specialitate

Supunem atenţiei specialiştilor bibliologi - dar nu numai acestora - două volume editate de Asociaţia Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, Bucureşti, 1996 şi semnate de dr. **Zenovia Niculescu**.

Primul se intitulează **Taxonomia clasei 6 Ştiinţe aplicate** şi conţine 224 pagini, structurate în şase capitole.

Încă din primul capitol - intitulat "Abordare evolutivă", autoarea menţionează faptul că nu-şi propune să facă o istorie a sistemelor de clasificare biblioteconomică, "dar o înţelegere aprofundată a complexităţii şi specificităţii clasei 6 - Ştiinţe aplicate. Medicină. Tehnică se poate realiza eficient dintr-o perspectivă evolutivă, atât asupra preocupărilor de sistematizare a acestui domeniu cât şi al reflectării specifice în diferite scheme". Scopul declarat este acela de a aduce "câteva reconstrucţii epistemologice, care vor contribui la înţelegerea structurilor funcţionale în clasificarea lucrărilor din acest domeniu de competenţă".

Amintind titlurile celorlalte capitole - "Aria de competenţă informaţională"; "Arhitectura sistemului", "Paradigme metodice"; "Etape operaţionale în clasificarea documentelor" - putem spune că lucrarea adună aproape tot ce se poate spune despre perfecţionarea clasei biblioteconomice amintite mai sus.

Sunt urmărite cu atenţie anumite paradigme operaţionale care au capacitatea "de a reduce redundanţa în procesul clasificării zecimale", cât şi etapele operaţionale în clasificarea documentelor, amintind de afirmaţia lui E.W. Hulme şi anume că operaţia de clasificare "nu este o ştiinţă ci o artă, ca aceea de a potrivi piesele unui joc de copii spre a forma o figură".

Cel de-al doilea volum pe care-l supunem atenţiei cititorilor se intitulează **Geneza clasificării de bibliotecă**. Conţine 159 p. şi este constituit din două capitole principale.

Primul, "Evoluţia preocupărilor programatice privind clasificarea de bibliotecă", în antichitate, Evul mediu, cu un subcapitol privind bibliotecile româneşti - şi al doilea capitol, intitulat "Conceptualizarea sistemelor de clasificare" - urmărindu-se aici sistemul terminologic, sistemul de notaţie, principii şi funcţii de clasificări şi abordările metodologice.

În introducerea-argument, autoarea precizează că "geneza sistemelor de clasificare de bibliotecă nu a făcut, până în prezent, la noi, obiectul unei cercetări de ansamblu, care să se aplece asupra evoluţiei variantelor şi motivaţiei acestora în context universal".

Volumul aduce preţioase menţiuni despre preocupările privind clasificarea cărţilor în diverse etape ale dezvoltării societăţii omeneşti, începând cu cele dintâi preocupări de găsire a unui criteriu de ordonare şi regăsire a diferitelor lucrări.

Sunt amintite câteva din marile biblioteci ale antichităţii, precum Biblioteca lui Ramses al II-lea din Theba, precizându-se totodată că un "itinerariu semnificativ al reprezentării pragmatice a conceptului clasificării de biblioteci nu poate începe decât cu Biblioteca din Alexandria".

Interesante sunt datele despre dorinţa şi preocuparea ca biblioteca să posede câte un exemplar din toate titlurile ce apăreau - ceea ce constituia o previziune a ideii de depozit legal. Foarte importante ni se par şi datele referitoare la bibliotecile româneşti, menţionându-se în acest capitol colecţiile cărturarilor: **Luca Stroici**, **Petru Şchiopu**, **Miron Costin**, **Dosoftei**, **Constantin Cantacuzino**, **Dimitrie Cantemir**, relevându-se, totodată, importanţa aşezămintelor religioase şi şcolare ca factori mobilizatori în dezvoltarea bibliotecilor.

Este urmărită cu deosebită atenţie evoluţia abordărilor metodologice, care se vor cristaliza ulterior în tratate de referinţă pentru domeniul clasificării publicaţiilor, lucrarea constituindu-se într-un studiu foarte interesant al evoluţiei clasificării biblioteconomice şi se poate spune că adună cam tot ce se poate spune în acest domeniu. Tabelele şi schemele întregesc claritatea prezentării noţiunilor.

Ambele lucrări beneficiază de câte o bibliografie bogată şi aleasă înscrisă la sfârşitul volumelor, cât şi de o serie de trimiteri menţionate la subsolul paginilor. Poate, ar fi fost necesar un index de nume şi de localităţi pentru facilitarea regăsirii unor informaţii.

Gelu CULICEA

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ CONSTANŢA

FOND DE PUBLICAŢII: 560.000 vol. (cărţi, ziare, reviste)

- **SĂLILE DE LECTURĂ**
  Str. Arhiepiscopiei nr. 23 tel: 614482
- **SECŢIA DE ÎMPRUMUT PENTRU ADULŢI**
- **SECŢIA PENTRU COPII**
- **SECŢIA MUZICALĂ**
- **BIBLIOTECA BRITANICĂ**
  B-dul Ferdinand nr. 7 bis tel: 618729

FILIALE:
- **IZVOR: Str. Izvor nr. 23, tel: 636508**
- **ŞCOALA 40: Str. Pelicanului nr. 2**
- **I.C. BRĂTIANU: Şos. I.C. Brătianu nr. 64 tel: 627087**
- **CLUBUL ELEVILOR: Str. Soveja nr. 17**
- **TOMIS NORD Str. Cişmelei nr. 13**

Sponsor permanent: "ARGOS" S.A. - Cernavodă

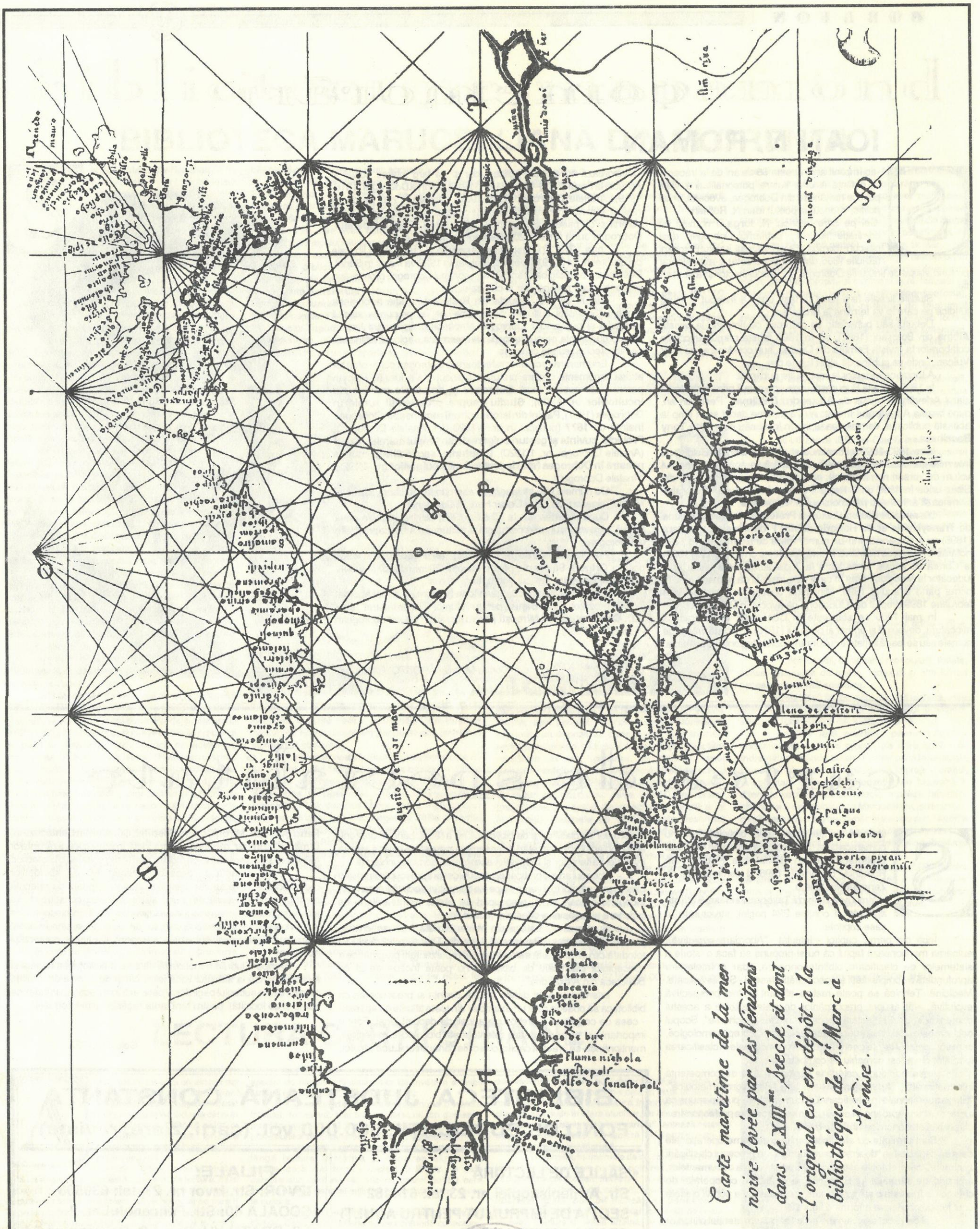

Lei 500

BIBLION
"HABENT SUA FATA LIBELLI"
ISSN 1221 - 8855

Apare sub egida Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România - Filiala Constanța și Biblioteca Județeană Constanța
Redactor responsabil: Dumitru Constantin Zamfir
Redactor: Constantin Cioroiu

Biblioteca Județeană Constanța
Tehnoredactare computerizată: Marieta Dragomir
Tiparul executat la: GOLIAT SRL
Se difuzează gratuit